PTV 1399

Biblioteca Bucureştilor

8
August
2008

REVISTA ASOCIATIEI BIBLIOTECARILOR SI DOCUMENTARISTILOR DIN ROMANIA BIBLIOTECA METROPOLITANA DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ANDREI PLEŞU

– 60 de ani –

„Îmi este tot mai limpede,… că rostul însuşi al scrierii de cărți e **lăsarea lor în urmă**, *nu ca pe lucruri inutile, dar ca pe nişte* **Nebenphänomene**, *ca pe nişte reziduuri centrifugale ale unui centru galactic care, el singur, contează: el singur dă măsura unei vieți şi prestigiul unui bilanț final… «Cărturarul», cărturarul în sine, nu e decât hipertrofia unei urme, dilatarea nelegitimă a unei* **funcțiuni secundare a spiritului**. *A trăi pentru a scrie cărți e totuna cu a trăi halucinat de propria ta umbră. E fatal să laşi o umbră, când stai în soare. Dar decisiv, esențial, obligatoriu este faptul de a sta în soare, de a te mişca liber în lumina lui".*

Jurnalul de la Tescani

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
Alexandru PHILIPPIDE – Considerații confortabile 2

Ovidiana – 2000
Tudor VIANU – [Lunga inițiere ovidiană] 3

Bucureștii de altădată

Constantin BACALBAŞA – Contrabandele bucureştene 5

Arhive bucureștene
Georgeta FILITTI – Revoluția din 1821 (I) 7

Patrimoniu 11

Istoria cărții

ROUSSEAU – *Confesiuni. Visările unui hoinar singuratic* 12

Autografe contemporane

Adriana BITTEL – „Cehov", am cerut obosită 14

Meridian biblioteconomic

Primul Congres al Asociației Internaționale Francofone
a Bibliotecarilor şi Documentariştilor 16
Paul Gérin-Lajoie şi bibliotecile şcolare numerice în satele lipsite de electricitate! ...17
Gwynneth EVANS, Réjean SAVARD – Realizări şi strategii –
pe ordinea de zi a bibliotecilor din Canada (II) .18

Roswitha POLL, Peter te BOEKHOST – Măsurarea calității.
Măsurarea performanțelor în biblioteci (I) 25

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București
Romanțe pentru mai târziu 33
O nouă filială modernizată 33
Campania „KARTIER" continuă! 33

Orizonturi
Noni CRISTEA – Grigore Antipa – director al Pescăriilor statului 34

Catalog 36

Repere
„Literatorul" 38

Calendar 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREȘTI
Inventar Nr. 34133

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Răsfoiri

Consideraţii confortabile

Alexandru PHILIPPIDE

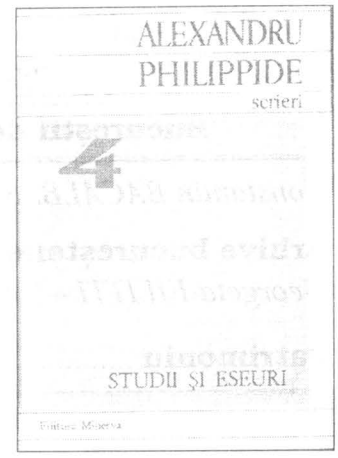

Cuceririle ştiinţei fac pe om să nu se mai creadă „regele creaţiunii", îl fac pe de o parte să se mîndrească cu ştiinţa lui, iar pe de altă parte să fie mai modest (deci mai înţelept) şi să renunţe la antropocentrism. Nu e momentul oare să se înceapă o mişcare în sens contrar, adică de reînălţare a mîndriei umane (a mîndriei, în sens de demnitate, nu a îngîmfării prosteşti), o mişcare de întoarcere la conştiinţa că omul este o culme, nu numaidecît singura, nu numaidecît cea mai înaltă, dar o culme? Contemplarea cosmosului cu distanţe de miliarde de anilumină umileşte pe om, fără să-i dea nici măcar satisfacerea cunoaşterii totale. Misterul Universului nu e încă rezolvat de mintea umană. Totuşi, deocamdată, tot omul rămîne culmea creaţiei. Creierul omenesc, care gîndeşte metagalaxia şi o cuprinde în operaţiile lui, este mai admirabil decît metagalaxia. S-ar putea aplica aici, pentru întoarcerea la umanitate, vorbele lui Goethe din Faust II: *„Nach drüben ist die Aussicht uns verrannt; / Tor, wer dorthin die Augen blinzelnd richtet / Sich über Wolken Seines-gleichen dichtet!"* Goethe se referea mai mult la întoarcerea din metafizică (dar nu exclusiv la asta). Eu vorbesc de întoarcerea din fizicul inaccesibil în totalitatea lui şi în chip zadarnic cercetat de la distanţă (admiţînd totuşi toate încercările şi toate realizările în ce priveşte trimiterea rachetelor cu oameni în planetele sistemului nostru solar, poate şi mai departe, dar cu convingerea că şi aici este o limită determinată de natura limitată a omului, de graniţele impuse de organismul omului). Atîta timp cît nu se va constata existenţa în alte puncte ale universului a unei fiinţe cel puţin egale omului, omul rămîne culmea creaţiei. Existenţa, în alte puncte ale cosmosului, a unor fiinţe chiar superioare omului este posibilă. Este cu neputinţă ca omul să fie singura vietate gînditoare din univers şi, mai ales, este cu neputinţă ca el să ocupe cea mai înaltă treaptă în ierarhia fiinţelor. Să gîndeşti asta ar însemna să cazi în cea mai plată îngîmfare. S-ar putea, însă, ca distanţa în veci de netrecut pînă la acele fiinţe posibil superioare nouă, precum şi expansiunea spaţiului cosmic (dacă va fi existînd, şi cred, de altfel, că pentru ceea ce vreau să exprim aici nici nu avem nevoie de ea ca argument), s-ar putea, zic, ca existenţa acelor fiinţe să fie pentru noi, practic, o inexistenţă.

Desigur că cercetările cosmosului sînt abia la început. Se vor face în curs de cîteva secole de acum înainte descoperiri pe care acum nici nu le putem închipui. Vom intra, poate, chiar în legătură cu alte fiinţe gînditoare din Univers. Totuşi, ţinînd seama de organismul limitat al omului, de mintea lui limitată în ce priveşte cunoaşterea (oricît de vaste ar fi aceste limite, ele există totuşi), ţinînd, deci, seama de aceste considerente, omul va ajunge la un moment dat, în ce priveşte cunoaşterea Universului, la o limită impusă de însăşi mintea lui limitată (şi, repet, oricît ar fi ea de larg limitată). În clipa aceea omul va trebui să se întoarcă în el însuşi, acasă în el însuşi, în spaţiul uman şi în timpul uman. În mod practic deci şi util omenirii şi acum şi mai ales peste cîteva secole, omul chiar cînd va ajunge cu vreo rachetă în Marte, în Venus, în Jupiter etc., să nu piardă legătura cu spaţiul şi cu timpul lui, din care nu poate să iasă fără să se desfiinţeze. Va putea, oare, vreodată să iasă fără să se desfiinţeze? Ştiinţa poate că afirmă şi asta. Simţul interior, simţul moral, afirmă că nu se poate. Se va modifica cu timpul şi acest simţ? Atunci se va transforma însuşi omul, în totalitatea lui. Este asta un lucru care se poate gîndi? Ceva îmi spune că omul are totuşi limite în el însuşi, în mintea lui, peste care nu poate trece. Şi va ajunge odată la aceste limite. Să-şi păstreze deci de pe acum posibilitatea de-a se întoarce acasă în el însuşi şi de a-şi găsi echilibrul în spaţiul şi timpul uman. Omul se mîndreşte azi cu cuceririle lui în astronomie, în astronautică, în cosmonautică etc. Va veni o vreme cînd aceste cuceriri au să-l umilească, arătîndu-l cumplit de mic şi de legat de gravitaţia acestui grăunte de nimic, care e pămîntul raportat la cosmosul incomensurabil pentru limitata minte omenească. Ca să-şi recapete demnitatea şi mîndria lui, şi echilibrul lui moral, mai ales, omul va trebui deci şi din această cauză să se întoarcă în el însuşi, în limitele spaţiului uman şi ale timpului uman şi, cum am spus, să nu piardă legătura cu acest spaţiu şi cu acest timp. De altfel, s-ar putea foarte bine ca această legătură să se păstreze în chip automat, chiar fără ştirea şi fără voia omului şi să frîneze trecerea nefirească peste limitele minţii umane şi să oprească pierderea echilibrului moral sau a echilibrului fiziologic, care ar duce la desfiinţarea omului însuşi. (Octombrie 1958, iunie 1961)

Alexandru Philippide, *Studii şi eseuri*,
Editura Minerva, Bucureşti, 1978

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ovidiana - 2000

[Lunga inițiere ovidiană]

Acad. Tudor VIANU

Bimilenarul lui Ovidiu, acum trei ani, adunările festive şi savante, multe lucrări literare şi erudite care i-au fost consacrate, au readus printre noi figura poetului latin. Ovidiu a fost totdeauna popular printre noi, pentru că în scrierile sale se găsesc atestări despre una din cele mai vechi epoci ale țării noastre şi despre împrejurările ei de atunci, făcute de cineva care a fost la fața locului şi comunică impresii personale. Acest din urmă caracter acordă o valoare deosebită surselor ovidiene, pe care cronicarii au ştiut să le prețuiască.

Ovidiu Drimba revine acum încă o dată asupra figurii poetului, consacrându-i o biografie care grupează toate mărturiile culese din opera ovidiană, împreună cu concluziile cercetărilor mai noi. Citim astfel cu plăcere povestirea vieții poetului în mediul lui de-acasă şi în acela în care trebuise să se transporte printr-un act al tiraniei. Povestitorul de astăzi a ştiut să aleagă cu îndemânare din bogatul material, să rețină tot ce este expresiv şi să ne înfățişeze, punând în relație faptele, tablouri ale societății la Roma şi la Pontul Euxin, ca şi drumul de viață al poetului.

Biografia de față apare într-o colecție a „Oamenilor de seamă". A fost Ovidiu un astfel de om? Desigur, dacă ne referim la însemnătatea operei lui poetice, prin care s-a transmis popoarelor noi o parte însemnată a culturii Antichității. Dar dacă cerem "oamenilor de seamă" acea tărie exemplară a caracterului, menită să lucreze ca o forță morală a lumii, sunt permise îndoielile în ce-l privește pe Ovidiu. Republica romană ne-a lăsat pilde ale virtuții civice şi militare de care popoarele moderne şi-au adus aminte şi pe care le-au utilizat în educația lor morală. Dar lumea imperiului roman a fost coruptă încă de la începuturile ei şi unii din germenii corupției sunt vizibili şi în firea lui Ovidiu, aşa cum ne-a înfățişat-o el însuşi în paginile lui autobiografice. Poet de curte, amestecat în intrigile ei, suferind fără tărie de suflet năpasta, aşteptând iertarea cu glasul înecat în lacrimi, continuând să aduleze pe tiranul care ar fi putut să i-o acorde, soarta lui Ovidiu ne poate mişca, dar nu ne inspiră admirație. Este unul din romanii care nu ne apar cu trăsăturile de măreție ale eroilor lui Titu-Liviu. Nu este o statuie, dar tocmai pentru acest motiv este un om, şi de aci provine interesul psihologic şi social al cazului său, capabil să inspire pe un povestitor modern. În figura lui trăieşte lungul amurg al imperiului roman care, în timp ce îşi ducea armele pe tărâmuri îndepărtate, supunându-le şi istovindu-le, murea pe încetul acasă prin excesul de desfătări, în timp ce sclavii se trezeau la viață, iar dincolo de granițele din ce în ce mai slab păzite creşteau popoare simple şi viguroase, menite să asigure şi ele viitorul omenirii. Soarta l-a făcut pe Ovidiu să cunoască elementele acestui contrast şi a marei tensiuni care subliniază ultima perioadă din viața poporului roman, l-a purtat din Roma voluptoasă în mijlocul barbarilor aspri, dar nu l-a făcut niciodată să înțeleagă ce dramă se petrecea în lume. Spre sfârşitul primului secol al erei noastre împrejurările se vor lumina în mintea lui Tacit, în scrierile căruia întâmpinăm o apreciere mai adâncă a situațiilor şi o reacție a caracterului care ne inspiră respect. Epoca lui Ovidiu nu era, însă, coaptă pentru o astfel de îndrumare a gândurilor şi a simțirilor. Ovidiu rămâne deci, în mijlocul vremii sale, personajul unei elegii.

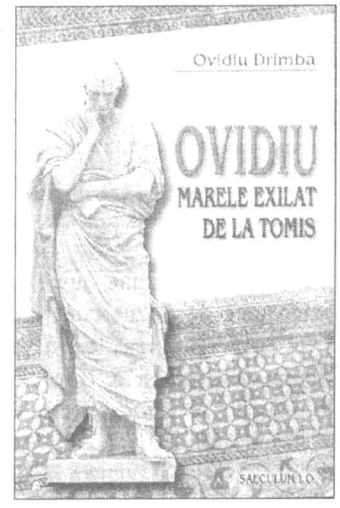

În ce priveşte poetul, cartea de față spune tot ce este necesar, dintr-o apropiată cunoaştere a lucrurilor. Câteva considerații ar mai putea fi totuşi adăugate în legătură cu aprecierea posterității față de autorul *„Metamorfozelor"*, al *„Artei de a iubi"*, al *„Fastelor"*. Critica modernă vede în Ovidiu pe poetul care a retorizat poezia. Dacă le comparăm cu unele din operele înaintaşilor săi, poemele lui Ovidiu sunt adevărate discursuri, adică dezvoltările unor teme cu variațiunile lor, cu enumerarea diferitelor aspecte, cu exemplificări mitologice. Începutul *Artei de a iubi* sună astfel: „Dacă cineva din poporul nostru nu cunoaşte arta de a iubi, citească acest poem şi, devenit savant prin lectura lui, iubească. Prin arta îndemânărilor pânzei şi ale lopeții, înaintează vasele pe mare; arta face carele să alerge cu uşurință. Arta trebuie să călăuzească iubirea. Automedon era îndemânatic în conducerea carului şi-n mânuirea hățurilor mlădioase. Tifis a fost pilotul pupei hemoniene. Pe mine, Venus m-a făcut învățătorul amorului tânăr. Voi fi numit Tifis şi Automedon al amorului". Întreaga poezie modernă s-a dezvoltat prin eliminarea vechiului caracter retoric al poeziei. Un critic a observat odată că toată lirica europeană până la Goethe a folosit dezvoltarea unor teme, deci compoziția retorică. Abia Goethe ar fi scris sub impulsul emoției imediate, ar fi încetat să compună pe o temă, n-ar mai fi înjghebat discursuri. Generalizarea aceasta este poate prea largă. Desigur că poezie lipsită de retorism poate fi semnalată şi în epoca pre-goetheană, dacă n-ar fi decât întreaga lirică populară, a cărei spontaneitate a trebuit să fie regăsită de poezia modernă. Dar ceea ce este sigur e că tendința antiretorică alcătuieşte unul din semnele distinctive ale evoluției lirice mai noi. Acestei tendințe îi corespunde, de la un moment dat, diminuarea reputației lui Ovidiu.

Puține au fost totuşi gloriile literare care să se fi menținut mai multă vreme ca aceea a lui Ovidiu. În toate secolele Evului Mediu, Ovidiu este autor şcolar. Poeții îl pastişează, îl adaptează, îl traduc, îi împrumută unele din temele lor. Personaje ovidiene, Narcis, Orfeu, Hero şi Leandru, Tantal, Pyramus şi Thisbe, apar adeseori în poezia medievală. Frazeologia ovidiană, tropii, adică locurile comune

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ale poeziei lui Ovidiu, se regăsesc adeseori în operele literare ale Evului Mediu. De curând E. R. Curtius, care a consacrat o cercetare erudită transmisiunii locurilor comune ale Antichității în poezia modernă, prin intermediul literaturii medievale latine, a stabilit câteva din izvoarele acestor locuri comune în poemele lui Ovidiu. Astfel, de pildă, locul comun al naturii sau al zeului care intervine pentru a domoli haosul primitiv, își are originea în *Metamorfoze* (1, v. 21: *Hanc deus et melior litem natura diremit*) și va trece de acolo în unele din poemele latine ale veacurilor de mijloc. Curtius stabilește această linie care ar putea fi prelungită până la epocile apropiate de noi. Dar mai cu seamă locurile comune și tematica poeziei erotice medievale și de mai târziu își au una din rădăcinile lor în poemele lui Ovidiu. Gaston Paris a studiat, pe vremuri, vechile versiuni franceze ale poemelor *Ars Amandi* și *Temedia amoris*. Traducerea franceză a *Artei de a iubi*, compusă de Chrétien de Troyes, în secolul al XVII-lea, s-a pierdut. S-a păstrat, însă, traducerea prescurtată a unui cleric care își spune numele, un oarecare Elies. Este foarte interesant de văzut cum locul întâlnirilor amoroase, care, pentru Ovidiu, este teatrul, unde femeile romane se arătau pentru a privi și a fi privite *(spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsae)* este înlocuit de traducătorul francez cu bisericile timpului său. Un poem contemporan cu acel al lui Elies, datorit unui autor anonim, este renumita *La clef d'amour* (Cheia amorului) o adaptare a *Artei de-a iubi* în care autorul găsește în moravurile timpului său detaliile menite să înlocuiască pe acele ale poemului lui Ovidiu. În aceeași epocă un Jacques d'Amiens, un Guiart dau, la rândul lor, alte adaptări ale poemului ovidian despre iubire. În același fel, *Remedia amoris*, poemul în care Ovidiu preconizează leacurile dragostei, produc diferite traduceri și adaptări. Tot atât de numeroase sunt poemele latine medievale determinate de imitația lui Ovidiu, printre care o semnificație specială dobândește, prin încercarea ei de adaptare la ideile vremii, compunerea poetică în latinește în care, către sfârșitul secolului al XII-lea, Arnould d'Orléans oferă interpretarea alegorică și moralizatoare a fabulelor ovidiene sub numele de *Allegoriae Ovidii*. Ovidiu moralizat apare de-acum înainte în toată literatura medievală. Lunga inițiere ovidiană, prin deprinderea de a supune analizei sentimentele iubirii, prin modelul acelui amestec de subtilitate, de grație și de didacticism oferit de marele model, determină, în fine, opera didactic-erotică cea mai importantă a Evului Mediu, *Le roman de la rose* al lui Guillaume de Lorris și Jean de Meung.

Din secolele medievale, când influența lui Ovidiu a dat atâtea rezultate, steaua poetului latin s-a menținut mereu la zenit. Într-o măsură nu cu mult inferioară poemelor homerice, opera lui Ovidiu a rămas un rezervoriu de teme poetice. Shakespeare, La Fontaine și Goethe, au avut de cules câte ceva din *Metamorfozele* lui Ovidiu. Nici literatura noastră nu s-a sustras înrâuririi atât de generale a poetului latin. Ienăchiță Văcărescu îl cunoștea. Conachi dă, cu mijloacele vremii, traduceri din *Metamorfoze* și *Heroide*, probabil prin intermediul unor versiuni franceze. Vasile Aaron povestește și el încă o dată pentru cititorii săi din straturile cele mai largi ale poporului, povestirea întâmplărilor lui Pyram și Thisbe, ale lui Echo și Narțis. Ecouri ovidiene au fost semnalate în *Țiganiada* lui Budai-Deleanu.

Ovidiu este unul din izvoarele scriitorilor noștri care s-au format în atmosfera de cultură a secolului al XVIII-lea. Mai târziu, însă, steaua lui începe să scapete. Influența lui literară diminuează. Dar puncte de vedere noi în aprecierea literaturii par să readucă interesul actual pentru opera citită și admirată atâta vreme. Este de notat că ceea ce pare a se impune cu deosebire atenției moderne în opera atât de întinsă a lui Ovidiu sunt, mai mult decât poemul *Metamorfozelor*, cu tot interesul lui ca izvor mitologic și mai mult decât *Fastele*, atât de însemnate pentru cunoașterea legendelor celor mai vechi ale Romei, poemele erotice *Amores* și *Ars amandi*, adică tocmai producerile încriminate de unii din contemporanii poetului și acele care au stat poate la originea dramei sale umane, surghiunul și sfârșitul său în tristețe și uitare. Există în aceste din urmă poeme atâtea notații fine și exacte asupra sentimentelor omenești, atâtea detalii asupra moravurilor romane în epoca de la începutul imperiului, oamenii acestui timp retrăiesc acolo cu atâta adevăr pentru noi, încât partea aceasta a operei lui Ovidiu ne pare astăzi cea mai vie, cea mai bine conservată, cea mai valabilă. Un mare poet trăiește pentru posteritate în forme mereu schimbate și prin tot alte și alte aspecte ale operei lui. Căi noi de acces către producția poeților se deschid fiecăreia din epocile care încearcă să se apropie de ei. Această cale, în ce-l privește pe Ovidiu, pare a fi astăzi realismul său psihologic și social.

Multe din aspectele acestuia au fost arătate, cu competența unui cunoscător, de către Ovidiu Drimba, care ne-a dat o carte plăcută și folositoare, chemată să întregească cultura literară de astăzi.

Ovidiu Drimba, *Ovidiu: Marele exilat de la Tomis*,
ediție definitivă, prefață de Tudor Vianu,
Editura Saeculum I.O.,
București, 2001

Țărancă din Vâlcea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Contrabandele bucureştene

Constantin BACALBAŞA

Nicolae Xenopol, redactor la *Românul*, plecase în concediu; trebuia cineva care să-l înlocuiască pe timp de o lună. Am fost cerut eu de la *Telegraful*. Astfel am fost, timp de o lună, redactor la *Românul*.

De la *Românul* am trecut şef de biurou la serviciul accizelor de la Primăria Capitalei.

Doctorul Sergiu, care era ajutor de primar, prinsese simpatie de mine din puținul cît scrisesem la *Telegraful* şi *Românul*. Aşa că mă voia la primărie.

Pe vremea aceea existau încă accizele comunale. Accizele fuseseră arendate unei asociații particulare, sub preşedinția d-lui Balanolu. Dar tocmai în anul 1883 primăria luase căutarea în regie a acestor venituri.

Directorul serviciului era Apostol Aricescu, fratele poetului Constantin Aricescu, care era tatăl pictorului nostru de astăzi şi a colonelului Tudorică Aricescu din cavalerie.

În anul prim al regiei, veniturile au fost mai mari, firește, decît cîştiga comuna de pe urma antreprizei, însă tot nu au fost la înălțimea consumației. Şi iată de ce: cînd antreprenorii au fost în ultimul an al concesiunii, au oferit băcanilor, angrosiştilor, cîrciumarilor etc. să le reducă taxele la jumătate, şi chiar la un sfert dacă vor voi să se aprovizioneze pe mai mulți ani. Firește că cei mai mulți au primit, iar antrepriza a încasat sume însemnate. De aceea, în anul care a urmat încetarea antreprizei, Capitala era saturată cu mare parte din articolele de consumație.

Apoi erea contrabanda organizată pe o scară întinsă.

Bucureştiul, avînd o rază foarte întinsă şi foarte multe locuri deschise sau mascate cu vii, paza era extraordinar de grea. În special era greu de tot de păzit extremitățile Capitalei dinspre Vitan, Văcăreşti, Bellu etc. Pe vremea aceea erau cartiere întregi care trăiau de pe urma contrabandei, în special de pe urma contrabandei spirtului. Fiindcă spirtul era un articol foarte sus taxat – 7 lei la decalitru.

În înțelegere cu fabricanții, ale căror fabrice erau instalate afară din raza şi raionul oraşului, şefii contrabandişti aveau sub ordinele lor echipe întregi de mahalagii de pe la Vitan, Bellu etc., care nu se ocupau decît cu contrabanda. Iar contrabanda le aducea cîştiguri însemnate.

Bucureştenii de astăzi nici nu-şi pot închipui că, în chiar capitala României, pe la periferie, se petreceau scene şi lupte pe care astăzi le văd numai în filmele cinematografice. Dar nici chiar bucureştenii de atunci nu cunoşteau misterele nopților din unele cartiere.

Manoperile acestor contrabandişti ereau nesfîrşite.

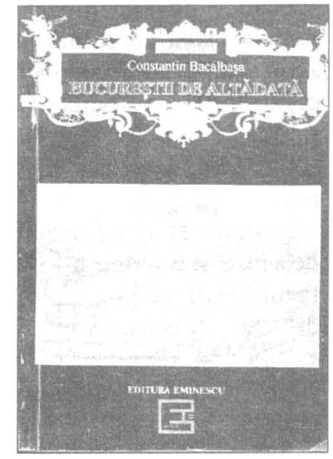

În calitatea mea de şef al biuroului accizelor, am văzut numeroase instrumente care slujeau la introducerea spirtului prin barierele oraşului, pe dinaintea perceptorilor şi controlorilor comunali.

Iată o parte din aceste metode:

Găzarii: Aceştia aveau garnițe cu două funduri. Deasupra era petrolul, iar în fund spirtul, romul sau coniacul.

Geamgiii: Punătorii de geamuri aveau cutiile lor măsluite. În peretele de jos era practicată o deschizătură în care era introdus un tub de tinichea conținînd spirt.

Lemnarii: Căruțele cu lemne de la pădure treceau bariera încărcate ca de obicei. Dar printre aceste lemne ereau cîteva trunchiuri mai groase, scobite în tot lungul lor, iar înăuntru iarăşi tuburi de tinichea cu spirt.

Înmormîntările: Un convoi mortuar trecea bariera către un cimitir din oraş. În cap era popa care citea, în dosul coşciugului femei care se jeleau etc. În. realitate, era o bandă de contrabandişti. Popa era un contrabandist, femeile ereau din bandă, iar dacă ridicai capacul coşciugului, găseai cutii de tinichea pline cu spirt.

Femeile borțoase: Zilnic treceau prin barieră cîteva femei cu pînticile la gură. Într-o bună zi, un controlor mai curios a pus mina: pîntecele nu era altceva decît o cutie de tinichea plină cu spirt şi fasonată astfel încît să se adapteze corpului şi să simuleze sarcina.

Trăsurile de Hereasca: Sunt cunoscute acele trăsuri zise „de Hereasca", cu coviltir, acoperite. Ei bine, acest coviltir, bine acoperit şi bine căptuşit, cuprindea în toată întinderea o mare cutie de tinichea plină cu spirt.

Căruțaşii: Am văzut căruțe al căror fund era dublu, iar înăuntru aceleaşi cutii cu spirt. Am văzut o căruță de chiristigiu a căreia osie era găurită şi înăuntru tubul cu spirt.

Butoaiele cu dublu fund: la control se declara vin, fiindcă vinul era mult mai uşor taxat, dar butoiul avea două duble funduri în două părți sau un singur dublu fund. În aceste compartimente era spirt, rom sau coniac.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Dacă cotarul comunei era de rea credinţă, fiind cumpărat de contrabandişti, afacerea mergea strună şi contrabanda trecea. Dar dacă cotarul era cinstit, prindea imediat frauda. Cotul nu intra în butoi atît de adînc cît trebuia.

Căruţele cu fîn: Butoaiele cu spirt erau ascunse în mijlocul fînului.

Aceste care erau sondate cu nişte ţepe lungi şi ascuţite. Dacă controlorul era mituit, declara că totul e în regulă.

Femeile cu copii: Foarte ingenios mijloc. Femei cu copii de ţîţă în braţe treceau de la ţară la oraş. În pachetul din braţe – care nu era altceva decît un butoiaş cu spirt special – se afla aşezat un instrument ingenios: cînd femeia bătea cu palma peste spatele butoiaşului, acesta scotea un ţipăt de copil. Spiritul, totdeauna bănuitor, al controlorilor şi perceptorilor, a descoperit şi această fraudă.

Luptele: Dar, în afară de toate aceste fraude ascunse, erau şi contrabandele făţişe.

Am spus că unele extremităţi ale Capitalei fiind deschise sau avînd ascunzători, paza era foarte greu de făcut. Prin aceste locuri – destul de bine cunoscute dealtfel – treceau contrabandele în mare. Pe aci treceau căruţele încărcate cu butoaie sau contrabandişti, bărbaţi şi femei, venind în şiruri şi purtînd în spinare cîte un butoiaş.

Bineînţeles că, în afară de guarzii călări şi pedeştri, direcţia accizelor se slujea şi de spioni. Aceşti spioni aduceau informaţiile şi denunţau locurile pe unde trebuia să treacă negreşit contrabandiştii.

Se specifica banda care trebuia să lucreze, cît şi noaptea şi ora.

De cele mai multe ori denunţările erau opera contrabandiştilor, căci se dedea Direcţiei o pistă falşă; pe cînd agenţii erau concentraţi la locul denunţat, contrabanda trecea prin altă parte.

Îmi amintesc cum odată a fost organizată o cursă. Informaţiuni sigure spuneau că în noaptea cutare, la ora cutare, o mare contrabandă va intra pe la Vitan, dacă nu mă înşel. Direcţia a concentrat oameni de pază.

În anul întîi al regiei, garda comunală nu era încă înfiinţată. De aceea comuna se slujea de oameni recrutaţi la întîmplare. Mai întîi erau inspectorii, apoi revizorii călări şi în fine paznicii pedeştri. Printre revizorii călări se afla şi Nae Ulmeanu, al căruia nume ca bătăuş politic al liberalilor era celebru prin anii 1885 – 1888.

Rolurile au fost împărţite, forţe însemnate au fost concentrate şi paza pusă. Denunţul era, de data aceasta, exact.

La ora indicată, şirul de contrabandişti apăru. Imediat, oamenii comunei se repeziră din toate părţile asupra lor.

Dar nici contrabandiştii nu dormeau. Ştiind că în noaptea aceea va trebui să treacă o foarte însemnată cantitate de spirt, toată populaţia din partea locului veghea. La întîiele ţipete, au ieşit de prin toate casele bărbaţi şi femei înarmaţi cu ciomege, cu topoare, cu furci şi o luptă crîncenă începu.

Rezultatul a fost că doi guarzi comunali au fost stîlciţi în bătaie, iar un contrabandist a fost ucis. Bineînţeles că s-au tras şi focuri de revolver. După cum era şi firesc, în acea noapte întunecoasă numai o parte a contrabandei a fost capturată.

Casa de la Colentina: În sfîrşit, mai era şi casa de la Colentina. Între comuna Bucureşti şi comunele rurale dimprejur exista o limbă de pămînt neutră numită „raion". În comuna Colentina, la marginea raionului, se află o cîrciumă unde se făceau mari depozite de spirt, fiindcă acolo taxa accizului era numai de 50 bani la decalitru. Iar la limita cealaltă a raionului, pe teritoriul comunei Bucureşti, era o altă cîrciumă. De la cîrciuma din comuna Colentina pînă la cîrciuma din comuna Bucureşti era săpat, pe sub şoseaua raionului, un tunel, şi astfel butoaiele cu spirt de la cîrciuma din comuna Colentina treceau în comuna cealaltă. Cu chipul acesta, o mare parte a Bucureştilor era alimentată cu spirt pentru care nu se plătea mai mult de 50 bani la decalitru.

Un contrabandist de forţă era un evreu, anume Sevillio. Acesta era şi contrabandist şi denunţător.

Negreşit, nu el trecea personal marfa în contrabandă, dar avea echipa lui cu care lucra pe picior mare. De foarte multe ori l-am văzut la Direcţia accizelor, venind să aducă denunţuri.

De cele mai multe ori denunţurile lui erau exacte. Fiindcă Sevillio, ca om deştept ce era, avea un întreit scop cînd denunţa:

1) Că lua parte din prima cuvenită destăinuitorilor unei contrabande;

2) Fiindcă punea beţe-n roate concurenţilor săi în contrabandă, contribuia ca să fie desfiinţaţi şi rămînea el singurul contrabandist în ramura spirtului;

3) Fiindcă depărta bănuielile de la dînsul.

Sevillio era foarte dibaci. Şi iată cum: dacă afla, în mod cert, că o contrabandă mai însemnată trebuia să se facă într-o noapte anumită şi anume în ce direcţie, venea imediat la Direcţia accizelor şi făcea denunţarea. Dar, în acelaşi timp, punea la cale o altă contrabandă însemnată de spirt pe cont propriu, în aceeaşi noapte, la aceeaşi oră şi, bineînţeles, pe la un alt punct de trecere. Cum Direcţia dispunea de foarte puţine forţe de pază, acestea fiind aproape toate concentrate în punctul pe unde aveau să treacă contrabandiştii denunţaţi, punctul de trecere al lui Sevillio rămînea pustiu.

De altfel Direcţia ştia bine că Sevillio face contrabandă; îl pusese chiar în urmărire, însă închidea de multe ori ochii fiindcă aducea servicii destul de bune. Era unul din spionii dibaci ai administraţiei comunale.

E cunoscut numele acelor fabricanţi de spirt cari, pînă la desfiinţarea accizelor, s-au îmbogăţit de pe urma contrabandei.

Aceasta este una din feţele Bucureştilor de altădată care a dispărut definitiv.

Constantin Bacalbaşa,
Bucureştii de altădată (1878 – 1884),
ediţie îngrijită de Aristiţa şi Tiberiu Avramescu,
Editura Eminescu, Bucureşti, 1993

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arhive bucureștene

Revoluția din 1821
(I)

Georgeta FILITTI

Acum 30 de ani au fost aduse la Arhivele Statului (București) copiile unor documente, în majoritate rapoarte diplomatice, despre un eveniment memorabil din istoria Țării Românești. Departe de a rămâne o răscoală într-un șir de acțiuni revendicative proprii epocii în tot spațiul sud-est european și deopotrivă în bazinul mediteranean, acțiunea condusă de Tudor Vladimirescu s-a dovedit a fi nu numai o piatră de hotar în devenirea noastră istorică ci și un subiect de interes – și nu de puține ori și de îngrijorare – pentru mai multe țări europene.

Prezentăm în continuare informații furnizate de diplomațiile otomană, țaristă, austriacă, sârbească, a statelor italiene, prusiană, franceză, portugheză și britanică.

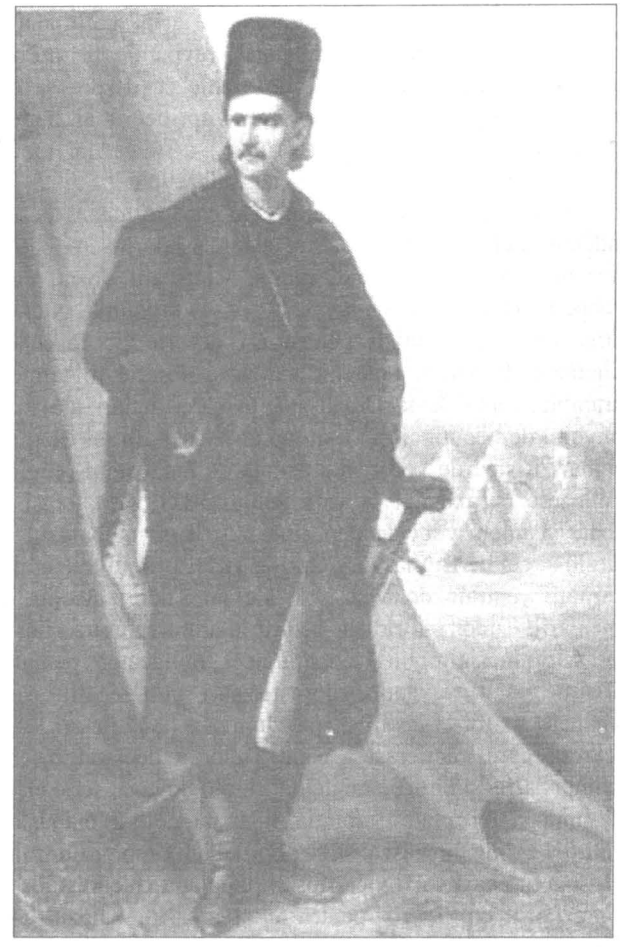

Arhivele turcești au început să-și facă cunoscut imensul material documentar privitor la țările române. Pentru cercetător el constituie o adevărată revelație. Schematic vorbind, autoritățile turcești au fost convinse, pe tot parcursul evenimentelor, că atât revoluția lui Tudor, cât și ridicarea lui Alexandru Ipsilanti, care a presupus răscularea grecilor din întregul imperiu, sunt opera Rusiei țariste. Notele diplomatice schimbate de marele vizir cu baronul Stroganov, ambasadorul rus la Constantinopol, explicațiile date lordului Strangford, ambasadorul britanic în același loc, corespondența cu pașalele din serhaturile Dunării, toate converg către acest punct de vedere. Dincolo de stilul oriental înflorit, generos în epitete, răzbate suspiciunea, acuzația de „vicleșug a europenilor", resentimentul față de cei ce tulbură „buna ordine".

În momentul începerii acțiunilor revoluționare, Stroganov, fără a mai aștepta instrucțiuni, intuind conivența monarhului său, a condamnat categoric atât revoluția lui Tudor, cât și ridicarea grecilor oferind, imediat, ajutorul moral și militar pentru restabilirea liniștei. Or, încă de la 27 februarie/11 martie 1821, ministrul de externe otoman i se adresa cancelarului Nesselrode declinând această ofertă ca generatoare de „neliniște" în rândul națiunii turce și formulând primele reproșuri în legătură cu ajutorarea grecilor. Cu referire la Tudor, Poarta acuza că el fusese în serviciul Rusiei, iar acum, „mânat de răutatea sa naturală", începuse o acțiune vizând subminarea autorității turcești. Căutând să aplaneze lucrurile și să dovedească opiniei publice europene bunele relații dintre cele două țări, Stroganov, care până atunci nu-și prezentase scrisorile de acreditare, a cerut a fi recunoscut „oficial". În plus, a rugat să se trimită pretutindeni solii care să clameze concordia dintre cele două puteri. În cercurile turcești, așa cum se vede din raportul adresat de caimacam sultanului în martie 1821, gestul a fost taxat drept „curată viclenie" .

„Lovitura de trăznet" resimțită de Poarta otomană în urma ridicării lui Tudor și a mișcării lui Ipsilanti a determinat-o să reacționeze cu o violență neașteptată. Invadarea Țării Românești părea soluția cea mai potrivită. Și totuși aplicarea ei a fost temporizată. Pe de o parte din cauza sistemului greoi de mobilizare în imperiu (provocat de recenta organizare administrativă provincială), iar pe de altă parte că o atare ocupație ar justifica replica, în aceiași termeni, a Rusiei, cum îi scria, la 6 aprilie 1821, valiul de Silistra marelui vizir.

Corespondența diplomatică otomană mărturisește dezacordul funciar între Cabinetul de la Constantinopol și cel de la Petersburg, faptul că starea de pace între ele devenise o excepție, iar cea de război aproape o regulă.

Pentru revoluția română sunt deopotrivă prețioase știrile extrase din corespondența internă turcească purtată cu diferitele autorități provinciale. Astfel, încă de la 13 martie 1821, valiul de Silistra scria cuiva la Constantinopol că, întrebați fiind de ce s-au răsculat, „tâlharii haiduci" ai lui Tudor au răspuns sfidător: „problema răscoalei și a răzmeriței noastre o veți afla după aceea". Peste o săptămână, la 21 martie, muhafâzul de Ada-Kaleh scria marelui vizir că la început Tudor avusese în jur doar câteva zeci de oameni, dar acum se fortificase în mânăstirile oltene încât nu mai putea fi scos decât cu tunurile. Că autoritățile turcești erau perfect

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

informate asupra acţiunilor lui Tudor o dovedeşte şi caracterizarea proclamaţiilor sale. Porunca adresată caimacamului Craiovei la 24 mai/6 iunie 1821 le considera ca fiind „compuse din vorbe deşarte". Bătăios, muhafâzul de Vidin scria marelui vizir la 25 mai 1821 că a luat măsuri straşnice contra „tâlharilor şi ruşilor", iar dacă soarta va fi potrivnică, propunea ca ţările române să fie trecute prin foc şi sabie, ca să „nu mai rămână fir din ele". În august, acelaşi personaj cerea transformarea teritoriului de la nord de Dunăre „în cenuşă" spre a nu oferi *loc* de încartiruire trupelor ţariste.

Revoluţia lui Tudor ajunsese o grijă cotidiană a demnitarilor otomani, cu consecinţe previzibile pentru întreaga organizare a imperiului, de vreme ce despre ea era întreţinut până şi beiul din Alger. La 24 aprilie/6 mai, marele vizir îl informa că „nelegiuitul" Tudor s-a ridicat în fruntea unei trupe de raiale şi „desfăşoară steagul revoltei".

Documentele turceşti, atât cele care formează corespondenţa cu cabinetele străine sau cu ambasadorii acreditaţi la Constantinopol, cât şi cele interne, cum am văzut, sunt aproape unanime în a condamna *de plano* revoluţia. Nici un atribut nu e economisit pentru a-i descrie pe răsculaţi. Muhafâzul de Vidin, pomenit mai sus, descrie în termeni ditirambici lupta de la Drăgăşani, în care „hainii idolatri", „convoiul de neputincioşi" n-au putut rezista „forţei islamice leonine". Risipa de vorbe, alimentată de fanatismul religios, ce atinsese paroxismul în vara anului 1821, lasă totuşi să răzbată şi unele voci de bun simţ. Aşa sunt muhafâzul de Giurgiu şi cel de Brăila. La 6 aprilie 1821, primul transmitea autorităţii centrale două scrisori ale lui Tudor, însoţite de comentarii: Tudor s-a ridicat pentru înlăturarea abuzurilor şi împilărilor; între timp însă a apărut acel „răufăcător" pe nume Ipsilanti, pe care Tudor doreşte să-l alunge din Ţara Românească. Tot el justifică spânzurarea a nouă neferi lângă Bucureşti care vociferaseră când Tudor a declarat că „va desfiinţa dările şi birurile raialelor". Era o dovadă, scrie el, de „stăruinţă şi fermitate". Soluţia sugerată pentru înăbuşirea revoluţiei e tipic turcească: să se permită lui Tudor a-l înfrunta pe Ipsilanti. Dacă va fi victorios şi populaţia Bucureştilor va înainta Porţii un *mahzar* pentru iertarea sa, muhafâzul considera că putea fi inocentat.

La rândul său, muhafâzul de Brăila descria veridic, într-o scrisoare particulară din 16 iulie 1821, prădăciunile la care se dedau ienicerii – dezminţire flagrantă a asigurărilor repetate date de Poarta otomană şi confirmate liniştitor de tonul protector al ambasadorului englez, că trupele turceşti observă cea mai strictă disciplină în Principate. El arată că acestea s-au dedat la „umiliri şi felurite nelegiuiri de nedescris". Răspândindu-se prin judeţele româneşti în grupuri de câte 50 – 60, sub pretextul urmăririi grecilor eterişti, ienicerii jefuiau populaţia; când el, muhafâzul, a încercat să recupereze bunurile jefuite, ustalele lor au declarat că e „pradă de război". Concluzia slujbaşului otoman e categorică: aceştia „nu-s ieniceri adevăraţi, ci o clică de oşteni".

Din documentele turceşti transpare lipsa totală de înţelegere a autorităţii centrale faţă de aspiraţiile naţiunilor constitutive ale imperiului. Încredinţând administraţia ţării grecilor şi în mod particular Principatele Ţara Românească şi Moldova fanarioţilor, vreme de aproape un secol, Poarta otomană s-a văzut paralizată din punct de vedere politic când aceştia s-au declarat rebeli pe faţă.

Ridicarea poporului sub conducerea lui Tudor, repetatele memorii, presiunea diplomatică conjugată a ambasadorilor marilor puteri au oferit, de la sine, Porţii otomane soluţia ce se impunea: schimbarea sistemului de guvernare a ţărilor române. Aşa cum explica marele vizir în raportul către sultanul Mahmud al II-lea în luna noiembrie 1821, formula aleasă – revenirea la domniile pământene – a însemnat „una din cele mai mici greşeli". În felul acesta grecii erau înlăturaţi, iar „nerăbdarea" cercurilor politice europene potolită. Şi de data aceasta Poarta otomană dovedise, cum avea să se întâmple şi în deceniile următoare, că deciziile ei sunt de fapt rezultatul unui demers european impus.

Celălalt factor extern hotărâtor în evoluţia evenimentelor din anul 1821 a fost, incontestabil, Rusia. Ea se afla într-o situaţie insolubilă: menţinerea păcii cu Turcia şi sprijinirea în acelaşi timp, sub diferite forme, a coreligionarilor din această ţară. Dacă pacea era o condiţie a echilibrului european, ocrotirea ortodocşilor crea un ascendent asupra popoarelor care se trezeau la viaţă naţională: greci, bulgari, sârbi, români. Să adoarmă bănuielile Turciei, să se justifice în faţa Europei ca membră fidelă a Sfintei Alianţe, prin apărarea regimurilor politice „legale" şi în acelaşi timp să nu-i dezamăgească complet pe creştini – în primul rând pe greci – iată priorităţile diplomatice ale cabinetului de la Petersburg începând încă din luna februarie 1821. Instrumentul principal al punerii în practică a acestei strategii a fost baronul Stroganov, ambasadorul de la Constantinopol. La 23 februarie/7 martie, instrucţiunile trimise acestuia precizau că Rusia se dezice categoric de răscoala paşei din Ianina, de revoluţia lui Tudor sau de ridicarea lui Ipsilanti. Consecventă concepţiei care patrona Sfânta Alianţă, ea înţelegea „să opună un zid comun torentului revoluţionar care ameninţa să zdruncine încă o dată Europa". Deşi Turcia nu era membră a acestei alianţe politice, atât Rusia, cât şi Austria erau dispuse s-o ajute plenar, căci nu puteau rămâne indiferente la valul de „revoltă şi anarhie" care se formase la hotarele lor.

Apreciind lucid situaţia creată în Principate, cabinetul ţarist îşi invita ambasadorul să coopereze cu viitorul domn al Ţării Româneşti şi să reflecteze împreună asupra „măsurilor de justiţie necesare satisfacerii reclamaţiilor pe care locuitorii Ţării Româneşti şi Moldovei ar fi îndreptăţiţi să le prezinte". Cu alte cuvinte, admiţând criza în care intraseră Principatele şi cauzele ei, Rusia recomanda modificări administrative „echitabile", după tratarea însă „cu severitate" a tulburătorilor ordinii.

Refuzând colaborarea cu Rusia şi, mai mult, acuzând-o de complicitate cu răsculaţii, Poarta otomană făcea misiunea lui Stroganov extrem de dificilă. În acelaşi timp, cum pe bună dreptate observa cancelarul Nesselrode la 4/16 aprilie 1821 către acelaşi ambasador, greşelile comise „cu o fatală rapiditate" demonetizau rapid creditul Imperiului otoman şi consolidau prestigiul politic al Rusiei. Aţâţarea neîntreruptă a fanatismului religios, factor sigur, dar primejdios de dinamizare a maselor de musulmani, prigoana fără discernământ împotriva tuturor creştinilor din imperiu în general, a grecilor în special, în loc să discrediteze mişcările revoluţionare, le „înnobilau". Opinia publică europeană, partizană a legitimităţii – încheia cancelarul rus – nu mai vedea în oastea lui Tudor sau în eterişti un potenţial revoluţionar, ci în primul rând creştini persecutaţi.

În acelaşi spirit se adresa Stroganov Porţii otomane, la 6/18 iulie, adăugând că intervenţia militară în Ţara Româ-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nească și Moldova trebuie să se bazeze pe dreptul public al celor două țări. În virtutea tratatelor de la Kuciuk Kainargi (1774) și București (1812), Rusia dobândise un drept de protecție asupra Principatelor. Acum, afirma ambasadorul, venise momentul ca ea să intervină atât în favoarea lor, cât și, în general, a creștinilor din Imperiul otoman. Propunerile făcute, în numele guvernului său, după 15/27 iunie 1821, cu valoare de ultimatum, cereau: refacerea bisericilor creștine dărâmate, protecția și inviolabilitatea religiei creștine, stabilirea unor criterii riguroase pentru definirea celor „vinovați" și a celor „nevinovați", pacificarea Principatelor (adică numirea noilor domnitori și retragerea trupelor de ocupație).

Paralel cu energica activitate diplomatică desfășurată la Leibach și Constantinopol, în care problema Principatelor era înglobată situației critice existente în imperiu, diplomații ruși întocmesc rapoarte amănunțite despre climatul politic din spațiul carpato-dunărean, rapoarte al căror conținut, pe lângă multe știri veridice, certifică ușurința cu care uneori un zvon era dat drept certitudine. Ne referim, în speță, la cele întocmite de lt. col. Pestel pentru generalul Kiseleff. La 9 martie 1821, el scria că Tudor Vladimirescu este „un grec" în serviciul lui Ipsilanti, aflat acum în relații cu fostul domn al Țării Românești, I. G. Caragea. La început a avut în jurul său 38 de oameni, pentru ca la trecerea Oltului numărul lor să ajungă la 3.000. Li s-au adăugat tot atunci 4.000 de greci, sârbi, albanezi și... panduri. În Moldova, colonia grecească a început să se organizeze după aflarea evenimentelor din Țara Românească. Hotărârea lor de a cere sprijin țarului „a fost primită cu bucurie unanimă". Cât despre Ipsilanti, după lansarea unor proclamații la Iași, s-a îndreptat spre București, pentru a face joncțiunea cu oastea lui Tudor. În continuare, Pestel insistă asupra speranțelor pe care rebelul Ali pașa, grecii și bulgarii și le puneau în sprijinul Rusiei. Peste o lună, la 15 aprilie, cu același spirit partizan, Pestel descria starea desnădăjduită a Moldovei, fuga lui Mihail Suțu în Rusia și cererea mai multor boieri de a se pune sub protecția exclusivă a Austriei, caracterizând gestul drept „purtare iluzorie... infructuoasă și contrară naturii reale a raporturilor existente". În sfârșit, el se lansa în conjecturi privind motivele retragerii lui Tudor în Oltenia (spre a se înțelege cu sârbii) și asupra virtualei apropieri dintre Ipsilanti și Calimachi, domnul *in spe* al Țării Românești, deși, observă Pestel judicios, „țările române rămân cu totul străine cauzei sale".

Lt. col. Pestel, aflat în elementul său, face o evaluare corectă a situației militare a Imperiului otoman. Pașa din Brăila fusese numit seraschier al armatei ce urma să ocupe Principatele, rămânea doar de strâns armata! Lucru anevoios însă din cauza schimbării în provincii a aianilor locali cu pașale din alte regiuni; noii conducători nu aveau autoritatea necesară pentru a duce la bun sfârșit mobilizarea. Cu referire la situația dramatică a grecilor, ofițerul rus dezvăluie conflictul grav care îi opune pe efori masei eteriștilor. Captând zvonuri din tabăra acestora, Pestel afirmă că grecii intenționau să se constituie într-un sistem federal, ca cel al americanilor, în cadrul Imperiului otoman.

Sursele ruseşti argumentează consecvența politicii țariste de sprijinire a popoarelor creștine din Imperiul otoman, dar de condamnare absolută a revoluțiilor care vizau scuturarea jugului otoman fără supravegherea fățișă sau imediată a agenților săi. Protectoratul dobândit cu forța armelor asupra unor provincii creștine aflate sub dominație otomană, folosirea grecilor ca agenți consulari, preemțiunea dobândită de diplomații țariști, mai ales în Țara Românească și Moldova, creaseră Rusiei, încă în ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea, un ascendent ale cărui roade le putea culege acum. Indiscutabil, jocul complicat al diplomației evitase încă o dată izbucnirea unui conflict deschis între ruși și turci. Totuși, scăderea tensiunii era condiționată de anumite concesii pe care autoritățile otomane trebuiseră să le facă în favoarea „raialelor". Sacrificiul nobil al lui Tudor, lupta anonimă a miilor săi de tovarăși, alăturate demersului diplomatic european, duseseră la modificarea statutului Principatelor române. În acțiunea externă rolul Rusiei a fost determinant.

Comparativ cu alte informații, cele provenind din sursă austriacă sunt mai ample, mai amănunțite și legate efectiv de desfășurarea evenimentelor din Țara Românească. Explicația trebuie căutată nu numai în acuratețea cu care își îndeplinesc obligațiile de serviciu Fleischhackl von Hakenau, von Raab sau Udriţki, ci și în dimensiunea pe care o căpăta pentru siguranța Imperiului austriac revoluția condusă de Tudor Vladimirescu. Având în componența sa Transilvania, provincie cu populație majoritar românească, monarhia austriacă a întrevăzut imediat pericolul întinderii flăcării revoluționare asupra acestei țări. Încă de la 23 ianuarie/9 februarie 1821, Fleischhackl îl informa amănunțit pe cancelarul Metternich despre „bulgărele de zăpadă" care constituia ridicarea lui Tudor și a celor 30 – 40 de panduri ai săi și care, în curând, avea să se transforme „într-o lavină". Tudor, „un bărbat îndrăzneț... foarte apreciat și iubit de panduri", susținea el, cere dreptate pentru aceștia căci și-au văzut nesocotite privilegiile fiscale. „Puțini dar hotărâți", oamenii săi vor ajunge în curând la câteva mii – estima înțelept diplomatul austriac. În toată țara se fac în mod tainic recrutări pentru el, scria Fleischhackl patru zile mai târziu, la 1/13 februarie, aceluiași destinatar, ceea ce înseamnă, firesc, extinderea mișcării și „o influență nefavorabilă" asupra graniței chezaro-crăiești. Cât despre Rusia și Turcia, observa el, una căuta febril un pretext ca să ocupe țările române, iar alta ar dori să pună stavilă mișcării revoluționare, dar mișcările sunt „fără energie și executate cu nepăsare".

Promptitudinea cu care obține informații, dobândirea cópiilor de pe proclamațiile lui Tudor, pe care le caracterizează ca având „ton revoluționar și autentic carbonar", urmărirea îndeaproape a măsurilor luate de autoritățile de la București, pilotate prea adesea descumpănitor de consulul rus Pini, au permis lui Fleischhackl să ofere o imagine obiectivă, corectă a stării de spirit din Țara Românească. „Libertatea deplină" pe care o făgăduiesc proclamațiile lui Tudor, ca și dezvăluirea în *arzuri* a abuzurilor practicate de fanarioți, sporirea continuă a armatei sale, faptul că „nicăieri nu comite acte de violență", erau indicii sigure ale unei ridicări de proporții, capabilă să răstoarne ordinea existentă – avertiza el la 5/17 februarie 1821 guberniul Transilvaniei. Iar cancelarului îi scria în aceeași zi, fără echivoc, că „spiritul de libertate și nesupunere insuflat de Tudor" va cuprinde „ca o boală contagioasă" pe românii din Transilvania care, nici ei, nu sunt tratați cu blândețe „de stăpânii lor domeniali".

Același realism și evidențiere a caracterului social al revoluției lui Tudor sunt sesizabile și în raportul agentului austriac de la Iași, Iosif von Raab. La 18 februarie/2 martie, acesta îi scria cancelarului Metternich că principiile profesate

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

de Tudor privind înlăturarea fanarioților, restabilirea vechilor privilegii ale țării, limitarea atotputerniciei boierilor, condamnarea părtinirii în justiție sunt primite cu satisfacție „și lăudate în mod public" de târgoveți, mica nobilime, țărani. De aceea, e de așteptat ca această teorie „demagogică" să găsească aderenți și în Moldova.

Documentele austriece cuprind deopotrivă interesante mărturii despre starea de spirit a populației, despre trecerea masivă în rândurile armatei lui Tudor a arnăuților trimiși de Divanul de la București împotriva sa. Fleischhackl semnala, la 5/17 februarie, că 120 de arnăuți călări au fost trimiși la Craiova, dar s-au pierdut printre ostașii lui Tudor; garnizoana mânăstirii Strehaia s-a predat căpitanului Macedonski. Tudor, scrie el entuziasmat, e „primit pretutindeni ca un salvator și ca un zeu protector". La 19 februarie/3 martie mai semnala „îmbrățișarea" arnăuților Divanului cu oamenii lui Tudor la Țânțăreni.

Corespondentul din București al foii „Wiener Allgemeine Zeitung", Popovich, informa în aceeași zi că arnăuții trimiși să „restabilească" ordinea au declarat că nu luptă împotriva „domnului Tudor".

Tot el descria plastic boierimea bucureșteană cuprinsă de panică. Între două conciliabule cu consulul rus Pini, boierii despăgubeau pe loc 300 de târgovișteni veniți să-și ceară drepturile în capitală, adunau bani pentru a-l mitui pe Tudor ca să se facă „nevăzut", scriau memorii peste memorii la Poartă, ascultau înspăimântați veștile despre pregătirile de invazie ale turcilor din serhaturi și... își pregăteau chervanele pentru fuga la Brașov și Sibiu.

În absența lui Fleischhackl, retras la Sibiu, autoritățile chezaro-crăiești erau informate de Udriţki, cancelarul agenției din București. Raportul trimis șefului său la Sibiu, la 22 martie/3 aprilie 1821, în urma unei convorbiri personale cu Tudor, prin obiectivitatea cu care e redactat, devine o mărturie de excepție. Tudor l-a primit „amabil", angajând conversația în limba germană. La afirmația cancelistului că monarhii întruniți la Leibach îl declară „rebel" dacă continuă să ceară cu arma în mână „justele sau presupusele drepturi ale poporului", el a replicat: nu s-a ridicat împotriva Porții, ci a cerut doar reînvierea drepturilor țării sale, ignorate de domnitorii fanarioți. Acțiunea lui Ipsilanti îl pune în dificultate; crede și el în rumoarea care s-a răspândit că acesta e sprijinit de Rusia. Nu știe pe ce bază se întemeiază concentrarea de forțe a eteriștilor „și n-ar dori să zădărnicească eventualele planuri secrete ale unei mari puteri". Tudor se arătase foarte explicit în privința colaborării cu Ipsilanti și a chibzuirii cu care se cerea acționat. „Eu nu sunt în nici un caz dispus să vărs pentru Grecia sângele românilor și să acționez printr-o comportare neînțeleaptă și înfierbântată în dezavantajul poporului român" avea să declare Tudor Vladimirescu cancelistului, ca o adevărată profesiune de credință. Personalitatea lui Tudor, remarcabilul simț politic, prestigiul său în rândul românilor l-au impresionat profund pe funcționarul agenției chezaro-crăiești de vreme ce, la 25 martie/6 aprilie, în alt raport, îl socotea drept „conducătorul poporului român".

La rândul său, Fleischhackl, alimentat de informațiile lui Udriţki, era în măsură să capaciteze Cabinetul vienez asupra situației de la București. La 2/14 aprilie el îi scria lui Metternich că Tudor păstrează aici cea mai strictă ordine. Peste două săptămâni, la 16/28 aprilie, anunța cererea adresată de Tudor boierilor și mitropolitului de a înainta un memoriu către Poartă, prin pașa din Giurgiu, în care să ceară ca pe viitor domnitorii să fie aleși dintre pământeni iar nu dintre greci. Temători, văzând o miopie politică prejudiciabilă țării, boierii aveau să refuze a se pronunța în scris pentru soluția la care în mod logic s-a ajuns în 1822.

Dacă cercurile oficiale au beneficiat de rapoartele ritmice și obiective ale agenților diplomatici din Principate, opinia publică din monarhie era deopotrivă ținută la curent cu evenimentele politice din țările române. Editorialul din 2/14 iunie al lui „Wiener Allgemeine Zeitung" făcea comentarii pertinente asupra confruntării dintre greci și turci atrăgând atenția că factorul confesional nu trebuie exagerat. Cel etnic era de natură să delimiteze mai corect poziția fiecărui element implicat în conflict. Prima mișcare s-a produs în Oltenia, unde Tudor s-a ridicat împotriva grecilor „mai precis contra marilor familii grecești din Fanar" din care se recrutau domnii Țării Românești și Moldovei. Ipsilanti s-a ivit în Moldova ca reprezentant al cauzei „pur" grecești. În acest spirit au fost date toate proclamațiile sale. Lipsa de aderență a celorlalte popoare creștine la acțiunea sa s-a văzut imediat; Miloș Obrenovici, principele sârb, a refuzat să i se alăture. Tudor a ajuns la un conflict deschis cu el. Și concluzia ziaristului austriac este tranșantă: românii, atât din Țara Românească cât și din Moldova, au înțeles că a merge alături de Ipsilanti e contrar „intereselor dacice". Mai mult, scopurile revoluției din Țara Românească sunt opuse celor urmărite de Eterie. În vreme ce Tudor luptă pentru redobândirea privilegiilor de odinioară și împotriva fanarioților pe care poporul îi simte „pe grumaz", căci s-au îmbogățit, ei și clientela lor, pe seama sa – Ipsilanti hrănește „iluzii politice" așteptând zadarnic ajutorul Rusiei.

Interesată direct în observarea climatului politic românesc atât din Țara Românească și Moldova, cât și în Transilvania, monarhia austriacă a întocmit un „dosar" impresionant al revoluției lui Tudor. Documentele austriece mărturisesc o apreciere obiectivă a forțelor politice care se înfruntau în sud-estul Europei. Străine de caracterizări răuvoitoare, de zvonuri captate la întâmplare, ele reține, cu referire la revoluție, rațiunile ei precumpănitor sociale. Pe de altă parte, ca și Turcia, Austria, în ciuda cooperării cu Rusia în cadrul Sfintei Alianțe, nu se lăsa înșelată de declarațiile țarului la Leibach sau de replicile tăioase ale lui Stroganov la Constantinopol. Ajutorul tainic efectiv acordat grecilor din Imperiul otoman, credința întreținută în ei că îi va sprijini până la capăt, dezavuarea apoi din motive tactice, imixtiunea consulului rus în deciziile Divanului de la București, totul pleda, în ochii Cabinetului vienez, pentru admiterea rolului decisiv al Rusiei în provocarea stării de criză pe care o traversa Imperiul otoman.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii pentru Copii „Ion Creangă“

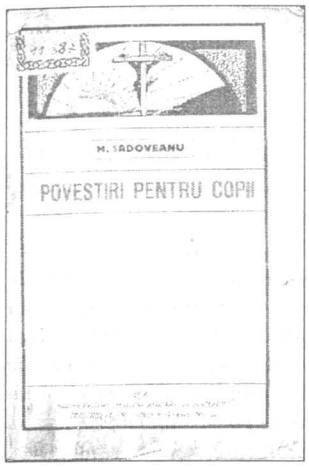

M. SADOVEANU, *Povestiri pentru copii*
Desemnurile de Pictorii: V. Condoiu şi Dragoş, Editura „Pagini Agrare şi Sociale“, Bucureşti, 1926

... Multă vreme în urmă, după ani şi ani, au început a veni veşti de departe localnicilor, cum că undeva, într'o ţară care se chiamă Transilvania, s'ar fi iscat copii care vorbeau nemţeşte. De unde veniseră, nu se ştia. Au eşit ca din pământ şi au rămas printre neamurile acelei ţări; băeţii s'au însurat, fetele s'au măritat şi au trăit aşa fără să ştie de unde li se trage viţa. Numai cei din Hameln au înţeles unde le-a dus diavolul copiii, pentru datoria de o sută de galbeni... (De unde au venit Saşii)

C. COLLODI, *Le Avventure di Pinocchio. Storia di un burattino*
Illustrata da Luigi E M. Augusta Cavalieri, Adriano Salani, Editore, Firenze, 1924

... Chi non ha veduto la gioia di Pinocchio, a questa notizia tanto sospirata, non potrà mai figurarsela. Tutti i suoi amici e compagni di scuola dovevano essere invitati per il giorno dopo a una gran colazione in casa della Fata, per festeggiare insieme il grande avvenimento: e la Fata aveva fatto preparare dugento tazze di caffè-e-latte e quattrocento panini imburrati di sotto e di sopra. Quella giornata prometteva d'essere molto bella e molto allegra, ma...

Disgraziatamente, nella vita dei burattini c'è sempre un ma, *che sciupa ogni cosa...*

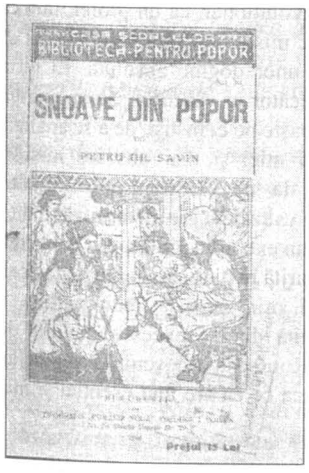

Petru Gh. SAVIN, *Snoave din popor*
Tipografia „România Nouă“ Theodor I. Voinea, Bucureşti, 1926

... Până la sfârşitul bătăii, eu n'am stat, dar am aflat de prin oameni că din ziua aceia de Sf. Paşti, satu' ceala îi împărţit în două părţi: unii îţi fac capul calendar că prepeliţa-i mai lungă în trup decât 'n coadă, iar alţii te nîucesc spuindu-ţi că nu s'a mai pomenit de cându-i lumea: aşa a fost, aşa este, şi aşa va fi: Prepeliţa-i tot mai lungă-i în coadă decât în trup. Iar d-ta, dacă eşti creştin bun zici şi ca unii şi ca alţii şi ai eşit cu obraz curat, din satu' acela.

Iar de cumva te împinge păcatul să nu zici ca ei, apoi eu cum oi afla, alerg la popa să te grijească şi în gândul meu îţi şi mănânc din colivă numai de-ar fi cum îmi place mie:

Nici dulce-dulce – nici amară-amară! (Isprava hărţăgosului)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

ROUSSEAU
Confesiuni
Visările unui hoinar singuratic

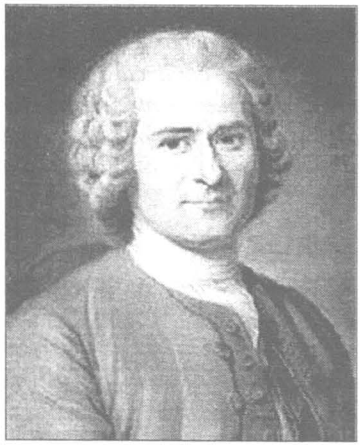

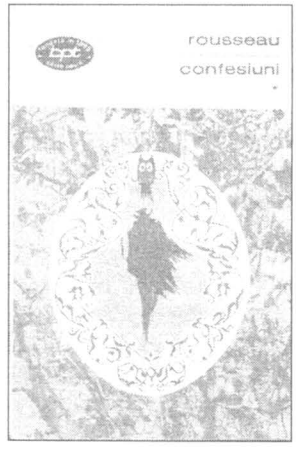

Jean-Jacques Rousseau, *Confesiuni*, traducere și prefață de Pericle Martinescu; *Visările unui hoinar singuratic*, traducere de Mihai Șora, 3 vol., Editura pentru Literatură, București, 1969

Către cititor

Iată singurul portret de om, zugrăvit cu totul după natură și în întregul său adevăr, care există și care, probabil, va exista vreodată. Oricine ai fi, tu, cel pe care destinul și încrederea mea te-au făcut judecătorul acestui caiet, te conjur, prin nenorocirile mele, prin simțirea ta și în numele întregii spețe umane, să nu distrugi o scriere folositoare și unică, ce poate sluji ca primă piesă de comparație pentru studiul oamenilor, care, desigur, rămîne încă să fie început, și de a nu-mi lipsi cinstirea memoriei de singurul monument exact al caracterului meu, care să nu fi fost desfigurat de către dușmanii mei. Și chiar de-ai fi tu însuți unul din dușmanii mei necruțători, încetează de a mai fi în fața cenușei mele, și nu duce cruda-ți nedreptate pînă în timpurile cînd nici tu, nici eu nu vom mai viețui, astfel ca să poți măcar o dată da nobila dovadă de a fi fost mărinimos și bun cînd ai fi putut să fii hain și răzbunător; dacă, bineînțeles, ocara îndreptată împotriva unui om care n-a făcut și n-a vroit să facă niciodată rău poate purta numele de răzbunare.

J.-J. *Rousseau*

Rousseau – Portret din profil

Confesiunile lui Jean-Jacques Rousseau apar, acum, pentru prima dată în limba română, într-o traducere integrală. Asemenea întîrziere poate să pară inexplicabilă, dacă ea nu și-ar avea, totuși, explicațiile sale.

Rousseau a fost multă vreme, și cu o tiranică persistență, monopolizat de sociologi și pedagogi, datorită conținutului lucrărilor sale cu tematică educativă, fiind considerat unul, dacă nu cel dintîi dintre cei ce au formulat principiile ce alcătuiesc sistemul de instruire civică și morală a omului modern. Înaintea artistului, înaintea scriitorului, înaintea omului Rousseau, era pus gînditorul Rousseau – autorul *Contractului social* și al lui *Emil*, opere ce-i conferau un prestigiu nedezmințit prin valoarea ideilor și prin îndrăzneala soluțiilor preconizate, apărînd cu adevărat revoluționare pentru momentul cînd au fost elaborate. Printr-un consens tacit, poate și dintr-o prejudecată perpetuată de apărătorii moralei oficiale, omul Rousseau, autenticul, veritabilul Rousseau, acela care ne este înfățișat în *Confesiuni*, era ținut în umbră, deoarece nu era la înălțimea prototipului uman zugrăvit de el însuși în lucrările lui teoretice. Cusururile personajului Jean-Jacques nu corespundeau totdeauna, ca valoare, calităților gînditorului Rousseau, și tendința era să se păstreze o legendă conformă cu însușirile celui din urmă fără a fi puse în evidență slăbiciunile celui dintîi. Aici se află, credem, cauza pentru care *Confesiunile* nu s-au bucurat de circulația celorlalte lucrări ale lui Rousseau și pentru care ele nici n-au fost traduse pînă acum în limba română.

O simplă coincidență, cu totul întîmplătoare, face, în schimb, ca apariția lor în limba noastră să se producă exact la două veacuri de cînd au fost scrise. Se poate spune, deci, că această tardivă traducere consemnează nu numai abolirea unei lungi ignorări, dar și celebrarea unei opere care, la cei două sute de ani ai ei, se dovedește a fi atît de puțin caducă și deține un loc de frunte în compartimentul literaturii memorialistice moderne, pe care a inițiat-o și o înrîurește încă profund.

*

Numele lui Rousseau este cel mai adînc înrădăcinat în conștiința lumii moderne, deoarece nici un alt scriitor din timpurile mai noi n-a exercitat o influență mai directă și n-a stîrnit dispute mai aprinse. Rousseau apare pe ecranul istoriei moderne ca un precursor, ca un doctrinar, ca un revoluționar, ca un profet, fără ca el să fi aspirat la vreuna din aceste misiuni și fără ca opera lui să aibă tonul sau ambiția instaurării unor dogme absolute. El nu a năzuit să fie decît cel mult un judecător al veacului său și singura lui pasiune a fost aceea de a se cunoaște pe el însuși, de a se analiza, de a se descrie pînă în cele mai mici și mai obscure mișcări sufletești, mergînd adesea pînă la dezvăluirea unor situații inavuabile, cu scopul de a arăta cauzele care determină manifestările firii omenești și de a oferi un exemplu viu despre felul cum individualitatea umană poate fi înrîurită în bine sau în rău de factorii existențiali exteriori. Dar tocmai prin această radiografiere a veacului său și a lui însuși, pornită dintr-o excesivă patimă de adevăr și dintr-un înalt spirit etic, Rousseau a devenit un magician și un rapsod al ființei umane în ceea ce ea are mai esențial și mai etern valabil...

Pericle MARTINESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

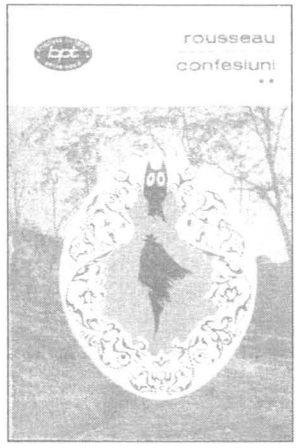

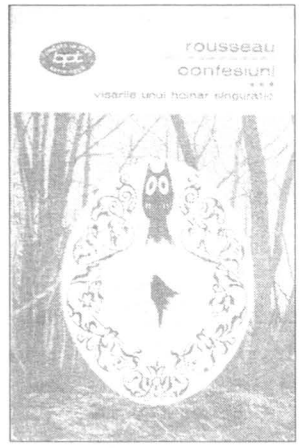

Scrierile de la Port-Royal și de la Oratoire, fiind cele pe care le citeam mai des, mă făcură pe jumătate jansenist și, cu toată încrederea ce le-o arătam, severa lor teologie mă speria uneori. Groaza iadului, de care pînă atunci mă temusem foarte puțin, îmi tulbură încetul cu încetul liniștea, și dacă Maman nu mi-ar fi potolit sufletul, această înspăimîntătoare doctrină m-ar fi zdruncinat pînă la urmă cu totul. Duhovnicul meu, care era și al ei, contribui în bună parte la păstrarea echilibrului meu sufletesc. Acesta era părintele Hemet, iezuit, un bătrîn blînd și înțelept, a cărui memorie o voi venera totdeauna. Deși iezuit, avea nevinovăția unui copil, iar morala lui, mai mult blîndă decît slabă, era tocmai ceea ce-mi trebuia spre a cumpăni tristele înrîuriri ale jansenismului. Acest om cumsecade și însoțitorul lui, părintele Coppier, veneau adesea să ne vadă la Charmettes, cu toate că drumul era foarte greu și destul de lung pentru niște bărbați de vîrsta lor. Vizitele lor îmi făceau mult bine: fie ca Dumnezeu să le izbăvească sufletele, căci erau prea bătrîni pe atunci spre a crede că ei s-ar mai afla astăzi în viață...

Adesea mă întrebam: „În ce stare mă aflu eu? Dacă aș muri acum chiar, aș fi oare osîndit?" După janseniștii mei, lucrul era mai presus de orice îndoială, dar, după conștiința mea, mi se părea că nu...

De altminteri, aceste tulburări, aceste spaime ce însoțesc, poate, credința, nu erau o stare permanentă. De regulă, eram destul de liniștit, iar impresia pe care gîndul unei morți apropiate o făcea asupra sufletului meu era mai puțin tristețe, cît o tînjire potolită, ce avea chiar farmecul ei. Am regăsit printre vechile mele hîrtii un fel de încurajare ce mi-o făceam singur și în care mă bucuram să mor la o vîrstă cînd ai destulă tărie ca să privești moartea în față și fără să fi încercat mari dureri, nici trupești nici sufletești, în timpul vieții. Cîtă dreptate aveam! Un presimțămînt mă făcea să mă tem de a trăi cu prețul de a suferi. Se părea că prevedeam soarta ce mă aștepta la zilele bătrîneții. N-am fost niciodată atît de aproape de înțelepciune ca în acea fericită epocă. Fără mari păreri de rău în privința trecutului, descătușat de grijile viitorului, simțămîntul ce-mi stăpînea fără încetare sufletul era de a mă bucura de prezent. Pioșii au de obicei o anumită senzualitate foarte vie ce-i face să guste cu desfătare plăcerile nevinovate ce le sînt îngăduite. Oamenii de lume le fac din asta o crimă, nu știu de ce sau, mai degrabă, știu prea bine, deoarece îi pizmuiesc pentru voluptatea plăcerilor simple al căror gust ei l-au pierdut. Îl aveam, acest gust, și găseam că e minunat să-l satisfaci cu tot cugetul împăcat...

Acestea au fost păcatele și greșelile tinereții mele. Le-am depănat povestea cu o sinceritate de care inima-mi e mulțumită. Dacă, mai tîrziu, mi-am onorat vîrsta matură cu unele virtuți, le-aș înfățișa cu aceeași sinceritate, căci acesta e scopul meu. Dar trebuie să mă opresc aici. Timpul poate să ridice multe văluri. Dacă amintirea mea va intra în posteritate, s-ar putea ca într-o zi ea să dezvăluie ceea ce aveam de spus. Atunci se va înțelege de ce tac...

Iată-mă deci singur pe pămînt. Nici frate nu mai am, nici semen, nici prieten: pe nimeni cu care să schimb o vorbă în afară de mine însumi. Omul cel mai sociabil și mai iubitor a fost izgonit dintre oameni prin consensul tuturora. În ura lor rafinată, au găsit cazna cea mai cruntă pentru sufletul meu simțitor, și au rupt cu brutalitate orice legătură dintre mine și ei. Aș fi fost în stare să-i iubesc în pofida lor. Doar încetînd să mai fie oameni, au izbutit să scape de dragostea mea. De vreme ce așa au vrut, iată-i deci străini, necunoscuți, într-un cuvînt inexistenți pentru mine. Ci eu însumi, desprins de ei și de toate, ce sînt eu de fapt? E ceea ce-mi rămîne de cercetat. Înainte de a răspunde la această întrebare, trebuie din păcate să arunc o privire asupra situației mele. Pe calea aceasta trebuie să apuc neapărat pentru a ajunge de la ei la mine .

De cincisprezece ani și mai bine mă aflu în strania situație de acuma, și încă mi se pare un vis urît. Îmi închipui mereu că mă supără o indigestie, că sînt scufundat într-un somn greu, dar că am să mă trezesc și, izbăvit de suferință, am să mă pomenesc din nou în mijlocul prietenilor mei. Da, am făcut, desigur, fără să-mi dau seama, un salt din trezie în somn sau, mai bine zis, din viață în moarte. Smuls, nu știu cum, din rînduiala lumii, m-am pomenit aruncat într-un haos de neînțeles, în care nu disting nimic; și cu cît mă gîndesc mai mult la situația mea prezentă, cu atîta pricep mai puțin unde mă aflu.

Și cum aș fi putut să prevăd soarta ce mă aștepta? Chiar și acuma, cînd sînt lăsat în voia ei, cum aș putea s-o concep? Puteam oare bănui, cu mintea întreagă, că într-o bună zi, eu, același om care am fost și care sînt încă, voi trece fără umbră de îndoială drept un monstru, un corupător, un asasin, că voi deveni lepădătura neamului omenesc, obiectul de batjocură al ticăloșilor, că trecătorii mă vor scuipa în loc să mă salute, că o generație întreagă va găsi în unanimitate că are haz să mă îngroape de viu? Luat prin surprindere, am fost întîi zdruncinat, cînd s-a produs această stranie întorsătură. Prin frămîntări și indignare m-am prăbușit într-o stare de delir, căreia, ca să se potolească, i-au trebuit nu mai puțin de zece ani; căzînd din greșeală în greșeală, din păcat în păcat, din prostie în prostie, am dat, din nesocotință, pe mîna stăpînilor soartei mele unelte de care s-au folosit cu dibăcie pentru a mi-o pecetlui definitiv.

Multă vreme m-am zbătut, pe cît de cumplit pe atît de zadarnic. Fără îndemînare, fără artă, fără vicleșug, fără prudență, sincer, deschis, înfrigurat, mînios, n-am făcut, zbătîndu-mă, decît să mă încurc și mai tare în laț și să le dau mereu noi prilejuri – de care au avut grijă să profite – de a lovi în mine. Înțelegînd în cele din urmă că toate strădaniile-mi sînt zadarnice, că mă frămînt fără rost, m-am hotărît s-o apuc pe singura cale ce-mi rămăsese, aceea de a mă supune destinului, fără să mă mai împotrivesc. Resemnîndu-mă, am fost despăgubit pentru toate necazurile prin liniștea dobîndită, care nu s-ar fi putut niciodată îmbina cu neîncetata caznă a împotrivirii – și trudnică, și lipsită de roade...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Adriana BITTEL

„Cehov", am cerut obosită

Biobibliografie

Adriana Bittel s-a născut la 31 mai 1946, în București.

A absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română la Universitatea București în 1970. De la absolvire și pînă azi, lucrează la revista „România literară", pînă în 1989 – corector, după aceea redactor al paginilor de literatură străină. A debutat în 1963 în „Gazeta literară" cu poezii, iar în volum – în 1980 cu proză – *Lucruri într-un pod albastru* (Ed. Cartea Românească). După 1990 a făcut și gazetărie culturală în numeroase reviste și de peste un deceniu are o rubrică în care prezintă săptămînal noutăți editoriale în revista „Formula AS".

Volume:

Lucruri într-un pod albastru (Ed. Cartea Românească, 1980)

Somnul după naștere (Ed. Cartea Românească, 1984)

Iulia în iulie (Ed. Eminescu, 1986)

Fototeca (Ed. Cartea Românească, 1989)

Întîlnire la Paris (Ed. Compania, 2000) – Premiul Asociației Scriitorilor din București și Premiul ASPRO

Cum încărunțește o blondă (Ed. Compania, 2006)

În volume colective:

Tovarășe de drum (Ed. Polirom, 2008)

Poveste de dragoste la prima vedere (Ed. Humanitas, 2008)

Chiar în timp ce vorbeam, cineva aprecia în mine ca reușită sau derizorie scena pe care tocmai o jucam cu toată sinceritatea. Replicile, tonul lor, gesturile și tăcerile, decorul și zgomotele de fond erau judecate de acest demon interior conform canoanelor dramaturgiei.

Oricît de dureroase mi-ar fi fost vorbele lui („încearcă să te vindeci, sau, dacă nu, trage-te de o parte și mori, unde-ți e pudoarea? Eu nu te pot ajuta cu nimic"), însoțind un prim-plan tehnicolor alcătuiau o secvență bună, dar această satisfacție rămînea ambiguă fiindcă partenerul de dialog, adică eu cu rochie nouă, suferea de-adevăratelea. Era ca durerea unui chirurg ce se operează singur, mulțumit de precizia mîinii sale. Adesea, anticipam aceste scene, le făceam și refăceam pînă în cele mai mici detalii, apoi le provocam constrîngîndu-le să intre în tiparul dinainte stabilit; întîmplarea însă le dădea un curs aberant, emoția reală mă făcea să amestec replicile sau un detaliu neprevăzut schimba ponderea cuvintelor, sfîrșind lamentabil ceea ce voisem să fie sublim.

În sfîrșit, îmi fusese dat să trăiesc o mare dragoste imposibilă, îmbibată de literatura despre, dar spărgînd prejudecățile livrești. Senzualitatea reprimată îndelung în construirea idealului „platonic" izbucnise cu nerușinare, modificîndu-mi personajul băiețos, silindu-mă să mă identific în această femeie de 30 de ani costumată cu o eleganță provocatoare și tropăind stîngaci pe tocurile înalte spre locul unde, din umbra unui gang, îl puteam zări – la o anume oră – ieșind pe poarta casei sale.

Ochii mei miopi căpătau, de îndată ce el apărea, o acuitate extraordinară, sau poate dorința de a-l vedea dădea aerului o transparență de lentilă, astfel că îi puteam distinge și ridurile dimprejurul ochilor aurii mijiți de lumina tomnatică și pata de pe fulgarin. În scenariul meu ar fi trebuit să-i ies înainte ca din întîmplare, cu dezinvoltura femeii bine coafate, și să-l însoțesc o bucată de drum. Zîmbetul lui de întîmpinare, strîngerea de mînă și umerii noștri alăturați o clipă în îmbulzeala străzii mi-ar fi încălzit ziua iar cele cîteva cuvinte schimbate ar fi căpătat apoi semnificații simbolice. Mai speram într-o minune care să-mi schimbe viața intrată pe un făgaș anost, îmi agățasem de el această speranță și cu cît apropierea părea mai imposibilă cu atît se derulau în minte mai frumos scenele în doi.

În zori, sub dușul călîu, repetasem replici la scontata întrebare „ce mai faci" – de la contraîntrebarea agresivă „ce-ți pasă" pînă la „mă sufoc de bucurie că te văd", ceea ce ar fi fost adevărat, dar ar fi atras răspunsul „încearcă să te vindeci sau dacă nu...".

Din adăpostul gangului (un motan cu o rană la coadă mi se freca tandru de picioare) îi urmăream mersul obosit, în silă, cu servieta umflată trăgîndu-i umărul drept în jos, un mers de bătrîn sau de repetent care se duce la teză.

Am schimbat unghiul, m-am simțit deodată *el* cel tracasat de probleme importante și excedat de o femeie pentru care nu are nici un fel de atracție. Politețea devenită o a doua natură și bunătatea îl împiedică să o alunge brutal, răspunsul la iubirea ei fiind doar ceva vanitate și milă.

N-am mai îndrăznit să-l acostez. M-am mulțumit să-l urmăresc de la distanță pe străzile înguste coborîtoare spre piață, jucîndu-mă să-l pierd și să-l regăsesc în mulțimea de țațe, provinciali și bișnițari pipăind mărfurile cu preț redus de pe tonete, hainele de vinilin, capoatele și furourile învolburate de vîntul cu miros de gogoși al lui noiembrie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

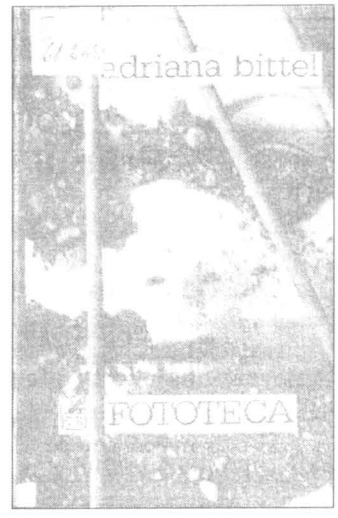

Intrați în viermuiala pieței, privirea mi-a fost reținută de vrafurile de crizanteme vinețiii pe care o țigancă le descărca din portbagajul unei Dacii, gingașele înfrigurate devenite marfă informă trîntită pe asfalt. M-am temut că l-am pierdut definitiv, maldărul de crizanteme îmi bara drumul; mai bine, de fapt ce venisem să caut în dimineața verzelor și rădăcinoaselor murdare?

I-am zărit părul luminos lîngă o tarabă. „Iubitul meu cumpărînd usturoi" – s-a formulat fulgerător explicația la poză și am șters repede acest stop-cadru: el nu putea fi în mintea mea ridicol, el n-avea niciodată gripă și în singurătate asculta Haydn. „Să vă servim cu niște hrean proaspăt, conița" – m-a strigat o babă, și am ieșit din labirintul de mirosuri urmărită de voca ei pițigăiată „avem și zarzavat, fata mamii, ia zarzavat..."

Drumul luase cursul sperat de mine, el cotea spre Anticariat, bun-așa, privea vitrina cu stampe belle-époque și lexikoane. Încăperea întunecoasă cu izurile și rafturile ei pestrițe, unde, sufocate de maculatură, puteai descoperi comori, ar fi fost decorul cel mai potrivit întîlnirii noastre. O cunoșteam din studenție pe cea care stăpînea mica lume de hîrtie – doamna Cela, care-mi pusese de o parte *Le rire* al lui Bergson și o ediție Maiorescu din poeziile lui Eminescu și albumul cu școala sieneză.

Printre cărți, tutelați de la pupitrul cu flori de ochii fumurii ai doamnei Cela, cuvintele noastre s-ar fi întîlnit într-o scenă care ar fi trăit apoi cît viața mea.

Oprit în fața vitrinei, el s-a căutat prin buzunare (vrea să cumpere o carte – am tresărit de bucurie întrevăzînd înfăptuirea scenariului) și a scos o batistă mototolită în care și-a suflat cu zgomot nasul.

Eram destul de aproape, dar îmi pierise brusc cheful să-l întîlnesc. Cerul de toamnă tîrzie se întunecase pe fațadele restaurate ale bătrînei străzi comerciale, în balcoanele de fier forjat atîrnau așternuturi suspecte puse la aerisit iar pe rigolă, hîrtiile unsuroase de la gogoși erau răscolite de vînt.

Păcat, mi-am spus, de-acum or să înceapă ploile reci, doamna Cela îmi va oferi *Dicționarul tehnic poliglot* în timp ce la tranzitorul ei veșnic deschis se vor transmite cotele apelor Dunării în rusește. Mi s-a făcut milă de rochia nouă, vestejită pe sîni, de vorbele de dragoste rămase între dinți ca resturile unui prînz sărăcăcios. M-a picat pe ochelari și pe nas, apoi a început de-a binelea ploaia mînjind cerneala de pe fila cu titlul Problemă pe care vîntul mi-o lipise de pantof.

Mi-era dor de gura lui amară și de mîinile de școlar, încălzind mînerul servietei, vîntul îi răscolea părul pe ceafă, mă dureau mărunțaiele de dorul lui. Ar fi fost de ajuns să-l strig, l-aș fi îmbrățișat cu toată duioșia și furia adunate în trei anotimpuri de cîte zece ani fiecare, l-aș fi sărutat cu sufletul la gură pe ochi, pe obrajii aspri... dar stai să ne gîndim, el ce-ar fi făcut atunci?

Am redevenit *el* cu servietă și responsabilități, cu echilibrul unei vîrste mature și pustiirea interioară a experiențelor consumate pînă la scrum. OPTICA – scria pe o firmă cu litere atît de mari încît miopia nu-mi era de nici un folos, optica lui: o femeie oarecare se repede asupra ta într-un elan isteric, la agresivitate se răspunde cu..., sau poate sărutul meu nedorit să i se pară dezgustător, fardul muiat de ploaie, coafura răvășită, caraghioasă. L-am lăsat să se ducă grăbit spre stația autobuzului, mi-am calmat respirația gîfîită și am intrat în Anticariat.

Doamna Cela m-a privit cu bunătate. Crizantemele vinețiii de pe pupitrul ei, puse într-o sticlă de lapte, erau fanate, iar la tranzistor se transmitea menuetul de Paderewsky. „Ah, mamițo..." i-am zis fandosindu-mă, dar n-a rîs, și-a îndreptat șalul pe umeri și m-a întrebat ce doresc.

„Cehov", am cerut obosită și anticăreasa a luat o baghetă lungă, ca a meteorologului de serviciu, s-a concentrat și a atins cu ea peretele căptușit cu rafturi din fundul prăvăliei. Menuetul încetase, acum sub degete diletante vibrau coardele ghitarei și zidul a început să alunece încet înlături – cortină pictată cu titluri și cotoare multicolore – dezvăluind o grădină cu plopi bătrîni, o aripă de casă cu terasă, o ghitară uitată pe balansoar și reflectoarele potrivind ora trei după amiaza sub cerul înnorat.

Doamna Cela mi-a împletit părul și mi-a aranjat falduriile rochiei care se lungise, ponosită, pînă la pămînt, apoi mi-a luat ochelarii și, cu un devotament de dădacă (suflețelule, porumbița mea), m-a sărutat pe umăr și m-a împins ușor dincolo.

Orbită de lumină, repet ce mi se șoptește de undeva de sus (*Ce cumplit e să știi că nu ești frumoasă* și *Îl iubesc de șase ani, îl iubesc mai presus de orice, în fiece clipă îl aud, îi simt strîngerea mîinii... Nu am nici o nădejde, nici una... O doamne, dumnezeule, dă-mi putere să îndur... Nu mai am mîndrie, nu mai pot să mă stăpînesc...*) și știu că toate astea se vor termina cu aplauze și plecăciuni, și-o să trăim, unchiule Vania...

Din *Somnul după naștere*,
Editura Cartea Românească, București, 1984

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Primul Congres al Asociaţiei Internaţionale Francofone a Bibliotecarilor şi Documentariştilor

În zilele de 3 – 6 august 2008, la Biblioteca Naţională din Montreal, a avut loc **Primul Congres al Asociaţiei Internaţionale Francofone a Bibliotecarilor şi Documentariştilor (AIFBD)**, la care au participat peste două sute de specialişti din ţările francofone. Din România, a fost prezent dr. Florin Rotaru, director general al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.

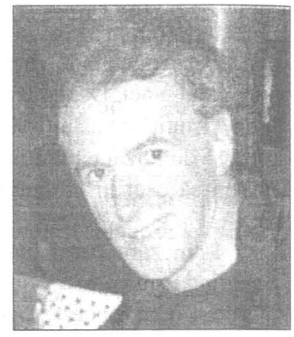

Dragi colegi şi prieteni,

Iată-ne în fine ajunşi la această manifestare pentru care nu puţini au trudit în ultimii doi ani. Aţi venit în număr mare. Mulţumită fidelilor noştri parteneri care sunt Organizaţia Internaţională a Francofoniei şi Institutul său de Francofonie Numerică, mulţumită Centrului de Cercetare pentru Dezvoltare al Canadei, mulţumită de asemenea Comitetului francez IFLA, primim un important număr de colegi din ţările din Sud, ceea ce mă bucură în mod deosebit. Subliniez totodată participarea semnificativă a prietenilor noştri europeni, precum şi a colegilor noştri din Quebec, fără a mai socoti o delegaţie sosită din Statele Unite, unde – să nu uităm – există mulţi francofili şi mari colecţii în biblioteci de limbă franceză.

Aşadar, începe o mare reuniune francofonă la care vă invit, un eveniment bogat pe plan profesional, care va fi – îmi exprim speranţa – şi un prilej de bucurie pentru colegii provenind din mai mult de douăzeci de ţări, întâlnire la care, aşa după cum tema congresului nostru o anunţă, „conectarea la reţea" va fi la loc de cinste.

Mi-ar face totodată plăcere să-i salut acum pe principalii noştri parteneri care au acceptat cu entuziasm să ne sprijine, IFLA şi programul său ALP, care au dorit ca acest congres să se desfăşoare sub egida lor, CAIRN pentru sprijinul său financiar major şi, bineînţeles, Biblioteca şi Arhivele Naţionale din Quebec, al căror preşedinte-director general, d-na Lise Bisonnette, nu şi-a menajat propriile eforturi şi cele ale personalului său pentru a face din acest congres un succes, şi care ne găzduieşte atât de călduros în această magnifică Bibliotecă Naţională.

Mai adaug că, fără colaborarea unei întregi echipe de voluntari, n-ar fi fost posibilă desfăşurarea acestui congres şi îmi exprim toată recunoştinţa faţă de cei şi cele care au muncit alături de mine pentru reuşita acestei manifestări.

Vă urez, desigur, un excelent congres!

Réjean SAVARD, Preşedinte al AIFBD

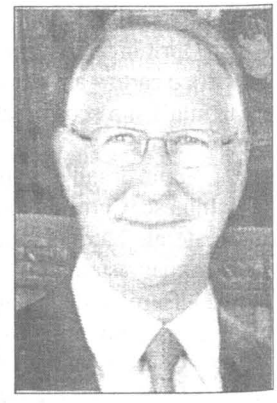

Doamnă,
Domnule,

Am aflat cu o imensă plăcere despre derularea Primului Congres Mondial al Asociaţiei Internaţionale Francofone a Bibliotecarilor şi Documentariştilor la Montreal. În calitate de primar al celui mai mare oraş francofon al Americii, îmi face mereu plăcere să constat că Montreal continuă să fie o destinaţie preferată pentru organizaţiile francofone ca aceasta a dumneavoastră.

Această întâlnire va înlesni schimbul de cunoştinţe şi experienţă în beneficiul tuturor participanţilor. Sub semnul inovaţiei şi al schimbării, acest congres va deveni un moment privilegiat în pregătirea viitorului bibliotecilor şi centrelor de documentare graţie acestor schimburi fructuoase, între altele, asupra noilor metode de lucru.

Bibliotecile sunt porţile de intrare către învăţătură, cultură şi cunoaştere, şi au potenţialul necesar, mulţumită valoroasei dumneavoastră contribuţii, de a furniza multiple servicii pe care le aşteaptă utilizatorii lor în următoarele decenii.

Sunt convins că acest important congres va contribui la strângerea unor legături durabile şi va înlesni progresul semnificativ al bibliotecilor şi centrelor de documentare ale francofoniei în acest început de secol 21.

Bine aţi venit la Montreal!

Gérald TREMBLAY, Primarul oraşului Montreal

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Fundația pentru o Bibliotecă Globală

Paul Gérin-Lajoie și bibliotecile școlare numerice în satele lipsite de electricitate!

După cinci ani de pregătiri, Fundația pentru o Bibliotecă Globală (www.bibliothequeglobale.org) a efectuat astăzi demararea oficială a activităților sale, rezultat al muncii asidue a fondatorilor săi, al recomandărilor și al interesului susținut al d-lui Paul Gérin-Lajoie, precum și al generozității echipei Fundației „Paul Gérin-Lajoie" cu care noua ONG colaborează pentru unele proiecte de anvergură.

Evenimentul a avut loc în sălile Bibliotecii Naționale a Quebec-ului din Montreal, în preajma Primului Congres al Asociației Internaționale Francofone a Bibliotecarilor și Documentariștilor (AIFBD).

Fundația pentru o Bibliotecă Globală propune în premieră crearea unei biblioteci școlare numerice care va putea fi utilizată în satele lipsite de electricitate. Și aceasta grație contribuției partenerilor săi: Fundația „Paul Gérin-Lajoie", Institutul Panafrican pentru Dezvoltare, Asociația pentru creația literară a tinerilor și inLibro. Această bibliotecă numerică, prezentată la lansarea oficială, e formată din software-uri libere și se desfășoară pe ordinatoare cu manivelă care-și generează singure curentul electric (OLPC). De asemenea, conținutul ei informațional este degrevat de obligații financiare și poate fi îmbogățit de comunitatea utilizatorilor ce aduc în bibliotecă o savoare locală. În fine, o altă inovație permite punerea în rețea a metodelor de învățământ prin elaborarea și difuzarea de fișe pedagogice prin biblioteca numerică.

Totodată, se prevede ca biblioteca școlară numerică să amelioreze calitatea învățământului, propunând un conținut informațional înnoit ce poate fi utilizat și ca material de schimb între cadrele didactice.

Cu ocazia acestui eveniment, Fundația pentru o Bibliotecă Globală a subliniat sprijinirea d-lui Paul Gérin-Lajoie cu titlul de membru onorific și consilier. Dl. Gérin-Lajoie a profitat de ocazie pentru a puncta rolul fundației în contextul cooperării internaționale și a sublinia importanta contribuție a d-lui Réjean Savard, președinte al consiliului fundației și președinte al AIFBD, și a d-lui Tristan Müller, responsabil al programului **Observatorul tehnologiilor libere**.

De asemenea, trebuie subliniate garanțiile și deschiderea Fundației „Paul Gérin-Lajoie" care, spre exemplu, oferă spațiul noii fundații pentru diverse activități și pentru dezvoltarea în comun a proiectelor.

Demersurile de demarare a proiectului au permis mobilizarea comunității internaționale francofone din sfera biblioteconomiei și a științelor informației către un obiectiv comun, anume *susținerea bibliotecilor din țările în curs de dezvoltare*. „În unele țări, constatăm cvasi-absența bibliotecilor publice, starea inadecvată a bibliotecilor școlare și în general mari dificultăți în a menține colecțiile la zi", explică Réjean Savard, președinte al consiliului și cofondator al organizației. „Modernizarea bibliotecilor din țările în curs de dezvoltare înseamnă un uriaș șantier și noi nu vom fi niciodată suficient de numeroși pentru a-l susține. De aceea, mizăm pe oportunitățile încă neexploatate oferite de tehnologiile informaționale care pot contribui la dezvoltarea acestor biblioteci și le pot insufla un nou avânt".

După mai multe ședințe de consultare, Fundația pentru o Bibliotecă Globală a definit trei axe de activitate, anume transferul de expertiză în biblioteconomie și științele informației, liberul acces la conținutul educativ și cultural de calitate și, în fine, utilizarea tehnologiilor informaționale în biblioteci. Aceste teme au devenit o bază de pornire pentru stabilirea a patru programe care formează cadrul de referință pentru toate proiectele de cooperare internațională.

Biblioteci școlare numerice: favorizarea liberului acces la conținutul educativ și cultural de calitate în mediul școlar și permiterea pentru comunități de a-și crea propriul lor conținut.

Ediții și drepturi numerice: propunerea unor practici adecvate în materie de ediții și drepturi numerice și susținerea efortului de numerizare a patrimoniului țărilor în curs de dezvoltare.

Bibliotecari fără frontiere: crearea ocaziilor de schimb de expertiză în științele informației într-un context de schimburi culturale și profesionale dintre țările francofone în curs de dezvoltare.

Observatorul tehnologiilor libere: îmbunătățirea și difuzarea de cunoștințe în materie de tehnologii libere alături de comunitatea internațională a bibliotecilor și științelor informației.

La momentul lansării sale, Fundația pentru o Bibliotecă Globală a realizat două proiecte de cercetare asupra tehnologiilor libere, care au fost comunicate în cadrul a două congrese internaționale; a inițiat cu partenerii săi experimentarea bibliotecii școlare numerice; a pus bazele cartei etice numerice, care va servi la protejarea drepturilor asupra patrimoniului țărilor în curs de dezvoltare pe timpul realizării numerizării; a obținut finanțarea necesară care îi va permite să trimită bibliotecari fără frontiere în Haiti, Burkina Faso și Benin.

În termeni de parteneriat, Fundația pentru o Bibliotecă Globală are privilegiul de a conta pe sprijinul Fundației „Paul Gérin-Lajoie", al Institutului Panafrican pentru Dezvoltarea Africii de Vest / Sahel și al Asociației pentru creația literară a tinerilor. Aceste susțineri vor permite organizației să dezvolte o relație durabilă cu comunitățile locale ale țărilor în curs de dezvoltare.

În fine, se cere subliniată participarea mai multor zeci de voluntari la elaborarea acestei forțe de acțiune francofonă.

Toate persoanele și instituțiile interesate în a susține dezvoltarea bibliotecilor din țările în curs de dezvoltare o pot face completând formularul de adeziune și căpătând statut de membru al Fundației pentru o Bibliotecă Globală.

Comunicat al Fundației pentru o Bibliotecă Globală,
6 august 2008, Montreal

Traducerea textelor din paginile 16 – 17: Radu VLĂDUȚ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Realizări şi strategii – pe ordinea de zi a bibliotecilor din Canada (II)

Gwynneth EVANS
Réjean SAVARD

Instituții naționale: Biblioteca şi Arhivele Naționale ale Canadei

Deşi are o lungă tradiție a instituțiilor democratice, Canada a intrat relativ târziu în circuitul mondial al bibliotecilor. Au fost numeroşi cei care au făcut lobby pentru biblioteci naționale, în diferite perioade, dar cu toate acestea, activitatea acestor instituții a început să se concretizeze, abia după 1950, în cele două mari direcții:

- colectarea, conservarea şi accesul la opere ale autorilor canadieni, despre Canada şi publicate în Canada;
- sprijinirea şi încurajarea colaborării dintre biblioteci, atât prin înființarea unui catalog general al principalelor colecții, cât şi prin sistemul de schimb interbibliotecar.

Primul bibliotecar-şef, Kaye Lamb, a fost angajat în 1949 pe post de arhivist național, fiind însărcinat cu înființarea unei biblioteci naționale. După realizarea acestui lucru, în 1953, cele două birouri au fost unificate – până în 1967, la aniversarea centenarului Confederației canadiene. În perioada 1967 – 2005, au existat doar trei directori ai acestei biblioteci, iar dintre aceştia, numai Marianne Scott (1984 – 1999) a fost bibliotecar cu studii de specialitate; ceilalți doi – Guy Sylvestre (1967 – 1983) şi Roch Carrier (1999 – 2004) erau specialişti în literatură, administrație şi servicii publice.

La începutul acestui secol, Departamentul Canadian Heritage a cerut o analiză amplă a situației Arhivei Naționale şi Bibliotecii Naționale, cu specificarea punctelor-forte, a problemelor şi a strategiilor pentru viitor. În raportul său, Dr. John English nu recomandă fuzionarea celor două instituții, care, deşi au fost găzduite într-un sediu comun, pe Wellington Street în Ottawa, încă de la sfârşitul anilor '60, au avut conduceri separate. Decizia de fuzionare a venit din partea Guvernului, în anul 2005, printr-un act privitor la Biblioteca şi Arhivele Naționale, al căror director este dl. Ian E. Wilson, cumulând funcțiile de bibliotecar şi arhivar al Canadei.

Una dintre preocupările majore, cel puțin în ultimii 20 de ani ai secolului trecut, a fost conservarea, protejarea şi securizarea colecțiilor de arhivă şi a celor publicate – adică a patrimoniului documentar, păstrat la nivel național. Deschis în 1997 şi având sediul în Gatineau, Quebec, Centrul pentru Conservarea Arhivelor Canadiene adăposteşte toate laboratoarele specializate, precum şi depozitele de înregistrări ce conțin o mare parte din patrimoniul documentar al țării. Această facilitate a locației cu un scop unic reprezintă o componentă esențială a strategiei pe termen lung a instituției respective. Urmând aceeaşi idee, cea mai mare parte a conducerii Bibliotecii şi Arhivelor Naționale funcționează într-o clădire aflată în apropierea Centrului pentru conservare, în timp ce vechea clădire de pe Wellington Street este folosită în scopuri publice – precum servicii, expoziții sau evenimente publice. Prin intermediul site-ului, sunt oferite publicului colecții şi programe naționale de durată, cum ar fi bazele de date create pentru proiectul *History of the Book in Canada* – ediția bilingvă, în trei volume, sau *Dictionary of Canadian Biography* – tot în ediție bilingvă. Colecții şi servicii specializate ale instituțiilor menționate anterior sunt – în prezent – centralizate online, în jurul unor subiecte ca: resurse şi servicii destinate comunităților indigene; genealogii; forum pe tema democrației; înregistrarea informațiilor cu privire la personalul militar; resurse şi servicii multiculturale, precum şi un portal conținând lucrări ale autorilor canadieni.

Deşi în articolul de față au fost făcute deja referiri la Biblioteca şi Arhivele Naționale (LAC), importanța acestora se poate demonstra şi printr-o serie de teme complexe. De exemplu, Canada caută sistematic strategii naționale pentru digitalizarea informațiilor.

Astfel, în 2005, LAC au inițiat un dialog despre interesele din acest domeniu, având ca țel final redactarea Strategiei Canadiene pentru Digitalizarea Informației (CDIS). Prin intermediul întâlnirilor directe, au fost consultate peste 200 de organizații, din diferite domenii: activitate editorială şi mass-media, creație, controlul drepturilor, învățământ superior, oficiali de la nivel local şi federal, sau instituții de păstrare a memoriei culturale. Rezultatele s-au concretizat în Summit-ul Național din 2006, unde, într-un larg consens, au fost adunate elemente ale strategiei naționale care au stat la baza creării CDIS.

A fost publicat un raport cu privire la Summit, şi apoi, în noiembrie 2007, o schiță de proiect pentru a fi discutată şi analizată. Bibliotecarii canadieni au răspuns pozitiv atât la forma, cât şi la conținutul acestei inițiative, iar LAC au luat în considerație numărul mare de organizații, ca şi marea diversitate de programe şi proiecte.

Autorii articolului de față au observat două tendințe generale: creşterea informatizării şi accentul pus pe spațiul bibliotecii, pe de o parte, şi utilizarea practică şi simbolică a facilităților bibliotecii în diferite scopuri – social, educațional, cultural şi individual, pe de altă parte. Rolul, scopul şi impactul LAC s-au modificat, cu siguranță, însă este prea devreme pentru ca toate acestea să poată fi apreciate la nivelul bibliotecilor, arhivelor, personalului angajat şi utilizatorilor.

Povestea despre „La Grande Bibliothèque"

Odată cu dezvoltarea naționalismului în Quebec, la începutul anilor '60 – cunoscută ca perioada „revoluției tăcute", Guvernul local a impus o serie de măsuri pentru a se adapta la noile probleme sociale ale momentului. Printre acestea, s-a numărat şi crearea unei biblioteci naționale – La Bibliothèque nationale du Quebec (BNQ). Fondată în 1967, pe locul unei biblioteci publice – La Bibliothèque Saint-Sulpice, creată, la rândul său, în 1920 şi dispunând de colecții substanțiale – aceasta a preluat încă de la început toate

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

responsabilitățile unei biblioteci naționale, inclusiv depozitul legal.

La mijlocul anilor '90, atât BNQ cât și biblioteca publică din Montreal s-au confruntat cu probleme serioase de spațiu. Personalul și colecțiile primeia au fost răspândite în mai multe sedii ale celei de-a doua. Pe de altă parte, biblioteca centrală din Montreal, situată într-o frumoasă clădire istorică, renovată, dispunea de doar o cincime din spațiul necesar. Un studiu efectuat a recomandat construirea unei clădiri noi, care să preia copia depozitului central al BNQ și, totodată, să îndeplinească rolul de bibliotecă centrală municipală. Ministerul Culturii a format un comitet și, ca urmare a raportului acestuia, ministrul a hotărât să dea curs principalei recomandări: găsirea fondurilor necesare pentru construirea unui nou sediu și fondarea unei noi instituții, numite „La Grande Bibliothèque", în Montreal.

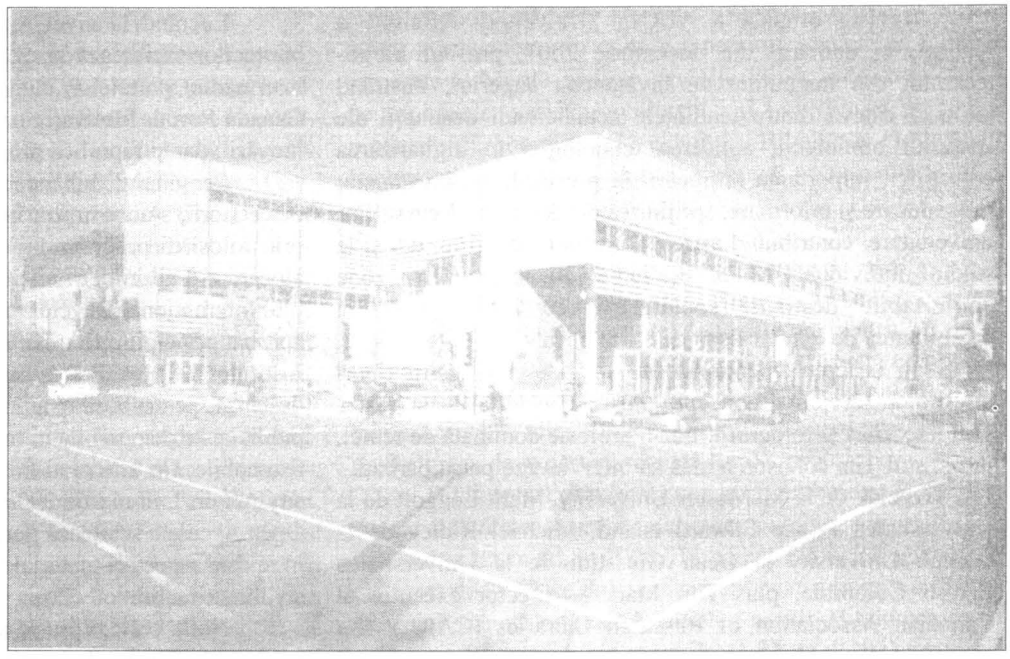

„La Grande Bibliothèque" din Montreal

Doamna Lise Bissonnette, o binecunoscută jurnalistă și scriitoare din Quebec, a fost numită director pentru a demara acest important proiect. Primele ei sarcini au fost recrutarea echipei și organizarea unui concurs de arhitectură. Proiectul a fost bine condus, s-a încadrat în buget, astfel încât noua clădire și-a deschis porțile în 2005.

După câțiva ani, „La Grande Bibliothèque" a fost contopită cu BNQ. A fost o decizie controversată în opinia multor specialiști, deoarece nu se obișnuiește combinarea unei biblioteci publice – a cărei misiune este aceea de a-și propaga colecțiile la o distanță cât mai mare, cu o bibliotecă națională – a cărei principală responsabilitate este conservarea colecțiilor. Problema a fost parțial rezolvată prin împrejmuirea unei zone speciale, destinată colecțiilor naționale, având condiții adecvate de conservare. Această parte, extrem de elegantă, decorată în lemn, este numită „Les chambres de bois", după romanul cunoscutei scriitoare canadiene Anne Hérbert.

Clădirea, frumoasă și foarte modernă, este situată în centrul orașului Montreal, la intersecția a două linii principale de metrou, fiind ușor accesibilă. Cu dubla sa misiune, instituția deservește nu doar orașul, ci și întreaga provincie Quebec, coordonând – în plus – și dezvoltarea rețelei de biblioteci publice din regiune.

Deoarece funcționează ca o bibliotecă centrală municipală, a fost păstrată legătura cu Biblioteca Municipală din Montreal. Acesta este și motivul pentru care aceasta din urmă a acceptat să sponsorizeze parțial operațiunile anuale desfășurate la noua construcție care, de altfel, adăpostește și colecții aparținând municipalității.

Chiar înaintea inaugurării, Guvernul Quebecului a încheiat o ultimă fuzionare, între noua Bibliotecă Națională și Arhivele Naționale ale provinciei. Aceasta a reprezentat o acțiune cu precedent în țară, deoarece Biblioteca fuzionase deja cu Arhivele, cu un an înaintea deciziei.

În prezent, Bibliothèque et Archives nationales du Quebec (BAnQ) este o instituție cu peste 700 de angajați, dintre care aproximativ 100 sunt bibliotecari și arhivari. Sediul central, denumit încă „La Grande Bibliothèque", este deschis 74 de ore pe săptămână. Personalul deservește aproximativ trei milioane de utilizatori pe an. Aceasta reprezintă o mare realizare, mai ales după anumite previziuni sumbre cu privire la acest proiect, într-un moment în care se considera că Internetul este principalul vinovat de scăderea gustului pentru lectură.

Biblioteci de colegiu, universitare și de cercetare

Două asociații naționale bilingve – The Association of Canadian Community College (ACCC) și The Association of Universities and Colleges of Canada (AUCC) – reprezintă peste 230 de instituții de învățământ postliceal din țară. Prima dintre ele reunește peste 140 de colegii și institute, iar cea de-a doua – 92 de universități publice și private, precum și colegii universitare, iar ambele asociații desfășoară activități de lobby intern și internațional, la nivel guvernamental, economic și industrial. Ele facilitează dezvoltarea politicilor publice privitoare la educație și încurajează cooperarea nu numai între membrii lor, dar și între comunitățile din care acestea fac parte.

Întrucât provinciile primesc fonduri federale destinate educației, este important ca aceste biblioteci să-și poată demonstra contribuția în procesul învățării și cercetării, față de studenții și membrii din conducerea facultăților respective. Ele se implică tot mai mult în problemele financiare ale instituțiilor pe care le deservesc. Datorită programelor de consultanță, de promovare și comunicare extinse de la nivel local la nivel național, canadienii au devenit în sfârșit conștienți de necesitatea sprijinirii costurilor indirecte destinate cercetării: biblioteci, laboratoare și rețele de calculatoare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Revista oficială a AUCC, „University Affairs", a realizat, în numărul din decembrie 2007, profilul bibliotecarului din instituțiile de învățământ superior, ilustrând totodată câteva dintre tendințele actuale: noi destinații ale spațiului bibliotecii, aplicarea tehnologiei în digitalizarea colecțiilor, importanța implicării în procesele de învățământ prin educare și informare, sprijinirea programelor și cursurilor universitare, contribuind astfel la învățarea de grup, dar și la studiul individual. Multe biblioteci au, în prezent, zone confortabile destinate socializării, ce includ chiar și posibilitatea de a mânca sau de a bea ceva.

În articolul menționat, au fost descrise patru tipuri diferite de servicii și concepte, ilustrate – de la est la vest – prin interviuri și fotografii. Într-o profesie dominată de femei, jurnalistul Tim Johnson a ales să intervieveze patru bărbați – Jeff Trzeciak de la McMaster University, Mark Leggott de la Universitatea Prince Edward Island, Michael Ridley de la Guleph University și Dean Giusstini de la Universitatea British Columbia, plus Tim Mark – director executiv al Canadian Association of Research Libraries (CARL). S-a accentuat importanța managementului și a inovației, mai mult decât cea a revoluției tehnologice. Articolul a arătat clar faptul că aplicațiile tehnice, schimbările de destinație ale spațiilor, serviciilor și tiparelor de lucru din unele biblioteci s-au desfășurat cu dificultate, în anumite cazuri. Cu toate acestea, Dr. Gloria Leckie, profesor la University of Western Ontario's Faculty of Information and Media Studies, reamintește că absolvenții de azi au crescut în era Internetului și sunt gata să facă față cu succes provocărilor secolului XXI în privința bibliotecilor universitare. În școlile de specialitate pentru bibliotecari se pune azi accent nu numai pe problemele de tehnologie și de aptitudini, ci și pe factorul uman, atât de necesar pentru depășirea provocărilor și recunoașterea bibliotecilor ca centre ale instituțiilor de învățământ.

Multe universități au adoptat ideea de „Learning Commons" – un loc unde suportul academic pentru studenți devine accesibil într-o locație fizică. Serviciile universitare sunt oferite ca un tot unitar, astfel ca studenții să beneficieze de acces real, eficient și de asistență completă. Este creat spațiul pentru colaborarea între studenți, asistenți și facultăți. Aceste servicii și spații sunt oferite, în mod normal, în cadrul bibliotecilor, acolo unde există personalul calificat pentru a răspunde la orice întrebări, dar se recurge tot mai mult la serviciile virtuale, oferite uneori în cadrul aceleiași instituții, alteori prin colaborare. Bibliotecile au program de funcționare tot mai lung, astfel că studenții pot lucra individual sau în grup, în timpul ales de ei.

Pentru o mai bună gestionare a creșterii costurilor datorate publicațiilor electronice și suportului acordat învățământului și cercetării, The Canada Foundation for Innovation a finanțat bibliotecile din țară, prin intermediul Canadian Research Knowledge Network (CRKN). Prin contribuția universităților, se realizează un parteneriat puternic, capabil de inițiative importante în domeniul achizițiilor și licențelor, în scopul de a construi infrastructura științifică și de cercetare în universitățile din Canada. În 2007, CRKN a supravegheat achizițiile digitale, din surse internaționale, cu tematică umanistă și socială, în valoare de aproape 50 de milioane de dolari canadieni. Fondurile au provenit de la The Canada Foundation for Innovation, care a investit 19,1 milioane de dolari canadieni, împreună cu fondurile primite de la 67 de universități membre CRKN, din nouă provincii.

Lucrând la nivel regional și național, personalul bibliotecilor facilitează și extinde accesul la materiale și prin intermediul portalelor, cum sunt Scholars Portal sau Theses Canada Portal. Motivația o constituie sprijinirea cercetării și inovării, dar și faptul că progresul se bazează pe cooperare.

Personalul bibliotecilor universitare, împreună cu cercetătorii, s-au implicat în arhivarea și depozitarea de date, prin folosirea programului Open Access (OA). Consiliile de alocare a fondurilor și institutele de cercetare – ca, de exemplu, International Development Research Centre (IDRC) – au aprobat principiile OA, iar unele dintre ele – ca The Canadian Institutes of Health Research și IDRC – au creat o arhivă deschisă, pentru a se asigura că cercetarea finanțată din bani publici este disponibilă în mod gratuit sau contra unor costuri rezonabile. Un articol al lui John Loraine, apărut în „University Affairs", în martie 2006 și intitulat „The Bottom Line on Open Access", schițează portretul Dr. Martin Osborne și trece în revistă aspectele materiale din mai multe perspective, inclusiv din cea a bibliotecilor.

Noile servicii nu le-au înlocuit pe cele tradiționale - cum sunt schimburile interbibliotecare (ILL), distribuirea documentelor sau culturalizarea prin informare. Dimpotrivă, acestea au fost îmbunătățite, prin colaborarea dintre patru consilii regionale de conducere a bibliotecilor universitare (regiunea Atlantică, Quebec, Ontario și regiunea Preeriilor și Pacificului) și Canadian Association of Research Libraries. Un acord recent privitor la folosirea în comun a resurselor aduce la cunoștință faptul că serviciile standard includ următoarele: schimburi interbibliotecare fără taxă; o perioadă de patru zile, între primirea cererii și trimiterea materialului solicitat, o perioadă de returnare de trei săptămâni; anumite cantități standard de material copiate și fotocopiate, ce nu mai trebuie returnate.

Canada are o adevărată tradiție în ceea ce privește învățământul la distanță și cursurile online, care au fost și ele revoluționate prin tehnologiile informaționale și de comunicare (ICT). Dintre instituțiile postliceale canadiene, puține sunt cele virtuale – ca, de exemplu, Athabasca University - dar există altele care susțin diferite cursuri la distanță, pentru care serviciile oferite de bibliotecile respective sunt absolut necesare.

Digitalizarea este un proces larg răspândit în Canada, mai ales în rândul bibliotecilor având colecții specializate, arhivelor, muzeelor și centrelor de cercetare. Multe dintre colecții fac referire la istoria sau cultura țării. La sfârșitul lunii decembrie 2005, postul național CBC Arts a publicat un articol în „Globe & Mail" în care anunța competiția digitalizării cărților și a altor surse documentare, într-un proiect numit *Alouette*. Conducătorul proiectului a fost Carole Moore, de la Universitatea din Toronto, care a început digitalizarea, incluzând-o în serviciile oferite de biblioteci. Cele 27 de biblioteci din domeniul cercetării fac parte dintr-o serie de proiecte, atât naționale cât și internaționale, unele fiind citate anterior în acest articol.

Având diferite programe de digitalizare, Canada urmărește acum atingerea anumitor standarde în scanarea, conservarea și accesarea documentelor, care să reziste în timp, prin coordonarea eficientă și reală a eforturilor depuse. Biblioteca și Arhivele Naționale au preluat rolul de lider în dezvoltarea unei strategii naționale prin intermediul unei largi cooperări și al discuțiilor aprofundate pe această temă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bibliotecile publice

Creşterea demografică a Canadei, precum şi micşorarea zonelor limitrofe dintre oraşele mai mici sau mai mari, care tind să formeze comunităţi megaurbane, au avut ca rezultat faptul că 25 de biblioteci publice deservesc aproximativ 80% din populaţia ţării. Acestea sunt asociate în cadrul Consiliului Canadian al Bibliotecilor Orăşeneşti (CULC), având ca membri peste 40 de tipuri/sisteme de bibliotecă, care deservesc peste 100.000 de persoane. Un articol publicat în „Globe & Mail", în 10 ianuarie 2007, a surprins, chiar din titlu şi ilustraţii, spiritul de acţiune al acestui grup – „Dezvoltarea majoră a bibliotecilor în era digitală". Un alt articol recent, semnat de Jan Harder – viceprimar şi preşedinte al Consiliului Bibliotecilor Publice din Ottawa – identifică modul în care bibliotecile publice susţin diversitatea tot mai mare a oraşelor canadiene şi nevoia constantă de servicii în mai multe limbi, astfel încât cetăţenii să poată să interacţioneze. O atenţie sporită este acordată rolului jucat de biblioteca publică în întâmpinarea şi sprijinirea noilor veniţi, în adaptarea lor – prin învăţarea unei noi limbi, păstrarea comunicării cu locul de origine, căutarea unui loc de muncă, îngrijirea familiei, implicarea în diferite sisteme de învăţământ, servicii etc. Accentul cade mai ales asupra celor care nu au mai utilizat bibliotecile în trecut – persoane cu dizabilităţi, spre exemplu. În acest sens, Biblioteca Publică din Ottawa a pregătit un manual intitulat *Să cunoaştem bibliotecile*, iar instituţia omonimă din Montreal a construit o filială special dedicată imigranţilor, dispunând de colecţii şi servicii adecvate.

Fiind cea mai mare bibliotecă bilingvă din sistem, Biblioteca Publică din Ottawa a primit sprijin puternic şi diversificat din partea mai multor parteneri, care s-au implicat în păstrarea tuturor celor 33 de filiale şi a celor două bibliobuze, în condiţiile în care au fost recomandate reduceri de la bugetul central pe anul 2008. Biblioteca Publică din Toronto (TPL) este cea mai mare de acest tip din ţară şi din întreaga lume, având 99 de filiale şi 11 milioane de materiale aflate la dispoziţia utilizatorilor. Filialele sale sunt vizitate anual de către peste 17 milioane de oameni care împrumută peste 30 de milioane de materiale. Pe prima pagina a site-ului TPL, utilizatorul este invitat să urmărească un film despre modul de folosire a serviciilor oferite, în nouă limbi.

Pe site-urile marilor biblioteci publice este tot mai evidentă tendinţa de a digitaliza cât mai multă informaţie şi de a organiza materialul pe grupuri-ţintă (de exemplu, copii, adolescenţi, vârstnici) şi pe domenii de interes (de exemplu, genealogie sau istorie locală). Personalul acţionează ca ghid, oferind consiliere şi asistenţă, şi încurajând interacţiunile umane, atât directe cât şi virtuale. Persoanele care ştiu ce caută, comandă online sau se adresează celei mai apropiate filiale. Dar cei care folosesc biblioteca pentru prima dată, accesează servicii de interes general. Destul de frecvent, se pot forma cozi în faţa computerelor, deşi bibliotecile încearcă să ţină pasul cu dezvoltarea economică, oferind cât mai mult echipament pentru autoservire. De aceea, personalul angajat continuă să joace un rol esenţial în satisfacerea clienţilor.

Pe întreg teritoriul, bibliotecile publice au răspuns necesităţilor comunităţilor lor şi provocărilor apărute, fiecare în felul său. Unele au alcătuit fundaţii şi grupuri de sprijin pentru a-şi diversifica activităţile generatoare de venituri. Ele au colecţii atât tipărite cât şi digitalizate, servicii şi programe destinate fiecărei vârste şi fiecărui domeniu în parte, din toate ţările şi abordând toate sferele de interes posibile. Alfabetizarea şi educarea prin cultură reprezintă servicii de maximă importanţă. Merită vizitate paginile lor de web individuale, pentru a vedea varietatea colecţiilor şi a serviciilor, precum şi modurile de abordare. De exemplu, Biblioteca Publică din Richmond, Columbia Britancă, a obţinut premii americane şi canadiene, la fel şi Biblioteca Publică din Halifax, Noua Scoţie.

Inovaţia poate îmbrăca diverse forme de manifestare, şi poate veni din orice zonă a ţării. Biblioteca Publică Peterborough a devenit cunoscută şi a fost premiată pentru *TEKdesk*, un serviciu telefonic non-stop care oferă asistenţă computerizată pentru toate bibliotecile din Ontario. Printre beneficiari se numără filialele mici, din locaţii rurale îndepărtate, care nu au posibilitatea de expertiză tehnică locală, proprie.

Biblioteca Publică Mississauga centralizează statistici despre activitatea acestor biblioteci publice, într-o bază de date publicată anual. În 2006, Biblioteca Publică Regina a alocat suma de 70,31 de dolari canadieni pentru fiecare utilizator. Cea mai scăzută rată de cheltuieli a avut-o Biblioteca regională New Brunswick, cu suma de 11,82 de dolari canadieni / cititor. Media pe 2006 a fost de 37,60 de dolari canadieni.

Deservirea zonelor rurale, îndepărtate, prezintă anumite probleme speciale. În Quebec, sistemul de biblioteci publice este împărţit în două: biblioteci ce se adresează unui număr de peste 5.000 de locuitori şi biblioteci rurale. În cea de-a doua situaţie, a fost creată – în anii '60 – o structură numită Bibliothèques centrales de prêt, care a devenit ulterior Centres regionaux de services aux bibliothèques publiques (CRSBP). Inspirate din reţeaua de biblioteci rurale din Franţa, aceste unităţi funcţionează în sate prin împrumuturi ale colecţiilor care circulă printre bibliotecile afiliate. Există 11 de astfel de unităţi, câte una pentru fiecare regiune geografică a Canadei. Deşi primesc bani de la Guvernul Quebecului, acestea funcţionează pe baze comerciale: ele îşi vând municipalităţii serviciile, care sunt – datorită dezvoltării tehnologice – foarte eficiente şi de încredere. Din acest motiv, fiecare bibliotecă din Quebec, oricât de mică, este informatizată şi oferă acces la Internet.

Ann Curry, director la School of Library and Information Studies de la Universitatea Alberta, împreună cu echipa, au realizat, în 2005, un studiu asupra bibliotecilor regionale şi au obţinut informaţii privitoare la serviciile şi la structurile lor de conducere. Una dintre marile provocări este aceea de a deservi diferitele necesităţi curente ale unei societăţi atât de diverse. Populaţiile sunt neomogene. De exemplu, francofonii dinafara Quebecului citesc mai puţin decât alte grupuri. Una din cauze ar putea fi absenţa materialelor locale în limba franceză – fapt anunţat, de altfel, şi în presă. Aceste materiale pot fi comandate online de la librării sau de la bibliotecile zonale, dar există anumite costuri de achiziţionare, iar materialele mai noi sunt deseori greu de găsit din cauza solicitării lor.

Cu ajutorul Guvernului canadian, prin departamentul Industry Canada, *Programul de acces comunitar* (CAP) oferă cititorilor un acces larg, ieftin şi eficient la Internet. Acest program operează prin eforturile conjugate ale guvernelor federal, provincial şi teritorial, ale grupurilor comunităţii, agenţiilor sociale, bibliotecilor, şcolilor, grupurilor de voluntari şi ale mediilor de afaceri.

Datorită CAP, locaţiile publice (cum ar fi şcolile,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

bibliotecile sau centrele culturale) acționează ca legături la Internet ale oamenilor care nu au un calculator acasă sau la locul de muncă. Acest program susține și planul guvernamental *Advantage Canada*, al cărui obiectiv principal este creșterea calității vieții fiecărui cetățean, atingerea potențialului său maxim, și crearea unei comunități puternice. Guvernul Federal a mai sponsorizat anumite programe destinate special populațiilor indigene – cum ar fi *First Nations SchoolNet* sau *Aboriginal Digital Collections Programme*.

După cum s-a menționat anterior, reducerea ajutorului financiar din partea Guvernului reprezintă o tendință generală în Canada. După schimbarea guvernului, în 2004, unele programe au fost modificate sau anulate, iar bibliotecile publice din fiecare provincie și teritoriu au fost nevoite să-și susțină cauza, să improvizeze, să realizeze parteneriate și să lupte pentru bugetele lor.

Introducerea spiritului inovator, de echipă, în serviciile bibliotecilor publice din Canada este ilustrată, de exemplu, într-un comunicat de presă apărut în „APLA Bulletin", publicație a Atlantic Provinces Library Association.

Departamentul guvernamental Industry Canada, împreună cu NS Office of Economic Development, au pus bazele unui program numit *Fall/Winter Youth Initiative* prin care, de-a lungul întregului teritoriu al Noii Scoții, șase tineri sunt implicați într-un sistem de asistență individuală în domeniul calculatorului, prin ateliere speciale, destinate mai ales copiilor.

În cinstea Zilei Alfabetizării Familiei, la Wolfville Memorial Library s-a desfășurat cea de-a IV-a ediție a manifestării anuale *Noaptea Bibliotecilor Deschise* (*Library Sleepover*) – eveniment sponsorizat parțial de Honda, la care au participat peste 30 de copii și părinți. Astfel de acțiuni speciale au clasat Wolfville Memorial Library printre cele 80 de biblioteci, dintre sutele de nominalizări, descrise în cartea *Biblioteci pe care le iubim – sufletul comunității* – publicație americană, lansată de Berkshire Publishing Group, din Massachusetts.

Departamentul guvernamental Canada Council, împreună cu sponsorii Michelin și Frito-Lay, au anunțat finanțarea seriei de publicații ale autorilor din Noua Scoție, din perioada aprilie – octombrie 2007.

Acestea reprezintă doar câteva exemple a ceea ce se întâmplă în bibliotecile publice din Canada. Mulți dintre partenerii menționați aparțin sectorului privat.

Bibliotecile școlare

Extinderea Internetului, ca și concentrarea eforturilor pentru construirea unei rețele informatice solide – în anii '90 – au afectat bibliotecile școlare. Programele de finanțare menționate anterior (cum ar fi *SchoolNet*), distribuite prin intermediul departamentului Industry Canada, ca și fondurile provenite din partea fundațiilor (de exemplu, Bill and Melinda Gates Foundation), au realizat conectarea tuturor școlilor la Internet, precum și echiparea laboratoarelor mobile, care ajung în orice colț, oricât de îndepărtat, al țării. Cu toate acestea, computerele nu au fost instalate în toate unitățile, iar personalul bibliotecilor nu s-a implicat peste tot în integrarea informaticii în programele școlare.

Scăderea numărului de angajați, ca și a gradului acestora de calificare, s-a resimțit asupra industriei publicațiilor pentru copii. Părinți, editori, profesori și organizații, precum Book and Periodical Council, și-au unit forțele împreună cu asociațiile profesionale ale bibliotecilor pentru a consolida activitatea de lobby și pentru a evidenția rezultatele pozitive obținute prin aceste programe, în școli.

Articolul intitulat „Criza bibliotecilor școlare în Canada – Necesitatea reformei și a investiției", al lui Ken Haycock, analizează situația reală, într-un raport sponsorizat de Canadian Heritage și de Asociația Editorilor Canadieni. Fără o piață de desfacere constantă, aceștia n-ar putea supraviețui fără piețele similare din Statele Unite sau din zona europeană francofonă. După deprecierea dolarului canadian, în comparație cu cel american, situația a devenit critică, într-un moment în care publicațiile pentru copii, în engleză și franceză, sunt recunoscute și salutate la nivel internațional.

În Quebec, fondurile au fost recent folosite pentru cumpărarea celor mai cunoscute cărți și distribuirea lor în toată regiunea. Cu toate acestea, fără un personal bine pregătit să lucreze în bibliotecă, împreună cu profesorii, aceste cărți vor rămâne nefolosite.

În plus, impactul potențial asupra identității culturale, ca și influența exercitată asupra lecturii, aspecte manifeste într-o societate multiculturală, se vor pierde dacă aceste programe fie lipsesc, fie se aplică parțial, de către un personal nespecializat. În unele regiuni ale țării, bibliotecile publice au început reorganizarea susținută a acestui domeniu, prin asistență, supraveghere, furnizarea de colecții, crearea unor baze de date și a unor pagini de web etc. În unele cazuri, aceste instituții funcționează atât ca biblioteci publice, cât și ca biblioteci școlare. Și totuși, deși educația reprezintă o prioritate pentru Ministerul Educației din Canada, situația bibliotecilor școlare rămâne – cu unele excepții – una lamentabilă.

Cotidianul „The Toronto Star" a anunțat, în mai 2005, investiția de un milion de dolari canadieni pentru construirea unei mari biblioteci în cadrul Parkdale Collegiate Institute. În completarea colecțiilor tipărite, se desfășoară videoconferințe și întâlniri la distanță, ce fac legătura cu Universitatea York, Universitatea Alberta, cu Centrul Banff pentru Arte Frumoase și Colegiul Seneca. Directorul Institutului afirmă că tocmai biblioteca reprezintă punctul central în jurul căruia gravitează toate aceste manifestări.

Criza din domeniul bibliotecilor școlare a fost văzută, pentru un timp, ca o problemă ce interesa doar bibliotecarii angrenați în sistemul educațional primar și gimnazial. În ultimii zece ani, însă, viziunea s-a schimbat, devenind acum o problemă a întregii societăți. În Quebec a fost creată o alianță între bibliotecari, autori, editori etc., menită să ajute bibliotecile școlare care au, în ultimul timp, o situație dificilă. Asociațiile de profil și-au conjugat eforturile, creând instrumente pentru dezvoltarea politicilor de asistență, cercetare și practică – așa cum este, de exemplu, School Library Information Portal (SLiP), iar provincia Ontario face progrese în remedierea lipsurilor din acest domeniu.

Bibliotecile specializate

Acestea se adresează tuturor sectoarelor sociale: public, privat, non-profit. Prin publicul lor țintă, prin organizare și locații, multe dintre aceste biblioteci sunt departe de contextul canadian.

Din studiul acestui domeniu, realizat atât la nivel

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

naţional cât şi regional, rezultă faptul că în prezent există mai puţine biblioteci de stat decât erau înainte de declinul economic şi progresul tehnologic ce au caracterizat perioada anilor 1990. Există, desigur, biblioteci de stat – cum sunt cele parlamentare – destinate membrilor aleşi, cele juridice – de pe lângă tribunale, cele teritoriale – care coordonează activitatea bibliotecilor din subordine, dar legislaţiile şi misiunile lor diferă.

La nivel federal, Canada Institute for Scientific and Technical Information (CISTI) dispune de colecţii importante, de servicii şi de legături internaţionale în sprijinirea Consiliului Naţional al Cercetării din Canada. Acesta şi-a asumat un rol coordonator în dezvoltarea cooperării dintre bibliotecile ştiinţifice naţionale. Multe dintre departamentele guvernamentale mai vechi, cum ar fi agricultura, resursele naturale şi justiţia au îndeplinit misiuni la nivel naţional şi internaţional, dar scopul şi statutul bibliotecilor lor specializate depind, în prezent, de conducerea departamentului respectiv.

Biblioteca Parlamentului deserveşte Casa Comunelor şi Senatul din Canada. Clădirea sa unică a fost de curând renovată şi modernizată. Până în anii 1960 – când a fost dată în folosinţă Biblioteca Naţională – aici erau depozitate marile colecţii, şi începând de atunci s-a axat pe activitatea membrilor Parlamentului şi Senatului, având şi o filială de cercetare destinată susţinerii celor două Camere.

Multe dintre universităţi au biblioteci importante, specializate pe domenii diferite – drept, medicină, ştiinţe ale naturii, artă – fiind conectate la diverse tipuri de instituţii – precum spitale, institute de cercetare, sau muzee.

Evaluarea acestor biblioteci, din sectorul privat sau non-profit, se realizează cu dificultate, deoarece multe dintre ele şi-au depăşit cu mult rolul de bază, ajungând până la acela de servicii responsabile cu gestionarea memoriei şi/sau a informaţiei.

Personalul acestor biblioteci are o lungă tradiţie în a susţine Asociaţia Bibliotecilor Speciale (SLA) sau alte asociaţii ultraspecializate în domenii precum dreptul, medicina, agricultura, artele etc., ca şi asociaţiile omonime bilingve. Mulţi dintre bibliotecari au devenit consultanţi în domeniul apariţiilor naţionale şi internaţionale.

Statutul de membru al departamentului Canadian Association Special Libraries and Information Services (CASLIS) se încadrează în Canadian Library Association, prin misiunea sa de promovare la nivel naţional a politicilor care să conducă la accesul universal la informaţie şi la libertatea tot mai puternică de exprimare, la oportunităţi de formare profesională şi de formare a noilor generaţii. Personalul bibliotecilor specializate manifestă tendinţa de a se implica în continua dezvoltare profesională şi de a se asocia în grupuri profesionale care să le asigure beneficii personale directe.

Învăţământul de specialitate

Şcoli de biblioteconomie şi ştiinţa informaţiei

În Canada, acesta are o lungă tradiţie, prima instituţie de acest tip fiind înfiinţată în 1904, la Universitatea McGill din Montreal. Aici, Melvil Dewey a susţinut primele cursuri – ceea ce era de aşteptat, datorită faptului că întreaga comunitate din domeniu urma conceptul creat de acesta şi aplicat ulterior în propria şcoală din cadrul Universităţii Columbia din New York. Prin urmare, învăţământul de specialitate a urmat mulţi ani aceeaşi cale, atât în Statele Unite cât şi în Canada. Această situaţie a fost însă valabilă doar pentru partea vorbitoare de engleză. Prima şcoală pentru bibliotecari francofoni a fost înfiinţată abia în 1937, având o mai mare influenţă europeană. Începând cu perioada anilor 1960, toate aceste instituţii – inclusiv Universitatea din Montreal – susţin cursuri pentru master cu o durată de doi ani, spre deosebire de omonimele lor americane, ale căror cursuri durează între un an şi 18 luni. Cu toate acestea, toate şcolile de biblioteconomie canadiene sunt acreditate de American Library Association (ALA).

Această organizaţie are cel puţin un membru canadian în cadrul Comitetului său director, iar specialiştii canadieni contribuie la evaluarea programelor de master americane.

În 1971, Universitatea din Toronto a introdus primul program pentru doctorat în ştiinţa bibliotecilor din Canada. În prezent, toate cele şapte şcoli de specialitate oferă cursuri pentru obţinerea doctoratului. În plus, la Universitatea din Ottawa va fi în curând demarat un program bilingv. Pe parcursul ultimilor ani, şcolile de biblioteconomie canadiene

Şcoli de biblioteconomie şi ştiinţa informaţiei din Canada

Halifax, Noua Scoţie: Dalhouise University School of Information Management, Faculty of Management.
http://sim.management.dal.ca/
Montreal, Quebec: Université de Montreal, École de bibliothéconomie et des sciences de l'information, Faculté des arts et des sciences.
http://www.ebsi.umontreal.ca/
Montreal, Quebec: McGill University, School of Information Studies, Faculty of Education.
http://www.mcgill.ca/sis/
Toronto, Ontario: University of Toronto, Faculty of Information Studies.
http://www.fis.utoronto.ca
London, Ontario: University of Western Ontario, Faculty of Information and Media Studies.
http://www.fims.uwo.ca/
Edmonton, Alberta: University of Alberta, School of Library and Information Studies, Faculty of Education.
http://slis.ualberta.ca/
Vancouver, British Columbia: School of Library, Archival and Information Studies, Faculty of Arts.
http://www.slais.ubc.ca/
Universitatea din Ottawa l-a numit pe Kenneth-Roy Bonin să înceapă, în 2007, planurile pentru înfiinţarea, în 2008, a Şcolii de Studii ale Informaţiei, în cadrul Facultăţii de Arte.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

şi-au dezvoltat programe adecvate pentru a ţine pasul cu tendinţele actuale din domeniu. Unele susţin cursuri de specializare în arhivare (Universitatea British Columbia şi Universitatea din Montreal), altele – în studii muzeistice (Universitatea din Toronto). Unele oferă programe combinate – ca Universitatea Dalhousie, cu studii de management, biblioteconomie şi ştiinţa informaţiei, sau Universitatea din Toronto, cu studii de drept şi ştiinţe ale informaţiei. Multe dintre acestea au introdus recent şi cursuri postliceale, mai cu seamă în domeniul noilor tehnologii şi digitalizării informaţiilor. Universitatea British Columbia susţine, în cadrul masterului, şi cursuri în limbile indigene.

Învăţământul de specialitate canadian este foarte activ pe scena internaţională, iar facultăţile implicate participă în mod constant la activităţile susţinute de Association for Library and Information Science Education (ALISE), care a premiat recent contribuţia adusă de Norman Horrocks, director fondator al şcolii de biblioteconomie Dalhousie. Multe dintre aceste instituţii colaborează între ele, la nivel internaţional. Universitatea din Montreal, de exemplu, lucrează cu multe şcoli de limbă franceză din Africa.

Programele pentru personalul tehnic, susţinute la nivel de colegiu, sunt foarte răspândite în Canada. Există 18 astfel de programe, în toate provinciile. Acestea au, în general, o durată de doi ani, cu excepţia Quebecului, unde durează trei ani.

S-au făcut anterior referiri la parteneriate destinate instruirii şi dezvoltării profesionale prin asociaţii, agenţii zonale, biblioteci şcolare sau consorţii ce susţin astfel de cursuri – directe sau online. Iniţiativa *Northern Exposure to Library Institute* selectează candidaţi reprezentând toate tipurile de biblioteci şi toate zonele ţării. Îmbinarea unică a teoriei cu practica, ca şi alegerea – drept locaţie – a unei zone frumoase şi îndepărtate, împreună cu inspirarea din obiceiurile tradiţionale indigene, au influenţat activitatea multor specialişti, având o activitate de cinci – opt ani în spatele lor.

Activitatea de conducere / organizare

Toate personalităţile menţionate în acest articol au demonstrat iniţiativă şi spirit de inovaţie; dar există şi eroi anonimi implicaţi în viaţa bibliotecilor. După cum s-a arătat, există organizare în fiecare sector, deşi „bătălia" nu a fost câştigată încă în toate zonele ţării şi în toate tipurile de biblioteci, fapt ce necesită o atenţie deosebită. Noţiunea de „bun public" trebuie definită prin prisma interesului acordat mediilor naţionale şi internaţionale.

În contextul mai larg al cercetării şi dezvoltării canadiene, Dr. Patricia Fleming, de la Universitatea din Toronto – Facultatea de Studii ale Informaţiei, a negociat cu omologul său francofon, Dr. Yvan Lamonde, de la Universitatea McGill, termenii unei subvenţii importante din partea agenţiei independente The Social Sciences and Humanities Research Council of Canada, pentru publicarea celor trei volume ale proiectului *Istoria cărţii în Canada*. Complexitatea acestei lucrări, necesitatea de a se încadra în bugetul alocat, apariţia la timp şi în formă bilingvă au implicat profesori, cercetători, doctori, bibliotecari şi studenţi bursieri, care reprezintă diverse domenii şi instituţii şi care beneficiază de bazele de date ale Bibliotecii şi Arhivelor Canadiene.

Un alt exemplu vine din provincia Alberta. Dr. Heidi Julien, împreună cu asociaţii, a realizat o cercetare în domeniul transformărilor survenite în cadrul bibliotecilor publice şi universitare în era digitală, a publicat în diverse reviste internaţionale şi este redactorul revistei „Canadian Journal for Information and Library Science".

Wendy Newman a lucrat pentru mai multe organizaţii federale şi este – din 1996 – preşedinte al Media Awareness Network, o organizaţie canadiană non-profit, pionier în dezvoltarea programelor culturale de masă, ai cărei membri sunt persoane specializate în educaţie, jurnalism, comunicaţie sau politici culturale. De asemenea, ea este primul bibliotecar public care a lucrat ca bibliotecar-rezident într-o facultate de biblioteconomie şi studii ale informaţiei.

Lise Bissonnette a făcut faţă provocărilor regiunii Quebec prin inteligenţă şi strategie. Dinamismul său şi puternica sa personalitate au avut ca rezultat faptul că populaţia locală are acum la dispoziţie una dintre cele mai bune şi mai moderne biblioteci din ţară.

Ken Haycock şi-a lăsat şi el amprenta pe dezvoltarea bibliotecilor. După ce a condus şcoala din Columbia Britanică, s-a stabilit în Statele Unite, unde s-a impus ca unul dintre liderii în domeniu. Activitatea sa în direcţia bibliotecilor şcolare a fost deja menţionată în acest articol.

Mulţi specialişti canadieni continuă să joace un rol activ pe scena internaţională, mai ales prin ajutorul acordat bibliotecilor din ţările în curs de dezvoltare. De exemplu, Philippe Sauvageau a călătorit mult în ţările francofone din Africa pentru a implementa proiectul *Centres de Lecture et d'Animation Culturelle* – un sistem inovator constând într-o reţea de biblioteci şi centre culturale deschise în zone rurale, în cadrul organizaţiei internaţionale La Francophonie.

Liderii canadieni din domeniu au adus importante contribuţii organismului internaţional IFLA de-a lungul existenţei sale, punându-şi înalta experienţă în slujba diferitelor servicii şi implicându-se în activităţi de conducere. Se poate deci afirma cu siguranţă că, mai presus de orice, bibliotecarii canadieni – nu doar bibliotecile – se află pe ordinea de zi!

Concluzii

Transformarea, evoluţia reprezintă, de fapt, singura constantă, de aceea este dificil de surprins vastitatea, diversitatea şi particularităţile locale ale bibliotecilor din Canada, pe parcursul unui scurt articol. Ceea ce rămâne clar este faptul că membrii comunităţii bibliotecilor se află în atenţia autorităţilor şi a factorilor de decizie. Aceştia înţeleg necesitatea unei susţineri solide, a asumării responsabilităţii, a centrării serviciilor pe utilizatorul cărora se adresează, ca şi a reprezentării fiecărui segment social în cadrul deciziilor.

Din această cauză, autorii pot afirma cu modestie faptul că analiza recent efectuată asupra bibliotecilor canadiene, pentru acest articol, le plasează pe acestea printre cele mai importante din lume. Canada este, desigur, o ţară foarte mare, iar diversitatea reprezintă o realitate de necontestat. Există încă zone care necesită atenţie şi dezvoltare. Dar, în general, societatea canadiană se poate mândri cu sistemul său de biblioteci şi cu faptul că Statele Unite consideră Canada ca fiind una dintre cele mai prospere ţări din lume.

Traducere de Cristina STAICU

(Din „IFLA Journal", Vol. 34/2008, Nr. 2, pp. 127 – 159)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Măsurarea calității

Măsurarea performanțelor în biblioteci

(I)

Roswitha POLL
Peter te BOEKHOST

Prefață

Sunt mai mult de zece ani de când manualul *Măsurarea calității* a fost pentru prima oară publicat. Am fost într-adevăr mulțumiți să vedem că volumul nu a fost doar tradus în cinci limbi, dar și folosit pe scară largă, citat frecvent și prezent în listele de indicatori de performanță din diverse țări.

În zece ani de când acest manual a apărut, au avut loc schimbări rapide și pe scară largă în comunicarea școlară și în serviciile de bibliotecă. Bibliotecile se dezvoltă oferindu-și serviciile în format electronic și web. Așadar, măsurarea performanțelor trebuie să includă indicatori pentru resursele și serviciile electronice și, dacă e posibil, să combine formele noi cu cele tradiționale. Prima ediție cuprindea doar doi indicatori foarte simpli pentru serviciile electronice ale bibliotecii. Noua ediție oferă șapte indicatori special concepuți pentru serviciile electronice; o mare parte din alți indicatori combină calitatea serviciilor tradiționale cu cele electronice.

Există și alte probleme în afară de serviciile electronice care au câștigat în relevanță de la prima ediție:

- **Cererea pentru eficientizarea costurilor:** Bibliotecile de astăzi se confruntă cu probleme tot mai mari atunci când își organizează munca și își oferă serviciile în limitele bugetului și resurselor existente. Pe lângă aceasta, există o cerere largă de transparență referitoare la costurile și calitatea tuturor sectoarelor, dar mai ales în sectorul public. Noua ediție oferă șase noi indicatori ce tratează rata costurilor și a cheltuielilor, precum și șapte indicatori pentru măsurarea eficienței procesării.
- **Bibliotecile ca spațiu de lucru și loc de întâlnire:** Contrar tuturor așteptărilor, importanța bibliotecilor ca loc fizic a scăzut în multe cazuri. Posibilitatea unei utilizări „hibride", ce combină printarea și media electronice, și tendința tot mai crescândă de a lucra în grup sunt motivele pentru care utilizatorii sunt atrași către biblioteci. Bibliotecile au rezolvat aceste probleme prin oferirea unor spații de lucru și informații practice. Activitățile bibliotecilor privind viața culturală (expoziții și alte evenimente cu conținut literar, cultural sau educațional) contribuie la relevarea semnificației bibliotecii ca loc fizic.

Topica bibliotecii ca loc fizic este reprezentată de șase indicatori în noua ediție.

- **Rolul educațional al bibliotecii:** Schimbările majore în resursele informaționale au determinat probleme în privința descoperirii informației. „Supraîncărcarea informativă" a devenit o problemă serioasă în cadrul căutării informațiilor, iar profesorii academicieni se plâng în legătură cu „mentalitatea google" a studenților care se limitează la căutarea pe web. Dificultatea în zilele noastre constă în cum să găsești informație relevantă/ folositoare. Bibliotecile și-au luat sarcina predării literaturii informaționale, de multe ori în colaborare cu facultățile.

Noua ediție prezintă trei indicatori pentru informarea bibliotecilor și serviciilor de predare.

- **Funcțiile bibliotecii referitoare la utilizatorii externi:** Majoritatea bibliotecilor oferă servicii utilizatorilor externi, cei care nu aparțin segmentului de populație pe care biblioteca a fost pregătită să-l servească. Dar serviciile asigurate utilizatorilor externi au fost rareori introduse într-o sarcină de calitate, deși pot de multe ori să adauge o parte considerabilă la cheltuielile și activitățile bibliotecii.

Noua ediție prezintă un indicator pentru această topică.

- **Importanța personalului:** În vremurile schimbărilor continue din lumea informațională, calitatea serviciilor bibliotecii este mai mult ca niciodată dependentă de angajați, ale căror calificare profesională și dedicare pot ține pasul cu schimbarea.

Noua ediție include doi indicatori pentru această topică.

Din cei 17 indicatori din prima ediție, șase au fost eliminați, fie din cauza faptului că s-au dovedit prea dificili în practică și de aceea nu au fost folosiți prea des (de exemplu: lista de expertiză pentru verificarea colecțiilor, rata de succes la căutarea subiectelor), fie pentru că au fost înlocuiți de indicatori mai noi, inclusiv servicii electronice.

Acest manual este destinat ca instrument practic pentru evaluarea serviciilor bibliotecii. În vreme ce prima ediție țintea doar spre bibliotecile academice, perspectiva a fost acum lărgită ca să includă și bibliotecile publice. Asta nu înseamnă că lucrarea nu poate fi folosită și pentru alte tipuri de biblioteci. Bibliotecile speciale ce asigură cercetarea ar putea utiliza cei mai mulți dintre indicatori. Bibliotecile de cercetare generală, fără o clientelă specifică, nu pot folosi indicatori „pe unitate" ce compară resursele și folosirea lor de către populația pe care o deservesc. Bibliotecile naționale pot folosi o parte din carte, dar vor avea nevoie de un set adițional de indicatori care reflectă sarcinile lor speciale de colectare, catalogare și păstrare a moștenirii naționale de documente.

Bibliotecile variază în funcție de misiune și scopuri, colecții și servicii, mărime și tipul de populație. Așadar, nu toți indicatorii de performanță din această carte vor fi aplicați în fiecare bibliotecă. Colecția nu are menirea de a deveni prescriptivă. Bibliotecile ar trebui să-și aleagă indicatorii care se adaptează cel mai bine nevoilor lor, iar circumstanțele locale pot face necesară modificarea metodelor specifice colecției de date. În multe cazuri ar fi necesară repetarea procesului de măsurare pentru a nota schimbările și a măsura efectele pașilor organizaționali făcuți după prima măsurare.

Această carte ilustrează un set de 40 de indicatori care au fost selectați după următoarele criterii:

- să acopere întreaga gamă de resurse și servicii oferite în general de bibliotecile publice și academice;
- să ia în considerare atât serviciile tradiționale, cât și

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

noile servicii electronice şi, dacă este posibil, să le combine în indicatori uniți;

• indicatorii selectați care au fost testați şi documentați, cel puțin într-o formă similară cu cea descrisă aici;

• să acopere diverse aspecte ce țin de calitatea serviciilor, cum sunt ele descrise în managementul strategic al bibliotecii, incluzând indicatori ce țin de dezvoltare şi potențial.

Managementul strategic al bibliotecii este o strategie dezvoltată pentru sectorul comercial, având patru perspective: utilizatori, finanțe, pregătirea, învățarea şi dezvoltarea. A fost adaptată la biblioteci în cadrul câtorva proiecte.

La fel ca şi în prima ediție, autorii au încercat să limiteze numărul de indicatori. Dar o evaluare în biblioteci poate servi unor scopuri diferite care au ca țintă diferite grupuri. Este dificil de implementat o bază pentru toți cei cu putere de decizie, pentru toate scopurile, pentru toate frecvențele. O bază anuală creată pentru contabili arată diferit de una stabilită pentru verificarea productivității de către directorul bibliotecii sau de una creată pentru Comitetul Bibliotecii, cu scopul de a vedea cum s-au schimbat utilizatorii în ultimii cinci ani. În mod rezonabil putem spune că listele mari de indicatori sunt de neevitat.

Un alt motiv pentru a explica existența unui set mare de indicatori este şi faptul că pot exista mai mulți indicatori testați pentru acelaşi serviciu, care răspund la diferite aspecte ale aceleiaşi întrebări.

De exemplu: Cât de intensiv este folosită colecția?

• Returnarea colecției;

• Împrumuturile pe utilizator;

• Procentul din stoc ce rămâne nefolosit.

Fiecare indicator dă într-un fel o imagine diferită şi poate servi unor scopuri diferite în evaluarea bibliotecii.

În încercarea de a lua în calcul toate grupurile de decizie, toate scopurile de măsurare şi toate aspectele Managementului strategic al bibliotecii, nu pare posibil să restrângem cuprinsul cărții la doar 15 sau 20 de indicatori.

Pentru selectarea indicatorilor, au fost consultate următoarele surse:

• Literatura existentă ce tratează măsurarea performanței, în special rapoartele despre folosirea în practică a anumitor indicatori.

• Proiectele din branşă, în cadrul cărora grupuri de biblioteci se unesc în implementarea unui set specific de indicatori de performanță.

• Standardul Internațional al Indicatorilor pentru performanța bibliotecilor, standard care este revizuit chiar în această perioadă.

S-a dovedit foarte util faptul că autorii au cooperat în grupuri naționale şi internaționale pentru întocmirea declarațiilor de bază şi a standardizării.

Experiența bibliotecilor care au folosit prima ediție a lucrării prezentate a dovedit că, în ciuda descrierilor detaliate, bibliotecile au probleme în folosirea diferitelor metode, precum şi în calcularea şi interpretarea rezultatelor obținute în timpul procesului de măsurare. Noua ediție încearcă să acorde mai mult ajutor la calcularea costurilor şi a posibilelor acțiuni bazate pe rezultatele măsurătorilor.

În multe cazuri va fi dificil să ştim când rezultatele unui indicator sunt „bune" sau „rele". Unde rezultatele bibliotecilor ce folosesc acelaşi indicator sunt accesibile, ele au fost adăugate indicațiilor individuale pentru a da ajutor în evaluarea propriului scor. De exemplu, dacă o bibliotecă ajunge la o acuratețe a organizării de 85%, văzând că rezultatele normale sunt cele între 92% şi 99%, acest lucru o ajută să îşi dea seama pe ce treaptă sunt rezultatele ei.

Descrierea detaliată a tehnicilor de măsurare (testare, supraveghere) a fost omisă în prima ediție, pentru că existau o mulțime de cărți la dispoziție ce prezintă aceste metode.

Prima ediție a manualului oferea o bibliografie completă a literaturii ce se ocupă cu măsurarea performanțelor. Cum măsurarea performanțelor este acum stabilită şi standardizată, noua ediție prezintă doar o scurtă bibliografie a literaturii mai importante, dar mai multe surse şi lecturi adiționale au fost adăugate indicatorilor individuali.

Măsurarea rezultatului sau impactului serviciilor de bibliotecă asupra utilizatorilor şi asupra societății nu a fost încă inclusă în această carte, întrucât metodele şi alți posibili indicatori sunt încă în testare în proiecte. Dar datorită importanței crescânde a problemei un capitol a fost adăugat, capitol ce prezintă o vedere de ansamblu a unor posibile metode de evaluare a impactului şi rezultatului.

Mulțumiri

Autorii sunt recunoscători pentru informația obținută în urma contactelor cu experții din Germania şi cu grupurile internaționale care se ocupă de evaluarea bibliotecilor şi a declarațiilor de bază. Grupurile ISO, TC 46 SC 8 „Calitate - statistici şi evaluarea performanțelor" s-au dovedit în mod special utile în discutarea indicatorilor.

Traducere de Daniel CIOBANU

1. Rolul indicatorilor de performanță în calitatea managementului

1.1 Calitatea în biblioteci şi în serviciile de informații

A atinge o înaltă calitate în produse şi servicii este esențial nu numai pentru firmele comerciale, dar şi pentru instituțiile noncomerciale. Calitatea va avea un aspect diferit în fiecare instituție, dar există un anumit consens în literatura de management în privința definirii calității. Cea mai frecvent citată definiție este: *Calitatea este un exercițiu necesar în vederea atingerii scopului.*

În ISO 9000, calitatea standard este descrisă drept conformarea unui serviciu la un set dat de standarde şi aşteptări.

În majoritatea definițiilor, calitatea este pusă în relație cu consumatorul sau utilizatorul: „problema-cheie este că doar când e indisolubil legată de scopul satisfacției totale a clientului calitatea devine un scop complet".

Calitatea unui produs sau serviciu definit în relație cu clientul nu înseamnă neapărat atingerea celui mai mare grad posibil. Un produs mai simplu poate să aibă o calitate mai mare pentru că el corespunde nevoilor şi aşteptărilor grupului sau clienților. Calitatea pentru un client sau un grup de clienți

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nu este aceeași pentru un alt client sau grup.

Exemplu: Bicicletele

Pentru un ciclist obișnuit, o bicicletă ar trebui să fie:

- solidă;
- ușor de folosit;
- ieftină.

Pentru un ciclist de curse, bicicleta ar trebui să aibă:

- cea mai mare rezistență posibilă;
- greutate minimă;
- componente bine finite.

Prețul nu va fi la fel de important ca cel pentru ciclistul obișnuit.

Calitatea în biblioteci și în serviciile de informații poate avea multe aspecte. Peter Brophy a avut în vedere literatura generală de management și a adaptat atribute ale calității pentru biblioteci. Lista de criterii care urmează se bazează în cea mai mare parte pe setul și prezentările lui Brophy despre criteriile de calitate, cu exemple tipice ale aplicării lor în serviciile de bibliotecă.

Criteriile calității bibliotecii

- *Performanța*: Un serviciu își îndeplinește scopul de bază.

Exemplu: Resursele informaționale-cheie devin accesibile la cerere.

- *Trăsăturile*: Caracteristicile secundare care se adăugă serviciului, dar care sunt dincolo de baza esențială.

Exemplu: Alertarea serviciilor.

- *Funcționalitatea*: Constă în performanțele serviciului folosit.

Exemplu: Nici un Web link defectuos.

- *Alinierea*: Serviciul îndeplinește standardele stabilite.

Exemplu: Dublin Core.

- *Durabilitatea*: Menținerea serviciului pentru o perioadă de timp

Exemplu: Predarea documentului în două zile.

- *Răspândirea*: Actualizarea informației.

Exemplu: Catalogul online.

- *Abilitățile serviciului*: Gradul de ajutor pe care îl primesc utilizatorii din partea serviciului.

Exemplu: Serviciul Reclamații.

- *Estetica*: Atractivitatea vizuală.

Exemplu: Felul în care se prezintă biblioteca, site-ul.

- *Accesibilitatea*: Ușurarea accesului și folosirii.

Exemplu: Orele de lucru, structura website-ului.

- *Asigurarea/Competența/Credibilitatea*: Experiența bună și cunoștințele personalului.

Exemplu: Răspunsuri bune la directive.

- *Politețea/Responsabilitatea/Empatia*: Accesibilitatea, flexibilitatea și atitudinea prietenoasă a personalului.

Exemplu: Serviciul Relații.

- *Comunicarea*: Explicarea clară a serviciilor și opțiunilor într-o limbă fără jargon.

Exemplu: Site-ul, semnele postate în bibliotecă.

- *Viteza*: Asigurarea rapidă a serviciilor.

Exemplu: Împrumuturile interbibliotecare.

- *Varietatea de servicii oferite*: Se pot abate de la calitate dacă resursele nu sunt suficiente pentru menținerea calității în toate serviciile.

Exemplu: Colecții întregi, serviciile interne, mail-ul și chat-ul.

- *Perceperea calității*: Viziunea utilizatorului asupra serviciului.

Exemplu: Satisfacția utilizatorului.

1.2 Viziunea grupurilor de referință

Acestea reprezintă toate grupurile care au un interes în funcționarea instituției. În cazul unei biblioteci, sunt reprezentate de:

- utilizatori (actuali și potențiali);
- instituțiile de finanțare (o universitate, o comunitate, o firmă comercială etc.);
- personalul bibliotecii;
- managerii bibliotecii.

În aceste grupuri pot fi incluși reprezentanții personalului și ai comitetului de control al bibliotecii.

Percepția asupra calității bibliotecii va diferi de la un grup de referință la altul. Utilizatorii văd calitatea bibliotecii în funcție de perspectiva și experiențele lor față de serviciile la care apelează. Lor nu le pasă de eficiența proceselor de după cortină, ci doar de eficiența cu care le sunt asigurate serviciile. Finanțatorii sau instituțiile tutelare vor fi interesate de beneficiile aduse de instituție și de raportarea eficienței la costuri. Personalul, pe de altă parte, va cota biblioteca în funcție de condițiile lui de muncă, de ofertele adecvate de pregătire viitoare și de organizarea eficientă.

Utilizatorii

- Accesul la informația din întreaga lume;
- Livrarea informației pe desktop;
- Viteza și acuratețea livrării;
- Asigurarea condițiilor optime de muncă și lectură;
- Responsabilitatea personalului;
- Funcționalitatea serviciilor.

Autoritățile financiare

- Eficientizarea costurilor;
- O bună planificare, organizarea eficientă;
- Răspunsuri bune din partea utilizatorilor;
- Beneficii pentru scopurile instituției;
- Cooperare eficientă cu alte instituții;
- Reputația bună a bibliotecii.

Personalul

- Condiții bune de muncă;
- Planificare bună, avansare profesională în timp;
- Dezvoltarea sistematică a personalului;
- Reputația bună a bibliotecii.

Nu toate aspectele prezentate aici reprezintă într-adevăr criterii ce reflectă calitatea bibliotecii. O bună reputație, de exemplu, este mai degrabă un efect al serviciilor de calitate, dar care este de asemenea important și pentru menținerea calității.

Există două studii care asigură în mod special informații când este vorba despre aprecierea percepției grupurilor de referință despre bibliotecă: un studiu despre eficacitatea bibliotecilor, realizat în Noua Zeelandă și proiectul Universității din Glasgow. Ambele studii oferă o listă extinsă de posibili indicatori de performanță pentru diversele grupuri de referință și cer celor chestionați să aprecieze necesitatea indicatorilor în evaluarea eficienței unei

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

biblioteci universitare. Grupurile din Noua Zeelandă au cuprins:

- alocatori de resurse;
- personal din conducerea bibliotecilor;
- personal al bibliotecilor;
- personal academic;
- absolvenți;
- studenți în curs de absolvire, cu o subdivizare a studenților și academicienilor în șapte grupuri sprecializate, de exemplu, de chimie sau drept. Proiectul din Glasgow a înlocuit „alocatorii de resurse" cu „echipa de manageri ai universității" și a împărțit absolvenții și studenții în cei care lucrează cu normă parțială sau cu normă întreagă, iar academicienii, în cercetători și profesori.

Potrivit studiilor, conducerea universității este mult mai interesată în probleme referitoare la performanțele personalului și satisfacerea utilizatorilor prin: „competența managementului bibliotecii", „politețea și ajutorul din partea personalului bibliotecii" și adecvarea „orarului de funcționare la nevoile utilizatorilor", dar și de probleme financiare, cum ar fi flexibilitatea bugetului bibliotecii și reducerea costurilor.

Personalul bibliotecii a manifestat de asemenea interes față de problemele de management, de implicare și politețe. „Alt segment al personalului", fiind direct implicat în serviciile pentru utilizatori, a arătat o mai puternică identificare cu nevoile utilizatorilor decât reprezentanții din conducerea bibliotecii.

Grupurile de utilizatori au prezentat diferite priorități. Academicienii au prețuit foarte mult indicatorii de asistență specializată și de asigurare a documentelor, dar au arătat interes și în managementul și finanțarea bibliotecii. Grupurile de studenți și-au concentrat atenția pe nevoile lor imediate. Disponibilitatea locurilor și a mai multor exemplare ale titlurilor foarte cerute, programul de funcționare prelungit și echipamentul adecvat, precum și ajutorul din partea personalului, mai ales în privința referințelor/notelor, au fost foarte apreciate.

Indicatorii de performanță existenți au fost proiectați, testați și selectați de către bibliotecari. Aceasta înseamnă că ei reflectă imaginea bibliotecarului despre biblioteca perfectă. „Cu alte cuvinte, măsurile despre care am vorbit reflectă ceea ce noi prețuim în cadrul bibliotecii". (Culler, R., *Measure for measure: a postmodern critic of performance measurement in libraries and information services*). Viziunea finanțatorilor, utilizatorilor și a publicului în general ar putea să nu fie aceeași.

Cel mai bun mod de a combina diferitele viziuni ar fi ca bibliotecile să:

- evalueze ceea ce utilizatorii (sau nonutilizatorii) așteaptă de la serviciile pe care le folosesc (sau nu le folosesc din cauza experiențelor neplăcute cu aceste servicii);
- consulte opinia instituțiilor finanțatoare în legătură cu ce ar trebui să facă biblioteca și cum ar trebui să acționeze pentru a susține scopul instituțiilor în cauză;
- găsească măsuri care evaluează calitatea pe înțelesul grupurilor de referință.

1.3 Modelul managementului de calitate

Administrarea calității bibliotecii cere ca sarcinile acesteia să fie bine definite. O definiție a misiunii bibliotecii – în consens cu autoritățile – ar trebui să preceadă toți ceilalți pași.

Standardul Internațional ISO 116260 definește „misiunea" astfel: „Declarația aprobată de autorități ce prezintă scopurile organizației și alegerile ei în dezvoltarea serviciilor și produselor".

Declararea misiunii bibliotecii înseamnă descrierea liniei de activitate în cadrul căreia biblioteca va acționa. Declararea misiunii ar trebui, în primă instanță, să precizeze grupurile de utilizatori pe care biblioteca intenționează să îi servească și tipurile de servicii primare pe care intenționează să le ofere. Apoi, să ia în considerare misiunea și scopurile instituției tutelare sau comunității și – pe cât posibil – nu doar să prezinte nevoile populației căreia se adresează, dar și să prevadă cererile viitoare.

Misiunea bibliotecii ar putea fi rezumată după cum urmează:

Să selecteze, să organizeze și să asigure accesul la informație al utilizatorilor, în primul rând al utilizatorilor primari, și să extindă literatura de informare prin asistență și servicii de pregătire.

Proiectul german al declarațiilor de bază, *BIX*, a elaborat o declarație a misiunii pentru bibliotecile academice care definea următoarele obiective:

- **Medierea informațiilor folosite pentru:**

– formarea unei colecții care susține învățarea, predarea și cercetarea;

– ghidarea prin literatura și informația din întreaga lume prin portaluri și baze de date bibliografice;

– organizarea unei predări rapide sau acces online pentru documentele ce nu sunt disponibile local.

- **Productivitatea și păstrarea informației prin:**

– oferirea unei infrastructuri pentru publicarea electronică;

– arhivarea și păstrarea informațiilor publicate și în format electronic în instituția tutelară a bibliotecii;

– indexarea, digitalizarea și promovarea colecțiilor pentru uzul local, național și internațional.

- **Suportul pentru predare și învățare:**

– asigurarea unui spațiu pentru munca individuală și de grup, cu facilitățile tehnice adecvate;

– susținerea învățământului online și multimedia și a accesului de la distanță;

– dezvoltarea literaturii informaționale prin module de predare și prin servicii de asistență.

- **Managementul eficient al serviciilor prin:**

– dezvoltarea și întreținerea tehnologiei de ultimă oră;

– folosirea unor metode adecvate de management pentru eficacitate și eficiență;

– sporirea competențelor personalului prin pregătire și dezvoltare;

– cooperare locală, națională și internațională.

Misiunea bibliotecilor publice este rezumată în Manifestul public al IFLA/UNESCO din 1994, care definește drept misiuni-cheie:

1. crearea și întărirea obiceiurilor de lectură la copii, începând cu vârste fragede;
2. susținerea atât a educației individuale cât și a celei formale la toate nivelurile;
3. asigurarea de oportunități pentru dezvoltarea creativității personale;
4. stimularea imaginației și creativității la copii și tineri;
5. promovarea grijii pentru moștenirea culturală,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

aprecierea pentru artă, descoperiri științifice și inovații;

6. asigurarea accesului la exprimarea culturală a tuturor artelor;

7. adoptarea dialogului intercultural și favorizarea diversității culturale;

8. susținerea tradiției orale;

9. asigurarea accesului pentru toți cetățenii la toate tipurile de informație comunitară;

10. asigurarea unor servicii adecvate de informare pentru firmele locale, asociații și grupuri de interes;

11. facilitarea dezvoltării informației și aptitudinilor literare computerizate;

12. susținerea și participarea la activitățile literare, la programele pentru toate vârstele și inițierea unor asemenea activități dacă e necesar.

Pentru misiunea fiecărei biblioteci în parte va fi necesar să adăugăm cerințe speciale, drepturi legale de depozitare, funcții de arhivare, obiective în programe de cooperare sau servicii pentru grupuri speciale de utilizatori.

Bazându-ne pe definiția misiunii și a obiectivelor generale, pot fi fixate scopuri pe termen lung și scurt și pot fi alocate resurse (fonduri, spațiu, timp al personalului) pentru activitățile care sunt necesare atingerii scopurilor. Acestea includ definirea calității care ar trebui atinsă în asigurarea serviciilor. Scopurile ar trebui să fie realiste, îndeplinibile în perioada de timp stabilită, iar rezultatele măsurabile să poată fi comparate în timp.

Dacă scopul general este, de exemplu, de a informa utilizatorii prin cataloage online complete, obiectivele pe termen scurt ar trebui să fie:

- eliminarea jurnalelor vechi;
- includerea de cataloage separate pentru colecțiile speciale în cadrul catalogului online.

După ceva vreme, va fi necesară verificarea dacă scopurile și calitatea dorită au fost atinse. Aceasta va duce probabil la o replanificare și o redefinire a scopurilor pentru următoarea perioadă.

Managementul calității este un proces repetabil, necesită o continuă reanalizare a scopurilor, proceselor și evaluărilor. „Planificarea eficientă este imposibilă fără componentele de evaluare, o evaluare are o utilitate practică redusă dacă rezultatele nu sunt integrate în procesul de planificare".

1.4 Măsurarea performanței în condițiile managementului de calitate

În zilele noastre, există o cerere generală pentru transparență, apreciere și asigurarea calității în instituțiile noncomerciale. Pentru biblioteci, instituția tutelară este, de obicei, cea care vrea să vadă „valoarea banilor" și care cere nu doar informații despre aprovizionare și randament, dar și despre eficiența asigurării serviciilor și produselor. Biblioteca trebuie să fie capabilă să arate cât de bine se descurcă, dar și să prezinte resursele necesare pentru menținerea și ridicarea nivelului ei de calitate. Măsurarea calității este „... o armă politică pentru obținerea de resurse și asigurarea locului bibliotecii în comunitate" (Hernon, P. și Altman, E., *Servicii de calitate în bibliotecile academice*). Acest proces contribuie

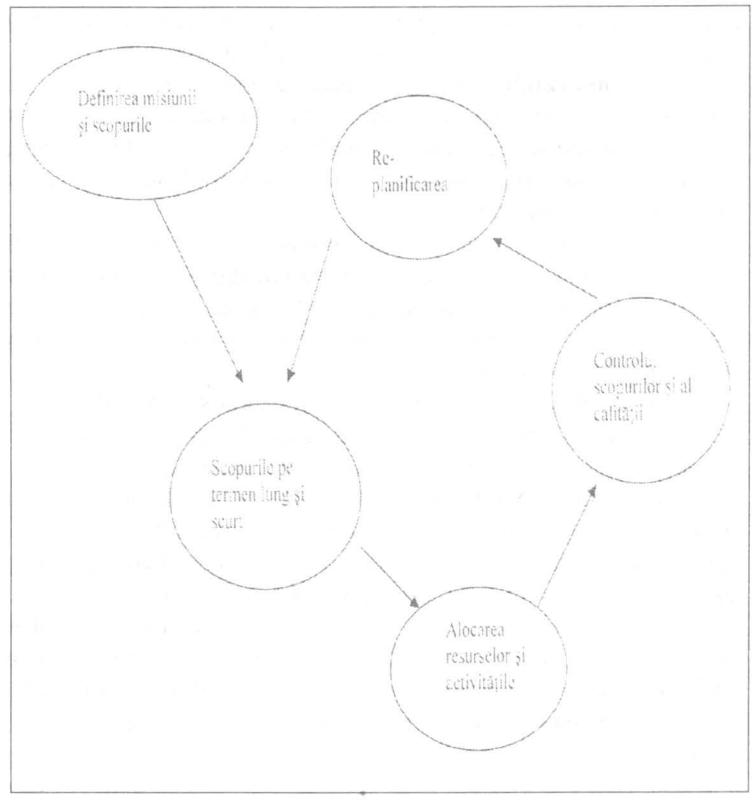

Model de management al calității

la evidențierea bibliotecii în fața autorităților financiare și a publicului.

Planificarea calității are nevoie de instrumente de măsurare pentru a stabili dacă o bibliotecă se ridică la înălțimea scopurilor sale. Un asemenea instrument este reprezentat de „măsurarea performanței".

Măsurarea performanței înseamnă colecționarea datelor statistice și a altor date ce descriu performanța bibliotecii și analizarea datelor cu scopul de a evalua această performanță. Cu alte cuvinte, compararea a ceea ce face o bibliotecă (performanța) cu ceea ce trebuie să facă o bibliotecă (misiunea) și cu ceea ce vrea să realizeze o bibliotecă (scopurile).

Indicatorii de performanță sau calitate (numiți și măsuri de performanță) au fost creați și aplicați de către biblioteci de câteva zeci de ani și au fost publicați în cărți și standarde.

Standardul Internațional ISO 11620 definește indicatorii de performanță ca „o expresie numerică, simbolică și verbală, derivată din statisticile și datele folosite pentru a caracteriza performanța bibliotecilor". Indicatorii de performanță includ atât numere cât și rapoarte între numere.

Criteriile pentru indicatorii de performanță sunt stabilite în Standardul Internațional ISO 11620. Indicatorii de performanță ar trebui să fie:

- **informativi** = te ajută să identifici problemele și măsurile ce trebuie luate pentru rezolvarea lor;
- **siguri** = produc aceleași rezultate când sunt folosiți în aceleași circumstanțe;
- **valizi** = măsoară ceea ce au fost creați să măsoare;
- **potriviți** = compatibili cu procedurile și mediul de lucru al bibliotecilor;
- **practici** = ușor de înțeles, aplicabili și cerând o cantitate rezonabilă de efort, încadrându-se în timpul de lucru

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

al personalului şi fiind acoperiți de calificarea acestuia, de bugetul bibliotecii, de timpul şi răbdarea utilizatorilor;

• **comparabili** = permit compararea rezultatelor dintre bibliotecile cu misiune, structură şi clientelă similare.

Se poate adăuga faptul că indicatorii ar trebui să se adreseze doar factorilor care pot fi controlați de bibliotecă sau măcar influențați de către aceasta.

Indicatorii de performanță măsoară, pe de o parte, *eficacitatea* în livrarea serviciilor pentru utilizatori, iar pe de altă parte, *eficiența costurilor*, adică folosirea eficientă a resurselor existente. Calitatea ar trebui să însemne că serviciul este deopotrivă „bun" şi ieftin.

Motivele pentru măsurarea performanței sunt variate. Pentru managementul bibliotecii, evaluarea calității va susține îmbunătățirea serviciilor şi produselor şi va ajuta la demonstrarea eficienței bibliotecii în fața instituțiilor tutelare şi a publicului. Un bonus al procesului de măsurare va fi reprezentat de faptul că personalul va avea o mai bună viziune asupra diferitelor aspecte ale serviciilor, a scopurilor ce trebuie atinse şi a felului în care trebuie atinse. El va fi preocupat de modul în care funcționează biblioteca. „Scopul-cheie al măsurării performanțelor, uneori uitat, este acela de a influența oamenii – comportamentul şi felul în care iau decizii".

1.5 Alegerea indicatorilor

Primul pas pentru o bibliotecă ar fi să aleagă un set de indicatori de performanță care corespund cu scopurile şi misiunea sa. Indicatorii ar trebui de asemenea să se refere la scopul şi misiunea instituției tutelare şi să prezinte susținerea bibliotecii pentru scopurile acestei instituții.

Nu toate bibliotecile vor avea permisiunea să aleagă indicatorii de performanță pe care îi cred de cuviință. Dacă există un program de evaluare pentru bibliotecile organizate de către autoritățile guvernamentale sau alte autorități, sau dacă instituția tutelară se angajează într-un program de evaluare propriu, procesul de evaluare şi măsurare a performanțelor va fi prescriptiv. De aceea, ar trebui ca bibliotecile să ia inițiativa şi să prezinte metode prin care vor să-şi demonstreze eficiența. Dacă un grup de biblioteci folosesc un sistem comun de evaluare, de exemplu, un sistem al declarației de bază la scară națională, acest lucru ar evita măsurile impuse de instituțiile externe.

Bibliotecile diferite vor avea misiuni diferite. Chiar şi în bibliotecile care, în aparență, au aceleaşi scopuri, vor exista diferențe ce țin de:

• structura utilizatorilor;
• subiectele de cercetare ale instituției;
• nivelul de cercetare şi predare;
• problemele speciale, cum ar fi colecțiile de materiale rare.

Nu există nici un standard obiectiv pentru a stabili cât de bună este biblioteca. Pentru că standardele au fost create pentru tipuri diferite de biblioteci, conceptul de calitate poate să fie diferit pentru fiecare bibliotecă în parte, iar măsurile trebuie selectate în acord cu acest concept şi cu această sarcină. Pe lângă aceasta, misiunea bibliotecii şi sarcinile se pot schimba în timp datorită:

• scoaterii sau introducerii unor subiecte în curriculum;
• noilor sarcini, cum ar fi învățarea literaturii informatice;
• preluarea sarcinii de către alte biblioteci.

În general, ar trebui ales un set de indicatori care să permită o viziune de ansamblu asupra bibliotecii, inclusiv asupra serviciilor tradiționale şi electronice, şi să arate interacțiunea dintre diferitele servicii ale bibliotecii.

În mod normal, bibliotecile nu vor începe să măsoare performanța prin folosirea sistematică a indicatorilor din manuale sau din standarde. Bibliotecile vor fi mai degrabă interesate în folosirea a doar câtorva indicatori pentru anumite servicii, pentru că:

• utilizatorii se plâng în legătură cu anumite servicii;
• personalul sugerează că un anumit serviciu ar putea fi îmbunătățit;
• statisticile bibliotecii observă folosirea tot mai rară a unui anumit serviciu;
• introducerea noii tehnologii sau reducerile bugetare implică schimbări în organizare.

În asemenea cazuri, alegerea indicatorilor va fi determinată de rezultatele pe care biblioteca vrea să le obțină în urma evaluării. Dar evaluarea izolată a unui singur serviciu sau aspect ar putea să ducă la o percepție greşită.

De exemplu:

• viteza de procesare a media este măsurată şi se dovedeşte prea mare;
• dar atât disponibilitatea media cerute cât şi gradul de folosire a întregii colecții sunt scăzute.

Se pare că nu au fost cumpărate titlurile bune – dar au fost procesate eficient.

Deşi indicatorii de performanță evaluează diferitele servicii şi activități ale bibliotecii, ar putea exista interdependențe. Încercarea de a obține un scor mai mare pentru un indicator ar putea afecta performanțele unui alt indicator.

De exemplu:

Un procent însemnat din fondurile bibliotecii a fost cheltuit pentru achiziții, ceea ce înseamnă mai puține cheltuieli pentru personal şi, automat, o scădere a „personalului pe unitate".

Biblioteca va trebui să decidă asupra priorităților, dar rezultatele indicatorilor pot susține asemenea decizii.

1.6 Participarea personalului

După alegerea indicatorilor potriviți pentru bibliotecă, este important să implicăm personalul în proiectul de evaluare, mai ales acele persoane care sunt responsabile cu serviciul evaluat. Membrii personalului pot descoperi probleme referitoare la procesul de evaluare sau pot adapta metodele la circumstanțele specifice bibliotecii.

Ar trebui făcut clar faptul că indicatorii de performanță măsoară calitatea serviciilor de bibliotecă şi nu a persoanelor individuale. Datele despre performanțele personalului, cum ar fi indicatorul C.9 „Productivitatea angajaților în procesul media" din acest manual, ar fi trebuit rezumate.

Cu toate acestea, personalul ar putea fi îngrijorat în privința implicațiilor procesului de evaluare. El va simți că eficiența departamentului din care face parte ar putea fi pusă sub semnul întrebării, şi că ar putea avea loc schimbări organizaționale plecând de la rezultate, schimbări ce pot afecta aria lui de responsabilitate individuală.

Este deci necesar:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

• să se ajungă la consens cu personalul în privința misiunii și scopurilor bibliotecii;

• să fie informați reprezentanții personalului încă dintr-o fază de început a planificării;

• să existe reacții constante în privința tuturor membrilor personalului afectați de procesul de evaluare sau de rezultate;

• să se discute și analizeze rezultatele împreună cu personalul;

• să se asigure protecția datelor;

• să se stabilească transparența în privința motivelor măsurătorii și a câștigurilor așteptate de pe urma ei.

1.7 Folosirea rezultatelor

Este esențial ca rezultatele procesului de măsurare să își găsească loc în procesul de organizare și în procedurile bibliotecii. De prea multe ori, măsurarea performanței pare să se încheie de la sine, rezultatele fiind stocate fără vreun efect practic.

Înainte de toate, membrii personalului trebuie informați în legătură cu rezultatele, de multe ori neatrăgătoare, ale proceselor de măsurare. Un scurt rezumat ilustrat cu diagrame evidențiind concluziile trase din proiect și acțiunile ce urmează a fi luate vor interesa personalul, chiar dacă acesta nu e direct afectat de măsuri. Aceasta va ajuta la depășirea unor posibile rezerve față de procesul de măsurare a performanțelor.

Dacă indicatorul a mai fost folosit în bibliotecă, ar fi utilă o comparație cu rezultatele anterioare pentru a evalua efectul activităților începute după prima măsurare. De asemenea, ar fi necesar să identificăm schimbările în climatul de muncă, schimbări ce au avut loc între timp și care ar fi putut afecta rezultatele celei de a doua măsurători.

Interpretarea rezultatelor ar trebui – dacă este posibil – să includă comparații cu scorurile aceluiași indicator obținute în alte biblioteci cu structură și clientelă similare. În folosirea măsurării performanțelor planificării și evaluării, trebuie știut cum o bibliotecă poate fi comparată cu alta pentru a determina cum ar trebui calculat și care cifre (scoruri) sunt mari sau mici. Acest lucru este important când ai de-a face cu o bibliotecă publică și niște finanțatori. Asemenea comparații ar trebui să ia în calcul scopurile speciale și condițiile unei biblioteci și să facă posibilă obținerea unor rezultate similare în alte biblioteci. De exemplu, o bibliotecă a cărei misiune include funcții de arhivare nu poate avea aceleași rezultate în privința indicatorului: „Folosirea colecțiilor", precum o bibliotecă ce casează colecțiile uzate în mod obișnuit. Un scor poate fi considerat bun pentru bibliotecă în funcție de scopurile și misiunea instituției, de performanțele serviciilor pe care le oferă, de gama de servicii adecvată utilizatorilor ei. Dar comparația cu alte biblioteci poate ajuta la lărgirea viziunii despre propriile rezultate ale bibliotecii în cauză.

Folosirea unui indicator de performanță ne va arăta direct ce măsuri pot fi luate pentru a atinge un nivel mai mare de eficiență pentru serviciul care este evaluat. Nu există întotdeauna o legătură clară între cauză și efect. „... motivul pentru care termenul de «indicator de performanță» este în general preferat în locul celui de «măsurarea performanței» este pentru că totdeauna este necesară o interpretare a rezultatelor. Cifrele obținute sunt indicative ale situației care ar trebui investigată sau monitorizată".

Scorurile mici obținute de indicatori se pot datora mai multor factori:

• cunoașterea inadecvată a nevoilor populației;

• lipsa îndemânării personalului;

• insuficiența personalului necesar serviciilor;

• lipsa sau insuficiența promovărilor în cadrul serviciilor;

• necunoașterea de către utilizatori a serviciilor și procedurilor din cadrul bibliotecii;

• atragerea clientelei de către alte biblioteci aflate în apropiere;

• ineficiența muncii;

• nivelul insuficient de automatizare;

• clădirile inadecvate;

• reglementările legislative care împiedică folosirea flexibilă a resurselor;

• prioritatea scăzută a serviciilor care au fost evaluate în politica bibliotecii.

Nu toate aceste probleme pot fi influențate de bibliotecă.

Pentru performanțele scăzute, bibliotecile vor da probabil vina pe resursele insuficiente. Dar suplimentarea resurselor nu va duce neapărat la îmbunătățirea calității, dacă problemele de management sunt luate în considerare, iar în multe cazuri calitatea mai bună poate fi obținută fără a fi nevoie de resurse adiționale.

Măsurile care trebuie luate în cazul obținerii unor rezultate slabe trebuie să vizeze în primul rând schimbări în organizare. În strânsă colaborare cu personalul implicat direct în serviciile care au fost evaluate, volumul de muncă și procedurile ar trebui reconsiderate.

Personalul va fi, probabil, capabil să numească capitolele de pregătire, echipamentul adițional sau schimbările în structura organizațională care l-ar ajuta să îmbunătățească performanțele. Experiența măsurării performanțelor ar putea să trezească interesul personalului pentru o îmbunătățire a serviciilor bibliotecii. În multe cazuri, schimbările organizaționale nu ar trebui făcute după prima folosire a indicatorului. Ar fi util să fie repetată măsurătoarea după ceva timp pentru a fi siguri că nu condițiile speciale sau chiar însuși procesul de măsurare ar fi putut influența scorul. Rezultatele măsurării performanței vor fi folosite nu numai pentru decizii de management în bibliotecă, dar și în rapoartele către autorități sau în cererile de suplimentare a fondurilor. Dacă biblioteca folosește măsuri standard sau face parte dintr-un proiect mai amplu de evaluare, aceste lucruri vor face rezultatele mai convingătoare pentru instituțiile finanțatoare.

Rezultatele ar trebui prezentate populației sau clientelei bibliotecii. În special utilizatorilor care iau activ parte la studiu, de exemplu, cei chestionați au dreptul să afle rezultatele studiului. Rezultatele ar trebui publicate chiar dacă sunt mai slabe decât cele prevăzute. În acest caz, accentul ar trebui să se pună pe inițiativele ce vizează îmbunătățirea situației. Dacă scorurile sunt bune, prezentarea rezultatelor ar trebui să fie ca o carte de vizită a bibliotecii pentru utilizatori.

Toate grupurile de referință – personalul bibliotecii, instituțiile tutelare sau autoritățile finanțatoare, clientela bibliotecii – ar trebui să fie informate nu numai de rezultatele măsurătorilor de performanță, dar și de acțiunile întreprinse drept consecință a rezultatelor și îmbunătățirile aduse de aceste acțiuni. „Măsurarea e o activitate politică".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1.8 Nivelul actual al măsurării performanțelor

În literatura despre măsurarea calității în biblioteci au existat plângeri frecvente în legătură cu lipsa raporturilor despre folosirea în practică a indicatorilor de performanță în opoziție cu lungile și numeroasele discuții ce vizează meritele și problemele măsurării performanței.

Această situație s-a îmbunătățit în ultimii zece ani, dar există în continuare o mare majoritate de articole ce se axează pe teoria măsurării calității, cerând mai multe măsuri pentru ca noile criterii să fie folosite în măsurare. Dar, deși există o cerere pentru o „nouă generație" de indicatori de performanță, inclusiv indicatori de impact și rezultat, se pare că există și lacune în cunoașterea felului în care trebuie aleși și folosiți acești indicatori în evaluarea serviciilor din bibliotecă.

Cu toate acestea, eficiența măsurătorilor de performanță este acum recunoscută în întreaga lume. Există însă doar câteva rapoarte despre folosirea indicatorilor speciali, aceasta însemnând că, deși unii indicatori (de exemplu, accesibilitatea folosirii colecțiilor) sunt bine implementați în biblioteci, acestea nu fac publice rezultatele obținute după fiecare folosire a lor.

Măsurarea calității a fost acceptată ca un instrument important de management și datorită Conferinței Internaționale privind Măsurarea Performanței în Biblioteci și în Serviciile de Informații, care are loc o dată la doi ani la Northumbria, și care încă din 1952 reunește experți în calitatea managementului din întreaga lume. Conferința și revista pe care o editează au activat ca un centru de comunicare pentru proiecte de dezvoltare și utilizare a indicatorilor de performanță și au susținut promovarea măsurării calității în teorie și în practică.

Dezbaterile de la Northumbria au arătat clar dezvoltarea evaluării calității în ultimii zece ani și creșterea interesului pentru teme cum ar fi:

- orientarea utilizatorilor ca punct central;
- evaluarea viziunii grupurilor de referință;
- măsurarea calitativă ca un complement necesar măsurării cantitative (pentru că măsurarea calitativă trebuie cuantificată pentru a deveni convingătoare);
- măsurătorile impactului și rezultatelor ca un pas dincolo de măsurile de indicatori clasici de intrări și ieșiri.

Folosirea indicatorilor de performanță a trecut de la bibliotecile individuale, care foloseau anumiți indicatori pentru problemele lor specifice, la proiectele de declarații de bază ale grupurilor de biblioteci la nivel regional sau chiar național. Există un număr mare de proiecte în care grupurile de biblioteci au descoperit un set comun de indicatori pe care îi folosesc cu regularitate, pe unii chiar de câțiva ani.

Exemple:

BIX – Indexul bibliotecii: Bibliotecile publice și academice din Germania (două seturi separate de indicatori); Bibliotecile publice 1999. ff. Bibliotecile academice 2002 ff.

CASL (Consiliul Bibliotecilor din Australia): Biblioteci publice 1998 ff.

Manualul calității suedeze: Toate tipurile de biblioteci; Un proiect de trei ani (2001 – 2004); continuarea încă nu a fost stabilită.

HELMS (Un standard mai înalt de management în bibliotecile din Marea Britanie): Bibliotecile universitare 1997/98.

Declarațiile de bază ale bibliotecilor din Olanda: Biblioteci universitare, 1999.

Indicatorii norvegieni: Biblioteci academice și publice; Un nou proiect a început în 2007.

Problema acestor proiecte comune este aceea de a ajunge la un consens în privința unei liste de indicatori de performanță care sunt considerați drept scopuri și îndatoriri pentru fiecare bibliotecă participantă.

De multe ori, bibliotecile se limitează la „măsurarea măsurabilului". Când se discută un posibil set de indicatori, principala întrebare pusă întotdeauna este dacă datele pot fi luate din statisticile existente în biblioteca națională și de cât timp ar fi nevoie pentru procesul de măsurare. Dar unele întrebări importante nu pot fi puse doar prin folosirea datelor din sistemul automat sau din statisticile membrilor din instituție și aproape toate proiectele bibliotecare menționate mai înainte au folosit de asemenea indicatori care cer colecții de date adiționale.

E important de văzut că, deși proiectele diferă în privința setului de indicatori pe care fiecare îl consideră ca fiind cel mai important, ele se adresează acelorași probleme și iau în considerare cei mai importanți indicatori din lucrările de specialitate sau din standardul ISO 11620, așa că rezultatele dintre grupurile de biblioteci și de țări devin comparabile. Folosirea acestor metode standard nu numai că permite declarația de bază, dar dă fiecărei biblioteci încredere în procesul de măsurare și adaugă credibilitate datelor atunci când se face un raport pentru instituțiile tutelare.

Traducere de Liliana MATEI

IFLA Publications 127
Roswitha Poll, Peter te Boekhost,
Measuring Quality – Performance Measurement in Libraries,
K.G. Saur, München, 2007

Stradă din Sighișoara

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Romanțe pentru mai târziu

Întâlnirea de miercuri, 2 iulie 2008, a fost organizată pentru a marca o sută de ani de la apariția volumului *Romanțe pentru mai târziu*, dar și pentru a evoca personalitatea lui Ion Minulescu. În casa autorului *Romanțelor* am fost primiți de către Corneliu Lupeș, șef Muzee Memoriale din cadrul Muzeului Național al Literaturii Române, și de poeta Marieta Mihăiță. Între participanți s-a aflat și Ecaterina Bădiță, pre-ședinte al filialei Uniunii Pensionarilor din România – Filiala Sector 4, împreună cu alți pensionari. Nu se putea să nu ne amintim câteva dintre creațiile minulesciene, cea mai apreciată fiind *Romanța cheii*, cu mereu proaspetele versuri: *Cheia ce mi-ai dat aseară / Cheia de la poarta verde / Am pierdut-o chiar aseară!.../ Dar ce cheie nu se pierde?/ Cheia ce mi-ai dat aseară / Mi-a căzut din turn,/ Pe scară / Și căzând, mi-a stins lumina.* (*DIF*)

O nouă filială modernizată

Miercuri, 3 iulie 2008, a avut loc redeschiderea Filialei *ALEXANDRU MACEDONSKI* așteptată cu multă nerăbdare de către utilizatorii ei. Alături de noi, și împărtășindu-ne bucuria modernizării și reorganizării unei noi filiale, s-a aflat doamna Rodica Cosmaciuc, director adjunct al Bibliotecii Metropolitane București. De asemenea, au fost de față colaboratori și prieteni apropiați: Corneliu Lupeș, șeful departamentului Muzee Memoriale din cadrul Muzeului Național al Literaturii Române, reprezentanți ai Uniunii Pensionarilor din România – Filiala Sectorului 4 București, coordonați de Ecaterina Bădiță, drd. Elena Măluşanu, colega noastră de la Biblioteca Academiei Române, precum și colegi din Biblioteca Metropolitană București. Toți cei prezenți au fost încântați de noua înfățișare a filialei, urând succes bibliotecarelor Luminița Nedelcu și Panseluța Mare. (*DIF*)

Campania „KARTIER" continuă!

Începând din toamna acestui an, programul de cultură urbană **„KARTIER"**, lansat de Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București, va fi sprijinit și de **Direcția Generală de Poliție a Municipiului București**, instituție cu care a fost semnat un protocol de colaborare pe perioada 1 septembrie 2008 – 1 iunie 2009.

Proiectul socio-cultural „KARTIER" e unul de anvergură la nivelul Capitalei. Este vorba de o strategie comunitară care are ca țintă adolescenții din „găștile de cartier". Campania „KARTIER" se adresează comunităților de tineri de tip „Urban Culture", mulți dintre ei fiind tineri cu comportamente de risc.

„Cultura urbană" e un fenomen în plină expansiune în marile orașe ale lumii; ea cuprinde subculturile hip hop, breakdance, graffiti, rock, punk, Street Art, sporturi extreme de tip urban (skating, rolling, biking, motociclism etc.). Statisticile arată că în București sunt peste cincizeci de mii de tineri care fac parte din aceste subculturi *underground* iar numărul lor crește rapid de la an la an. Dacă sunt scăpați de sub control, acești tineri din găștile de cartier ajung uneori în situații infracționale.

Subliniem că prin proiectul „KARTIER" (sprijinit de **Primăria Capitalei** și **Autoritatea Națională pentru Tineret**), Bucureștiul este una dintre puținele capitale europene în care comunitățile de tineri de tip *underground* intră în dialog oficial cu administrația locală și derulează cu aceasta proiecte culturale comune, încurajându-se astfel inițiativele artistice și comunitare ale grupurilor de cartier și micșorându-se totodată riscul izbucnirii unor conflicte sociale.

Semnalăm și faptul că din ce în ce mai mulți adolescenți grafferi care participă la campania „KARTIER" renunță la războiul ascuns împotriva ordinii publice și colaborează cu administrația locală bucureșteană la decorarea unor spații urbane.

În acest sens, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București va colabora cu echipa „KARTIER" în vederea organizării unor evenimente de cultură urbană, unul dintre acestea fiind acțiunea care va avea loc în cadrul „Zilei securității comunitare", pe data de 25 septembrie a.c. Numeroase grupuri de grafferi vor realiza desene graffitti cu mesaje anti-violență pe panouri amplasate în vecinătatea sediului Poliției Capitalei.

Horia FRUNZĂ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

Grigore Antipa – director al Pescăriilor statului*

Noni CRISTEA

Majoritatea românilor asociază numele lui Antipa cu instituția aflată în Piața Victoriei. Nu greșesc. Muzeul de Istorie Naturală, continuator al unui Muzeu înființat la 1834 de marele ban Mihalache Ghica, a fost reformat, așezat în clădirea actuală și condus vreme de mai bine de jumătate de secol, din 1893 și până în 1944, de marele savant.

Antipa este considerat, și în afara granițelor României, pionier al muzeologiei moderne. Dioramele ce ilustrează diverse medii naturale sunt o invenție a sa.

Mai puțină lume cunoaște însă activitatea lui Antipa în calitate de administrator al unui domeniu extrem de important al economiei naționale.

Deținător al unui doctorat „Summa cum laudae" la Universtatea din Iena, membru al unor societăți științifice prestigioase din Londra, Berlin, Paris, Viena, primit în audiență personală de președintele SUA, F. D. Roosvelt, cunoscut în marile centre de cercetare, el a putut fi întâlnit, vreme de decenii, și pe canalele sau japsele Deltei Dunării, pe la cherhanale, stând de vorbă cu oamenii.

Încă din 1892, îndată după terminarea studiilor, își arătase interesul pentru cercetarea faunei piscicole, scriind prima sa lucrare dedicată ihtiologiei. Antipa atrăgea atenția că: „România are o suprafață de ape interioare cu mult mai mare decât oricare dintre celelalte țări din Centrul și Apusul Europei". Sistemul practicat în România în acel timp, bazat pe arendarea luciurilor de apă, i se părea însă păgubitor. Arendașii neglijau întreținerea canalelor, impuneau pescarilor prețuri mici de achiziție, obligându-i la exploatarea irațională a apelor, prin pescuit în perioadele de prohibiție, capturarea de exemplare subdimensionate, folosirea unor unelte distructive.

În același an, regele Carol I, nemulțumit și el de modul în care era administrată această resursă, a scris uneia dintre somitățile vremii, savantului Ernst Haeckel, rugându-l să-i recomande un tânăr cercetător german capabil să organizeze exploatarea rațională a acestei bogății naturale. Haeckel i-a răspuns că acordă toată încrederea unui tânăr român, fostului său student Grigore Antipa.

În octombrie, acesta a fost invitat la Peleș, unde a prezentat regelui un adevărat proiect managerial. După o analiză atentă, regele i-a încredințat sarcina redresării domeniului.

În anii ce au urmat, Antipa a făcut deopotrivă muncă de cercetător și de administrator. A pus bazele unei noi științe interdisciplinare, „bioeconomia", a creat o regie de stat, a elaborat legea pescuitului. Perioada în care a condus Pescăriile statului a fost caracterizată prin creșteri constante ale producției. După trei ani, numai în lacul Razelm, producția crescuse de la 380 t. pește de slabă calitate la 4.000 t. pește de cea mai bună calitate (din care 800 t. șalău).

Aflat printre inițiatorii teoriei și practicii protecției echilibrelor ecologice, socotind că politica în domeniul pisciculturii o dictează în primul rând legile naturii, a elaborat așa-numitul „Sistem Antipa", ansamblu de proceduri adoptat în perioada interbelică în mari exploatări din SUA, apoi de cele dintr-o serie de state europene, în bazinele Vistulei, Rinului, Volgăi. În România sistemul a funcționat până în anul 1965.

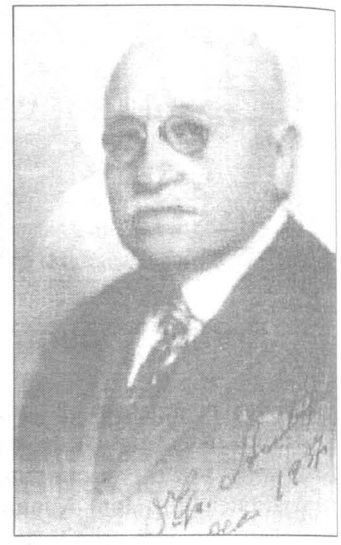

În mod paradoxal, Antipa avea concepții manageriale retrograde. El nu socotea statul „cel mai prost administrator". Credea că resursele naturale aflate în domeniul public pot fi exploatate în interes public prin responsabilizarea și motivarea slujbașilor aflați pe întreaga scară ierarhică, prin recompense sau sancțiuni corespunzătoare. Nu fura și nu permitea nici altora să fure.

A stârnit la început multe nemulțumiri, căci orice nerespectare a legilor era prompt sancționată. S-a opus secării bălților Dunării, a pus în practică, în cooperare cu inginerul Anghel Saligny, un program coerent de săpare și întreținere a canalelor.

Viziunea sa reiese din cele peste o sută de lucrări științifice publicate, dar și din conferințe ținute la radio.

Constatase după numirea sa că „... uneltele de pescuit... cât și toate instalațiile pentru prepararea, conservarea și transportul peștelui... sunt proprietatea unei clase de intermerdiari (așa zișii «cherhanagii») care, grație acestui mic capital investit, iau partea leului din câștig, atât în dauna statului cât și a pescarului muncitor". A considerat, de aceea, necesar ca statul să sprijine constituirea unor „cherhanale cooperative", înzestrate cu ghețării sistematice, cu mijloace de transport. Statul urma să investească și în achiziționarea de unelte de pescuit. Acestea, scria el, „se vor da pe credit pescarilor muncitori constituiți în asociații, care le vor plăti treptat, din partea cuvenită lor din peștele prins, – ceea ce, afirma el, se poate face cu prisosință în cursul unui an. Sumele restituite de pescari se vor vărsa într-un fond special destinat cumpărării de unelte noi... Intermediarii vor deveni inutili și se vor apuca de o meserie productivă... cum ar fi industrializarea peștelui,... pescarii vor avea o parte mai bună din câștig... statul va spori considerabil venitul ce se cuvine proprietății sale... realizând o operă importantă economic și social..."

„... Statul va vinde peștele prin licitație publică..." În schimbul arendării la prețuri mici a luciurilor de apă către asociațiile de pescari, acestea se obligau să execute lucrări de întreținere, de protecție a mediului, să predea către stat puiet necesar repopulării altor ape.

Anual, Carol I făcea vizite de câte zece zile pentru a

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

urmări evoluțiile pe teren. Tânărul Antipa era unul dintre puținii supuși cărora le întindea întreaga mână. Altfel, regele era extrem de rezervat, existau prim miniștri cărora le întindea un singur deget.

Modul în care făcea Antipa administrație deranja destule persoane influente. Chiar în anul morții regelui Carol I, acestea au reușit, prin orchestrarea unei intense campanii de presă, să-l îndepărteze din funcție. Marile suprafețe de apă au fost concesionate atunci unor întreprinzători privați.

Dezastrul produs de aceștia a făcut ca după câțiva ani să fie rechemat la conducerea Pescăriilor statului.

În 1938, prin aplicarea „Sistemului Antipa", România a obținut cea mai mare producție de pește din istoria sa, o producție care n-a mai fost de atunci atinsă.

Clădirea Muzeului de Istorie Naturală „Grigore Antipa" a fost inaugurată oficial în 1908. Construcția, datorată inginerului Mihail Roco, discipol al lui Anghel Saligny, este prima din București proiectată pentru a găzdui un muzeu. Finanțarea a fost realizată prin utilizarea a 10% din beneficiile obținute într-un an în lacul Razelm.

„Nu uitați, scrisese Antipa în motivarea cererii pentru investiție, că rezultatele de la Razelm sunt datorate cercetărilor de laborator de la muzeu".

* Textul reprezintă comentariul unui documentar difuzat pe canalul TVR2.

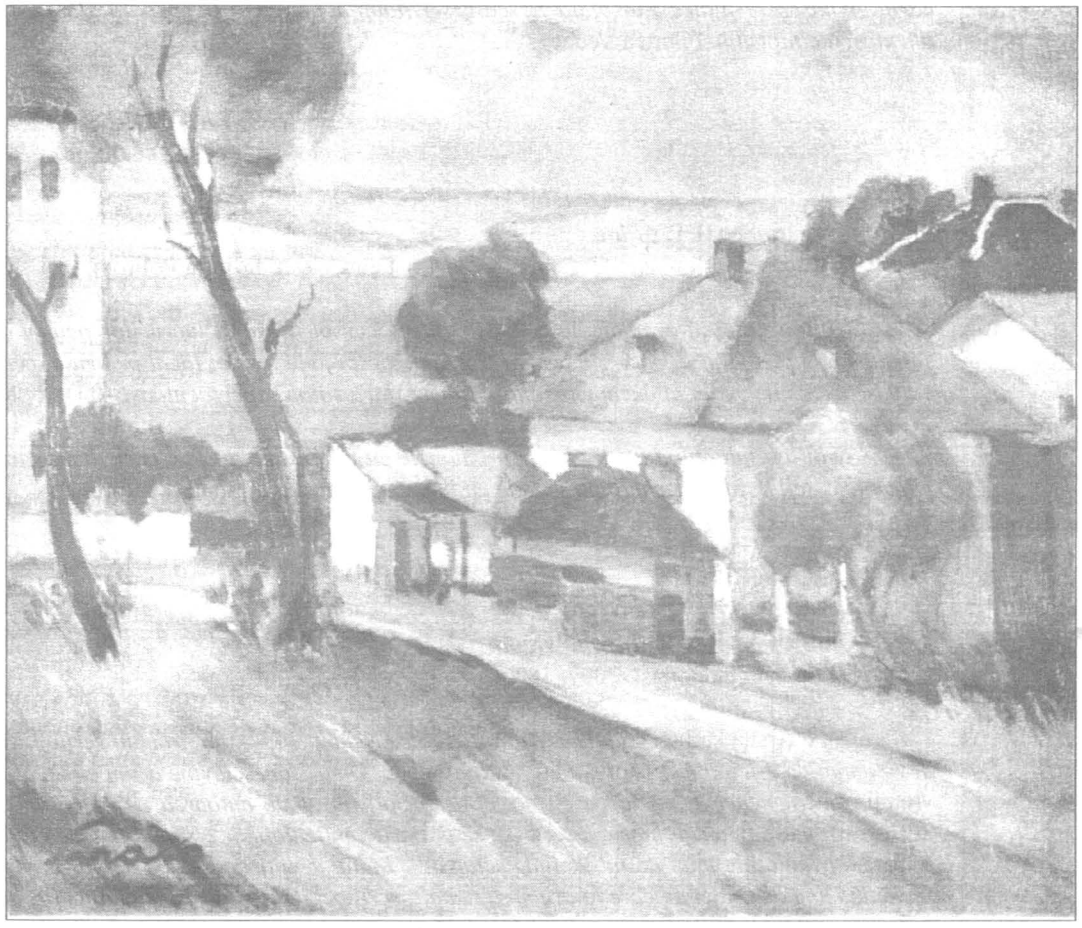

Vedere din Tekirghiol

FRANCISC ȘIRATO
1878 – 1953

Reproduceri în paginile: 4, 32, 35, 38

Sursele ilustrațiilor: pp. 4, 32, 35, 38: Albume Francisc Șirato: 1944, text de Tudor Arghezi, Casa de Librărie și Editură Arta, Buc.; 1965, Expoziție organizată de Muzeul de Artă al R.P.R., Catalog de Petre Oprea, Buc.; 1967, pref. de Dan Grigorescu, Ed. Meridiane, Buc.; p. 7: portret de Theodor Aman, Wikipedia; p. 12: portret Rousseau, Wikipedia; p. 16: „Francophonies et bibliothèques", august 2008; p. 34, copertele II și III: Wikipedia; coperta IV: Șerban Polverejan, Nicolae Cordoș, *Mișcarea memorandistă în documente (1885 – 1897)*, cuv. înainte de prof. Ștefan Pascu, Ed. Dacia, Cluj, 1973.

Sursele citatelor: coperta II: Andrei Pleșu, *Jurnalul de la Tescani*, Ed. Humanitas, Buc., 2007; coperta III: Aleksandr Soljenițîn, *Vițelul și stejarul*, vol. II, trad. din rusă de Maria și Ion Nastasia, Ed. Humanitas, Buc., 2002; coperta IV: Șerban Polverejan, Nicolae Cordoș, *Mișcarea memorandistă în documente (1885 – 1897)*.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

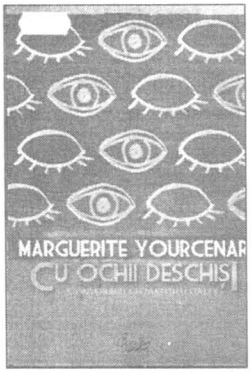

Marguerite YOURCENAR, *Cu ochii deschişi. Convorbiri cu Matthieu Galey*
Traducere din limba franceză de Elena Bulai, Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2007, 309 p.

Gânduri despre propria țară de origine, Belgia, şi cea adoptivă, Franța, despre război, viață, moarte, frică, sex, homosexualitate, politică, feminism, într-o carte, cum sunt foarte puține astăzi, din care citind-o ai sentimentul că înveți ceva la fiecare frază, fără să-ți lase o clipă senzația neplăcută că vrea să te învețe ceva. Şi mai ales, că te-ar privi absentă de la înălțimea înțelepciunii şi gloriei incontestabile.

„Înțelepciunea întreagă stă în răbdare: să ştii să suporți lumea fără să uiți perfecțiunea vastă în care ea se înscrie" spune ea. Şi nu este decât una din miile de fraze cioplite în piatră ale acestei cărți. În însăşi... piatra filozofală pe care scriitoarea pare s-o fi găsit la sfârşitul vieții şi să o dăruiască cititorului. (Curtea Veche)

Graham SWIFT, *Mîine*
Traducere din limba engleză şi note de Cristiana Vişan, Editura Polirom, Iaşi, 2008, 319 p.

***Mîine** relatează evenimente care vor altera cursul firesc al lucrurilor pentru totdeauna, vor schimba complet felul în care gândesc personajele despre ele însele. Ideal pentru o lectură înainte de culcare, este un roman al cărui ritm curge liniştit, fără salturi spectaculoase.* („Daily Mail")

Swift are talentul de a-şi înzestra romanele cu un farmec aparte, care iluminează magic toate măruntele detalii ale interacțiunii umane cu lumea exterioară. („Sunday Express")

Oma STĂNESCU, *În voia vremii*
Editura Junimea, Iaşi, 2007, 188 p.

După Arşița karmei *(Editura „Nona", Piatra Neamț, 1997), un „roman verité", cum l-am numit în volumul al VI-lea din* O istorie a literaturii române, *Oma Stănescu vine acum cu un al doilea,* În voia vremii, *de asemenea o proză cu caracter memorialistic, unde autoarea ne oferă un „bildungs", în acelaşi stil frust, natural, foarte direct, cât se poate de anticalofil şi... spontan. Dacă în cel dintâi... îşi povestea tribulațiile unui destul de lung sejur în... India, demitizând, dacă ne putem exprima astfel, o serie de imagini şi idei pe care le aveam de la alți scriitori, etnografi, istorici ai culturilor şi religiilor, în frunte cu Mircea Eliade... în romanul de față autoarea îşi povesteşte viața de dinainte de... aventura indiană şi yoghină... Semnalăm originalitatea unei cărți-document a timpului nostru.* (Ion Rotaru)

Ioan-MAZILU-CRÂNGAŞU, *Puls contra puls. Spiritul Evei... şi alte spirite*
Cu o prefață de Nicolae Dragoş, Editura Eminescu, Bucureşti, 2008, 199 p.

... Până în prezent, de sub pana inspirată şi din meditațiile năzuitoare spre surprinderea unor clipe ce merită neuitarea, din freamătul prilejuit de drumurile unei vieți şi ale unor vremuri, din frecventarea, cu vizibile foloase, a unor pagini esențiale ale literaturii lumii şi țării noastre, Ioan Mazilu-Crângaşu şi-a aşezat numele pe cărți ce-l recomandă drept un autor care şi-a păstrat o neezitantă încredere în **Cuvânt**, *în puterea nelimitată a acestuia, preocupat de a-l pune – după identificabile decantări, elaborări şi cizelări – în slujba surprinderii şi înfățişării cât mai alese, mai expresive a sentimentelor şi ideilor, a trăirilor şi atitudinilor din izvoarele cărora s-au ivit impulsurile inspirației poetice...* (Nicolae Dragoş)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Statele Uniunii Europene. Mică enciclopedie

Autori: Horia C. MATEI (istoria), Silviu NEGUȚ (geografia, economia, turismul, monumentele UNESCO), Ion NICOLAE (geografia, economia, turismul, monumentele UNESCO, armata), Caterina RADU (statul), Ioana VINTILĂ RĂDULESCU (limbile), Luciana GHICA (Uniunea Europeană), Valentin BURADA (relațiile cu UE), Adrian CHIROIU, Alina VRÂNCEANU (relațiile cu România)

Editura Meronia, București, 2007, 303 p.

Uniunea Europeană beneficiază în prezent de unul dintre cele mai complexe sisteme instituționale din lume, rivalizând în acest domeniu poate doar cu sistemul creat de Organizația Națiunilor Unite. Instituțiile sale au rolul de a integra interesele politice ale statelor membre, prin administrarea diverselor politici și strategii comune inițiate de acestea. Spre deosebire însă de secretariatele altor organizații internaționale, instituțiile Uniunii au și autoritatea legală de a crea și gestiona diverse activități rezervate de obicei statelor, precum și de a emite acte cu caracter obligatoriu a căror nerespectare poate impune sancțiuni reale.

Arturo PÉREZ-REVERTE, *Pictor de război*

Traducere din limba spaniolă și note de Ileana Scipione, Editura Polirom, Iași, 2008, 311 p.

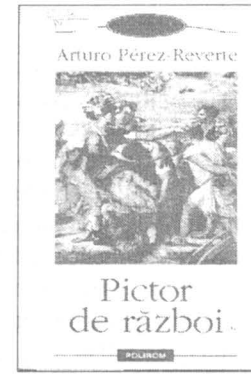

O călătorie de patru zile, plină de povești despre dragoste, moarte, vinovăție, violență și resemnare, cu un final neașteptat. Romanul acesta nu vă va spune prea multe lucruri plăcute, însă este cel mai bun dintre cele scrise de Arturo Pérez-Reverte până acum. („La Razón")

***Pictor de război** este cartea cea mai descurajantă, mai dură și mai tristă scrisă de Arturo Pérez-Reverte. Și, cu siguranță, cea mai lucidă, cea mai ambițioasă sub aspect intelectual și literar.*

(„El País")

Gheorghe DUȚĂ-MICLOȘANU, *Poezii / Poèmes*

Selecții din volumul / Extraits du recueil *Cer vegetal*, traducere în limba franceză de / traduit du roumain par Véronique Malengreau-Nicolau, Proprio dell'Arte, București, 2006, 112 p.

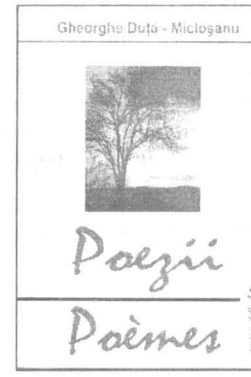

Gheorghe Duță-Micloșanu, alături de care am petrecut frumoasele vremi ale tinereții (acestea, după ce au trecut nu mai pun în primejdie și în cumpănă viața și delimitează, parcă mai plin de vrajă, orizontul), a scris, la Catedra de Limba Română, unde a rezemat, ca un arbore, umbrele marilor noștri autori, poezii: culegeri de taină, mirul suferinței, izbânda prieteniei, graiul dulce al vinului...

Om înțelept, creator, ca grâul curat și luminat de ape, el a știut mereu, că rara vedere e de miere.

Îi mulțumesc pentru boabele de rouă culese din gherghenii toamnei. (Fănuș Neagu)

Vasile MUSTAȚĂ, *Ideograme lirice. Sonete și glose*

Cu un cuvânt înainte de Radu Cârneci, Editura Eminescu, București, 2008, 127 p.

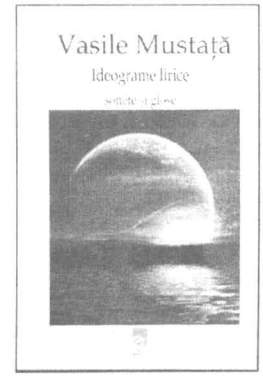

Poetul Vasile Mustață, autorul acestei cărți, face parte, fără îndoială, din noua generație de sonetiști care a resuscitat nobila formulă cu noi valențe contemporane. Înțelegând exact legile sonetului, trăindu-le sensul și necesitatea, el reușește piese, nu o dată, memorabile, pe tema atât de călătorită a poeziei de dragoste. El caută să descifreze tainele acestor profunde trăiri și să ni le dăruie în ziceri delicate împodobindu-ne: Ești zămislită din lumină lină / Ursitele ți-au pus în scăldătoare / Sulfină și rășini aromitoare / Și-n jurul tău durerea se alină // Ajunge nimbul tău să ne înalțe / Sădind în inimi liniști și speranțe... *Binefaceri ce ne amintesc de frumusețile din* Cancionierul *maestrului Petrarca.* (Radu Cârneci)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

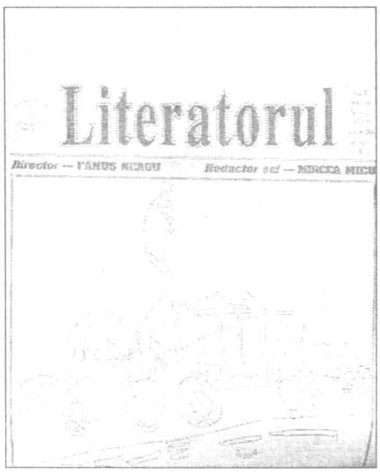

În **Literatorul**. Anul III, nr. 21 – 22 (105 – 106), ianuarie 2008, remarcăm articolul lui Nicolae Iliescu despre „propaganda nătângă" a posturilor de televiziune de Ziua națională, nu departe situându-se presa asupra căreia se instituie fenomenul de manelizare, așa cum remarca Marius Tucă în articolul de la pagina 2, preluat din „Jurnalul Național": „așadar, imbecilizarea poporului român continuă". Nu ne mai miră nici generozitatea pe banii publici a președintelui ICR, Horia Roman Patapievici, de a acorda la Budapesta premii de 15.000 de euro unui scriitor maghiar și președintelui DUNA TV (în timp ce poeții români sunt refuzați cu proiecte esențiale de traducere), analiza acestui eveniment fiind realizată magistral de Radu Portocală în articolul „Prieteniile păguboase ale conducerii ICR". Din interviul realizat de poeta Angela Baciu cu Dan Alexandru Condeescu aflăm câte ceva despre omul și poetul Nichita Stănescu, despre cum se citește și scrie azi, după anul 2000, despre traducerea cărților românești și despre întoarcerea la Nichita Stănescu. Despre articolele scrise prost din acest număr îl menționăm pe cel al lui Răzvan Bărbulescu – „Balada butoaielor lui Dinescu". Grid Modorcea scrie un elogiu la adresa lui Francis Ford Coppola despre viitorul literaturii române prin ecranizări de genul *Youth Without Youth*, minimalizând greșit valoarea filmului *Eu sunt Adam*, inspirat din proza lui Eliade, în regia lui Dan Pița, precum și a filmului lui Mungiu, *432*, punând totodată cititorului o întrebare naivă: „ce preferi, un film prost premiat la Cannes sau un film de valoare, care înmărmurește o lume întreagă". Andrei Milca e prezent cu articolul „Mihai Eminescu versus Turcescu, Rogozanu", în care critică atitudinea unor ziariști români de Ziua Poetului Național.

În **Literatorul**. Anul III, nr. 23 – 24 (107 – 108), din februarie 2008, se păstrează tonul, iar discuțiile continuă cu numărul mare al deplasărilor lui Liiceanu în străinătate în perioada comunismului, cu detractorii lui Eminescu și deconstrucția eminescologiei, cu arivismul lui Ioan Petru Culianu în opinia lui Șerban Andronescu. În articolul lui Victor Martin este criticată inflația maculaturii, frumos ambalată după modelul occidental, care reușește să convingă un public neavizat, iar această idee este rescrisă pe spațiul unei întregi pagini. Umorilor autorului li se adaugă și o afirmație aberantă: „uneori, stai și te întrebi dacă nu era mai bine pe vremea cenzurii de partid și de stat". Nu întâlnim însă articole despre actualitatea literară și culturală din țară sau din străinătate, nici articole care să recitească, în sensul dat de Matei Călinescu, să dezvăluie perspective noi asupra domeniilor de interes cultural. Remarcăm publicația omagială „Nichita '75", în care semnează articole, printre alții, Traian T. Coșovei, Florin Zamfirescu. Așteptăm cu interes ieșirea din discursul umorilor și deschiderea spre autenticitate printr-un discurs echilibrat.

Gabriela TOMA

Tătăroaică

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

august 2008

♦ august 1908. 100 de ani de la apariția, la Bârlad, a revistei de limbă, literatură și artă populară **„Ion Creangă"**; colaboratori: G. T. Kirileanu, T. Pamfilie, I. E. Toronțiu (aug. 1908 – iun. 1921)

♦ august 1998. 10 ani de la inaugurarea **Bibliotecii „Alba-Iulia" din Chișinău**

♦ 1 august 1708. 300 de ani de la moartea lui **Edward Tyson**, fizician englez (20 ian. 1650 – 1 aug. 1708)

♦ 1 august 1883. 125 de ani de la nașterea lui **Pantelimon Halippa**, poet, publicist, om politic (1 aug. 1883 – 30 apr. 1979)

♦ 1 august 1908. 100 de ani de la moartea lui **Ștefan Dimitrie Grecianu**, medievist (19 sept. 1825 – 1 aug. 1908)

♦ 2 august 1893. 115 ani de la nașterea lui **Alfred Alexandrescu**, pianist, dirijor, compozitor (2 aug. 1893 – 18 feb. 1959)

♦ 2 august 1943. 65 de ani de la nașterea regizorului **Stere Gulea**

♦ 3 august 1943. 65 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Cornel Ungureanu**

♦ 3 august 1963. 45 de ani de la moartea lui **Sandu Teleajen**, actor și prozator, unul dintre fondatorii Societății Autorilor Dramatici (6 feb. 1893 – 3 aug. 1963)

♦ 3 august 1973. 35 de ani de la moartea lui **Augustin Vancea**, geolog (19 dec. 1892 – 3 aug. 1973)

♦ 3 august 2008. Se stinge din viață scriitorul rus **Aleksandr Soljenițîn**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1970 (11 dec. 1918 – 3 aug. 2008)

♦ 4 august 1838. 170 de ani de la nașterea lui **Constantin Erbiceanu**, traducător, istoric literar (4 aug. 1838 – 7 mart. 1913)

♦ 4 august 1908. 100 de ani de la nașterea **Sidoniei Drăgușanu**, prozatoare și autoare dramatică (4 aug. 1908 – 3 mai 1971)

♦ 4 august 1953. 55 de ani de la moartea pictorului **Francisc Șirato** (13 aug. 1877 – 4 aug. 1953)

♦ 5 august 1998. 10 ani de la moartea actriței **Coca Andronescu** (3 iul. 1932 – 5 aug. 1998)

♦ 6 august 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Paul Claudel**, poet, dramaturg și diplomat francez (6 aug. 1868 – 23 feb. 1955)

♦ 6 august 1973. 35 de ani de la moartea regizorului **Sică Alexandrescu** (15 aug. 1896 – 6 aug. 1973)

♦ 7 august 1848. 160 de ani de la moartea lui **Jons Jakob Berzelius**, chimist și mineralog suedez (20 aug. 1779 – 7 aug. 1848)

♦ 7 august 1848. 160 de ani de la nașterea lui **Ieronim G. Barițiu**, publicist și traducător (7 aug. 1848 – 6 mart. 1899)

♦ 10 august 1878. 130 de ani de la nașterea lui **Alfred Döblin**, scriitor german (10 aug. 1878 – 28 iun. 1957)

♦ 11 august 1933. 75 de ani de la moartea lui **Alexandru Philippide**, filolog, lingvist, istoric (1 mai 1859 – 11 aug. 1933)

♦ 12 august 1848. 160 de ani de la moartea lui **George Stephenson**, inginer american (8 iun. 1781 – 12 aug. 1848)

♦ 12 august 1968. 40 de ani de la moartea lui **Eugen Schileru**, estetician, critic de artă (13 sept. 1916 – 12 aug. 1968)

♦ 12 august 1973. 35 de ani de la moartea lui **Walter Rudolf Hess**, medic și fiziolog elvețian, laureat al Premiului Nobel, 1949 (17 mart. 1881 – 12 aug. 1973)

♦ 13 august 1863. 145 de ani de la moartea pictorului francez **Ferdinand Victor Eugène Delacroix** (26 apr. 1798 – 13 aug. 1863)

♦ 13 august 1928. 80 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului **Ion Lăncrănjan** (13 aug. 1928 – 4 mart. 1991)

♦ 14 august 1958. 50 de ani de la moartea lui **Frederic Joliot-Curie**, fizician și chimist francez, laureat al Premiului Nobel pentru Chimie, 1935 (19 mart. 1900 – 14 aug. 1958)

♦ 15 august 1883. 125 de ani de la nașterea lui **Corneliu Moldovanu**, poet și traducător (15 aug. 1883 – 2 sept. 1952)

♦ 15 august 1888. 120 de ani de la apariția, la București, a cotidianului **„Adevărul"**, sub direcția lui Alexandru V. Beldiman (a apărut între 15 aug. 1888 – 1914, 1919 – 1937)

♦ 16 august 1823. 185 de ani de la nașterea lui **Alexandru Hurmuzaki**, om politic și publicist (16 aug. 1823 – 8 mart. 1871)

♦ 17 august 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Ion Păun-Pincio**, poet și publicist (17 aug. 1868 – 30 dec. 1895)

♦ 19 august 1828. 180 de ani de la nașterea lui **Ioan Rațiu**, om politic, avocat, președinte al Partidului Național Român din Transilvania (19 aug. 1828 – 4 dec. 1902)

♦ 19 august 1983. 25 de ani de la moartea matematicianului **Octav Onicescu** (20 aug. 1892 – 19 aug. 1983)

♦ 20 august 1833. 175 de ani de la nașterea junimistului **Vasile Pogor**, prozator, traducător și om politic (20 aug. 1833 – 20 mart. 1906)

♦ 20 august 1928. 80 de ani de la nașterea lingvistului **Alexandru Niculescu**

♦ 20 august 1938. 70 de ani de la nașterea pictorului **Teodor Botiș**

♦ 20 august 1943. 65 de ani de la nașterea poetului **Ion Dumbravă**

♦ 21 august 1723. 285 de ani de la moartea lui **Dimitrie Cantemir**, domn al Moldovei, cărturar, enciclopedist, scriitor (26 oct. 1673 – 21 aug. 1723)

♦ 21 august 1798. 210 ani de la nașterea lui **Jules Michelet**, istoric și eseist francez (21 aug. 1798 – 9 feb. 1874)

♦ 21 august 1838. 170 de ani de la moartea lui **Adelbert Von Chamisso**, poet german (30 ian. 1731 – 21 aug. 1838)

♦ 21 august 1908. 100 de ani de la nașterea artistei plastice **Constanța Demetriade-Ștefan** (21 aug. 1908 – 1995)

♦ 21 august 1943. 65 de ani de la moartea lui **Henrik Pontoppidan**, prozator danez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1917 (24 iul. 1857 – 21 aug. 1943)

♦ 22 august 1928. 80 de ani de la nașterea pictorului **Ion Țarălungă**

♦ 22 august 1958. 50 de ani de la moartea lui **Roger Martin du Gard**, romancier și dramaturg francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1937 (23 mart. 1881 – 22 aug. 1958)

♦ 23 august 1943. 65 de ani de la nașterea lui **Mircea Iorgulescu**, critic și istoric literar, publicist

♦ 23 august 1948. 60 de ani de la nașterea lui **Andrei Pleșu**, istoric și critic de artă

♦ 24 august 1928. 80 de ani de la moartea lui **Aurel Băeșu**, pictor și desenator (26 mai 1896 – 24 aug. 1928)

♦ 25 august 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Arthur Verona**, pictor (25 aug. 1868 – 26 mart. 1946)

♦ 25 august 1908. 100 de ani de la moartea lui **Antoine Henri Becquerel**, fizician francez, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1903 (15 dec. 1852 – 25 aug. 1908)

♦ 25 august 1918. 90 de ani de la nașterea lui **Leonard Bernstein**, dirijor, compozitor și pianist american (25 aug. 1918 – 14 oct. 1990)

♦ 27 august 1918. 90 de ani de la nașterea lui **Leon Levițchi**, traducător și eseist (27 aug. 1918 – 16 oct. 1991)

♦ 27 august 1928. 80 de ani de la nașterea lui **Mircea Zaciu**, istoric și critic literar (27 aug. 1928 – 21 mart. 2000)

♦ 27 august 1958. 50 de ani de la moartea lui **Ernest Orlando Lawrence**, fizician american, laureat al Premiului Nobel, 1939 (8 aug. 1901 – 27 aug. 1958)

♦ 28 august 1828. 180 de ani de la nașterea scriitorului rus **Lev Tolstoi** (28 aug. 1828 – 7 nov. 1910)

♦ 30 august 1698. 310 de ani de la apariția, la Iași, a lucrării ***Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul*** de Dimitrie Cantemir

♦ 30 august 1928. 80 de ani de la moartea lui **Wilhelm Wien**, fizician german, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1911 (13 ian. 1864 – 30 aug. 1928)

♦ 31 august 1908. 100 de ani de la nașterea scriitorului american **William Saroyan** (31 aug. 1908 – 17 mai 1981)

♦ 31 august 1933. 75 de ani de la nașterea dramaturgului **George Genoiu**

♦ 31 august 1963. 45 de ani de la moartea pictorului francez **Georges Braque** (13 mai 1882 – 31 aug. 1963)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Alexandru PHILIPPIDE – Comfortable Appreciations 2

Tudor VIANU – [The Long Initiation in Ovid's Work] 3

Constantin BACALBAȘA – The Bucharest Smugglings 5

Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – The 1821 Revolution (I) 7

Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 11

History of the Book – ROUSSEAU 12

Contemporary Autographs – *Adriana BITTEL* 14

The First Congress of the International Francophony Associations of Librarians and Documentarists 16

Paul Gérin-Lajoie and Numerical School Libraries in the Villages without Electricity! 17

Gwynneth EVANS, Réjean SAVARD – Canadian Libraries on the Agenda: Their Accomplishments and Directions (II) 18

Roswitha POLL, Peter te BOEKHOST – Measuring Quality. Performance Measurement in Libraries (I) 25

News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 33

Noni CRISTEA – Grigore Antipa – Manager of the State Fishing 34

Catalogue 36

Reference Reviews – „Literatorul" 38

Calendar – August 2008 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 316.36.25. BMB: Tel./Fax: 316.83.00
Redacția: Tel./Fax: 212.83.11
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI
Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

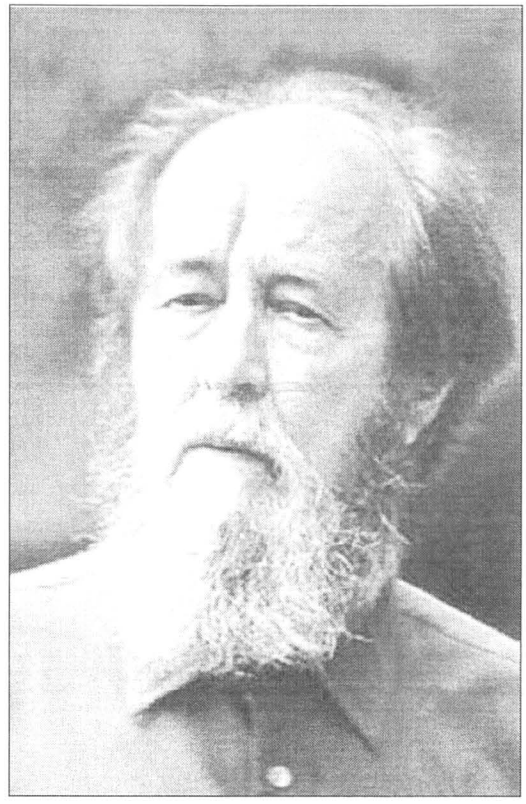

ALEKSANDR SOLJENIŢÎN

1918 – 2008

„... Sînt liniştit, evident, pentru că datoria mea de scriitor mi-o voi face, în orice împrejurare, şi poate că din fundul mormîntului mi-o voi face cu mai mult succes şi cu mai multă autoritate decît în timpul vieţii. Nimeni nu va reuşi să bareze căile adevărului şi sînt gata să mor pentru ca el să înainteze. Dar oare, pînă la urmă, multele experienţe pe care le-am trăit ne vor învăţa ele să nu-l mai oprim, cît trăieşte, pe scriitor de la scris? Pînă în prezent, o asemenea înţelepciune nu ne-a înfrumuseţat istoria".

Viţelul şi stejarul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

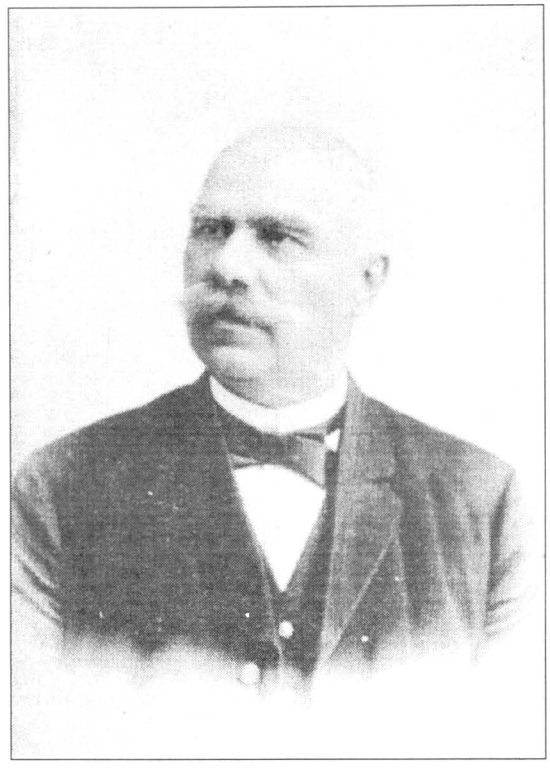

IOAN RAŢIU

1828 – 1902

180 ani de la naştere

„… În lupta uriaşă pe care o duceţi, încă o dată, noi vă urmărim cu frăţească iubire şi adesea ne întrebăm dacă ceea ce preţuim şi admirăm mai mult în voi este energia pe care o opuneţi victorios opresiunii maghiare, sau înţelepciunea patriotică cu care ştiţi să chibzuiţi linia politică ce trebue să urmaţi.

De aceea noi, profesori, medici, advocaţi, ziarişti, ingineri, proprietari, comercianţi, studenţi din capitala regatului, ne permitem a vă adresa, domnule preşedinte, prin aceste rînduri, expresiunea recunoştinţei noastre către toţi bărbaţii fruntaşi din comitetul naţional român de peste Carpaţi, cari cu atîta patriotism, energie şi devotament, susţin drepturile şi sfînta causă a românilor…“

ADRESĂ trimisă de comitetul Ligei din Bucureşti preşedintelui Partidului Naţional, dr. Ioan Raţiu

ISSN 1454-0487

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro